

KILAVUZ

SİYASETTEKİ KADINLARA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİ

LİDERLİK VE YÖNETİŞİM BÖLÜMÜ

BM KADIN BİRİMİ

New York, Temmuz 2021

©2021 UN Women. Tüm hakları saklıdır.

BM Kadın Birimi Liderlik ve Yönetişim Bölümü tarafından yayına hazırlanmıştır.

Bu döküman İngilizce'den çevrilmiştir. UN Women (Birleşmiş Milletler Kadın Birimi), üçüncü şahıslardan kaynaklanan çeviri hatalarından sorumlu tutulamaz.

SİYASETTEKİ KADINLARA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNLENMESİNE İLİŞKİN KILAVUZ

LİDERLİK VE YÖNETİŞİM BÖLÜMÜ
BM KADIN BİRİMİ
New York, Temmuz 2021

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ	3
II. KAVRAMLAR VE NORMATİF ÇERÇEVELER	5
1. Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Nedir? Tanımlar ve tezahürler	5
Mağdurlar ve failer	5
SKYŞ'nin boyutları	6
2. Normatif çerçeve nedir?	7
Kadınların katılım hakkı ve şiddetten uzak bir yaşam sürme hakkı	7
SKYŞ'ye ilişkin normatif referanslar	7
III. SKYŞ İLE ÜLKE DÜZEYİNDE MÜCADELEYE YÖNELİK UYGULAMA KILAVUZU	9
1. SKYŞ'ye ilişkin kanıt temelini inşa edilmesi	9
2. Mevzuat reformu	13
3. İzleme ve raporlama	16
4. Kapasite geliştirme	21
5. Seçim süreçlerinde destek	26
6. Eşgüdüm, savunuculuk kampanyaları ve farkındalık artırma	31
IV. SKYŞ PROGRAMLAMA MÜDAHALE FAALİYETLERİNİN TASARLANMASI VE UYGULANMASI	35
1. Seçim programlama çalışmaları	35
2. Diğer programlama çalışmaları	35
3. Dikkate alınması gereken hususlar	35
EKLER	37
Ek A. SKYŞ hakkında BM Sistemine yönelik temel mesajlar	37
Ek B. Paydaşlar listesi	38
Ek C. Ek kaynaklar	41
SON NOTLAR	43

I. GİRİŞ

Bu Kılavuz, BM Kadın Birimi ve ülke ekiplerine siyasetteki kadınlara yönelik şiddetle (SKYŞ) mücadelede Üye Devletlere nasıl destek olabilecekleri konusunda teknik tavsiyeler sunmak amacıyla hazırlanmıştır. Kılavuz, bu alandaki araştırma, normatif gelişmeler ve program ortaklığı çalışmaları sonucunda elde edilen mevcut tanım, görüş ve çerçeveleri esas almaktadır. Bu çalışmalardan bazıları şunlardır: BM Genel Sekreteri'nin BM Kadının Statüsü Komisyonunun 65'inci oturumunda sunduğu *Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesi için kadınların kamusal hayata ve karar alma süreçlerine tam ve etkili katılımının sağlanması ve şiddetin ortadan kaldırılması (E/CN.6/2021/3)* başlıklı rapor; 2020 yılında BM Yürütme Komitesi tarafından kabul edilen SKYŞ hakkında BM Sistemine yönelik temel mesajlar (Ek A); Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü tarafından BM Genel Kurulunun 73. olağan oturumunda (2018) sunulan tematik rapor, BM Kadın Birimi ve UNDP'nin *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi* adlı programlama kılavuzu; BM Kadın Birimi Ülke Ofisleri (ÜO) tarafından düzenlenen iki uzman grup toplantısı ile alınan dersler ve iyi uygulama örneklerine yönelik küresel haritalandırma çalışması (COs).¹

Bu nedenle Kılavuz Notu temel olarak kadın siyasetçilere odaklanmakla birlikte daha geniş anlamıyla kamusal hayatta kadınlara yönelik şiddeti de ele almaktadır. Diğer bir deyişle, kadın insan hakları savunucuları ve gazetecilerin yanı sıra sivil toplumda ve kamusal hayatın diğer mecralarında aktif şekilde görev alan kadınlara yönelik şiddet de bu kılavuzun konusudur. Birleşmiş Milletler çatısı altında yer alan diğer kuruluşlar ve kalkınma ortakları da çalışmalarında rehberlik ve bilgi amacıyla bu kılavuzdan faydalanabilir.

BM Genel Sekreteri'nin *Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesi için kadınların kamusal hayata ve karar alma süreçlerine tam ve etkili katılımının sağlanması ve şiddetin ortadan kaldırılması* adlı raporu (2021), Genel Kurul tarafından 17 Aralık 2018 tarihinde kabul edilen kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin her türlüünü önleme ve ortadan kaldırılma çabaların yoğunlaştırılması: cinsel taciz başlıklı Birleşmiş Milletler Kararı (A/RES/73/148 17) ve diğer pek çok normatif belgede uluslararası düzeyde bir mutabakat halinde ifade edildiği üzere SKYŞ, kadınların siyasi haklarının ihlali ve kadınların siyasi temsilinin önünde duran büyük bir engeldir. Bu engel siyasetin 'normal' bir parçası

değildir. SKYŞ ile sistematik olarak mücadele etmek, şiddet riskini azaltmak, politika ve uygulamalarda dönüşüm sağlamak için kadınların siyasi ve kamusal hayatta daha çok temsil edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, faillerden hesap sorulması ve cezasızlığın son bulması, hükümetler ve parlamentoların yanı sıra yargı ve seçim organları dahil olmak üzere kamu kesiminin tamamının, uzun vadeli ve bütünlük kurumsal çözümleri teşvik etmesi hayati bir önem arz etmektedir.

BM Kadın Birimi, 2018-2021 dönemine ilişkin Stratejik Planında SKYŞ konusunu özellikle Siyasetteki Kadınların Güçlenmesi ve Liderliği adlı tematik öncelik kapsamında ele almıştır. Stratejik Planda yer alan Çıktı 4 şöyle tanımlanmıştır: "Siyasi kurumlar ve süreçlere her yaşta daha fazla sayıda kadının tam katılım sağlanması, liderlik etmesi ve dahil olması". Gösterge 4.4, özellikle "BM Kadın Biriminin desteğiyle, siyasetteki kadınlara yönelik şiddetin izlenmesi amacıyla geliştirilen ve/veya yürütülmekte olan girişimlerin sayısına" odaklanırken, Çıktı 1.3'te "Kilit paydaşların SKYŞ'nin azaltılmasına yönelik girişimler tasarlama ve uygulama kapasitelerinin güçlendirilmesinden" söz edilmektedir.

BM, SKYŞ ile ülke düzeyinde mücadeleye yönelik politika ve program çalışmalarının yürütülmesi için hem Devlet hem de Devlet Dışı aktörlerin desteklenmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Örneğin, BM farkındalık yaratmak ve şiddetin önlenmesine yönelik programlama ve araştırma faaliyetlerini desteklemek amacıyla ulusal, bölgesel ve uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmalar yürütebilir. Genel Merkez'deki ofislerin yanı sıra bölge ve ülke ofisleri, bölge ve ülke düzeyindeki programlama çalışmaları yürüterek SKYŞ ile mücadele alanında iş birliği yapabilir. BM ülke ekipleri de ulusal ortaklara destek sağlayabilir. Aynı şekilde, BM Sistemi bünyesinde yer alan ilgili kuruluşlar da şiddetin önlenmesine yönelik politikalar ve yaklaşımlar arasında uyumu tesis etmek için gereken eşgüdümü sağlayabilir. Bu kuruluşlar, Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü (SRVAW) ile ortak çalışmalar yürütebilir.

Bu Kılavuz, yukarıda sözü edilen gayretlere destek olmak amacıyla hazırlanmıştır.

Bölüm I'de, Giriş kısmı yer almaktadır.

Bölüm II'de, tanımlar ve normatif çerçeveler dahil olmak üzere SKYŞ'ye ilişkin temel Kavramlar ve normlar ele alınmaktadır.

Bölüm III'te, değerlendirme ve araştırma çalışmalarının yanı sıra, ulusal ortaklara sunulabilecek destek türleri ile SKYŞ müdahale faaliyetlerinin tasarlanması ve uygulanmasına ilişkin kapsamlı bilgiler içeren [SKYŞ ile ülke düzeyinde mücadeleye yönelik Uygulama Kılavuzu](#) bulunmaktadır.

Bölüm IV'te ise, seçim bağlamında ve seçim dışı bağlamlarda [SKYŞ programlama müdahale faaliyetlerinin- tasarlanması ve uygulanması](#) ve bu bağlamlarda dikkat edilmesi gereken potansiyel olarak hassas bazı hususların yönetimi konusunda rehber bilgiler sunulmaktadır.

[Ekler](#) bölümünde bir dizi destek aracı ve bilgi kaynakları yer almaktadır. SKYŞ hakkında BM Sistemine yönelik temel mesajlar, farklı programlama seçeneklerinin hayata geçirilmesinde kullanılacak araçlar ve ilave okumalar bunlardan bazılarıdır.

II. KAVRAMLAR VE NORMATİF ÇERÇEVELER

1. Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Nedir? Tanımlar ve tezahürler

Siyasetteki kadınlara yönelik şiddet, kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin (KYTCDS) bir türüdür.² SKYŞ, kadınların siyasi haklarının yanı sıra bazı insan haklarını kullanmasına ve gerçekleştirmesine engel olan her türlü fiziksel, cinsel veya psikolojik şiddet eylemi veya tehditidir.³ SKYŞ, aşağıdaki örnekler dahil fakat bunlarla sınırlı olmamak üzere toplumsal cinsiyete dayalı belirli yollarla tezahür eder

- **Fiziksel Şiddet:** Çoğunlukla kadınları istifa etmeye veya siyasi hayattan çekilmeye zorlamak amacıyla gerçekleştirilen suikast, kaçırma ve darp gibi olaylar.
- **Cinsel şiddet:** Cinsel taciz, istenmeyen cinsel davranışlara yönelik girişimler ve cinsel saldırı, tecavüz, cinsel içerikli tehditler ile kadınların yetkinliklerinin kamuoyu nezdinde sorgulanmasını sağlamak ve kadınları mahcup etmek amacıyla üzerinde oynama yapılarak servis edilen pornografik veya cinsel içerikli görüntüler.
- **Psikolojik şiddet:** Tehdit, itibar suikastı, ısrarlı takip, çevrim içi istismar ile maaş ödemesi veya siyasi finansmandan men etme, hırsızlık veya mülke zarar verme gibi ekonomik şiddet türleri.⁴

KUTU 1: TANIMLAR

BM Kadın Birimi ve UNDP:

“Siyasetteki kadınlara yönelik şiddet; kadınların fiziksel, cinsel veya psikolojik olarak zarar görmesine veya acı çekmesine neden olan ve oy kullanma ve kamu görevi ifa etme hakkı, gizli oy kullanma ve serbestçe kampanya yürütme hakkı, dernek kurma ve toplanma hakkı, düşünce ve ifade özgürlüğü hakkı dâhil olmak üzere siyasi haklarını kamusal veya özel alanlarda kullanmalarını ve gerçekleştirmelerini engelleyen her türlü toplumsal cinsiyete dayalı şiddet eylemi veya bunlara ilişkin

tehditlerdir. Bu şiddet eylemlerinin aile üyeleri, toplumun fertleri veya Devlet tarafından gerçekleştirilmesi olasıdır.”⁵

Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü'nün siyasetteki kadınlara yönelik şiddetle ilgili ifadeleri:

“Seçim bağlamları ve diğer bağlamlar dâhil olmak üzere [siyasetteki kadınlara yönelik şiddet], bir kadın siyasetçiye yalnızca kadın olduğu için yöneltilen ya da kadınları orantısız şekilde etkileyen ve kadınların fiziksel, cinsel veya psikolojik olarak zarar görmesine veya acı çekmesine neden olan veya olabilecek her türlü toplumsal cinsiyete dayalı şiddet eylemi veya bunlara ilişkin tehditler olarak tanımlanabilir.”⁶

Mağdurlar ve failer

Siyasi mevki sahibi kadınlar, kadın adaylar ve siyasete girmeyi düşünen kadınlar, siyasi destekçiler, seçmenler, seçim çalışanları ile gözlemciler, kamu görevlileri ve devlet memurları SKYŞ'ye maruz bırakılan kadınlara örnek olarak gösterilebilir. Daha geniş anlamda kamusal hayatta sivil toplum aktivistleri, medya çalışanları ve insan hakları savunucuları da bu şiddet türünün hedefinde yer alabilmektedir. Hedef alınan bu kadınların aile üyeleri veya bağlantılı oldukları aktivistler de bu şiddet türünden etkilenebilmektedir. Birden fazla ve birbiriyle kesişen unsurları bulunan (örn. yaş, cinsel yönelim, cinsel kimlik, etnik köken) farklı ayrımcılık türlerine maruz bırakılan kadınlar ile belirli siyasi görüşlere sahip olan ya da insan hakları alanındaki aktivizm faaliyetleriyle ilgilenen kadınların bu şiddet türüne maruz bırakılma ihtimallerinin daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Diğer politikacılar, siyasi bileşenler, aile fertleri ve yabancılar, seçmenler, geleneksel ve dini liderler, siyasi rakipler

ve siyasi parti üyeleri, medya ve gazeteciler ile Devlet aktörleri veya diğer topluluklar ve aktörler, çevrim dışı veya çevrim içi olarak, kamusal ve özel alanlarda SKYŞ'ye maruz bırakılabilmektedir. SKYŞ çevrim içi olarak yukarıda sayılanların yanı sıra isimsiz 'trol' hesaplar ve bot adı verilen otomatik yazılımlar tarafından da gerçekleştirilebilir.

SKYŞ'nin boyutları

Siyasetteki kadınlara yönelik şiddet, şiddete maruz bırakılan bireylerin yanı sıra toplumun geneli üzerinde de uzun vadeli ve zararlı etkiler bırakmaktadır. Siyaset ve seçim süreçlerini baltalamakta, kurumların güvenilirliğini ve itibarını zedelemektedir. SKYŞ'ye maruz bırakılmış olmak, bununla tehdit edilmek veya bu yöndeki korkular, pek çok kadını siyasete atılmaktan veya mevcut siyasi kariyerini sürdürmekten, seçim kampanyaları ve benzer faaliyetler yürütmekten ve diğer kamu aktivizm çalışmalarına katılmaktan alıkoymaktadır. SKYŞ bir bütün olarak kadınların insan haklarını ve siyasi haklarını ihlal etmektedir.

Ne yazık ki SKYŞ yeterince irdelenmeyen bir sorun olmaya devam etmekte ve bu sorunun boyutlarını ölçmek için gereken veriler toplanmamaktadır. Kendilerinden intikam alınacağı, toplumsal damgalamaya uğrayacakları ve kendilerine inanılmayacağı korkusuyla kadınlar genellikle maruz bırakıldıkları şiddete ilişkin şikâyetinde bulunmamaktadır. Siyaset ve seçimler söz konusu olduğunda ise, kişilerin itibarına yönelik ilave riskler bu korkuları daha da derinleştirmektedir. Failler, kadınların mensubu oldukları siyasi partilerin diğer üyeleri veya hatta kendi aile fertleri bile olabilmektedir. Siyasi partiler içerisinde, üyeler partiye yönelik sadakatleri ve disiplinlerinin sorgulanacağı korkusuyla, meydana gelen bir şiddet olayı karşısında sessiz kalabilmektedir (bir diğer deyişle 'parti içinde olan parti içinde kalır' diye düşünülmektedir). Genel olarak şiddet içeren bağlamlarda ve toplumsal normlar temelinde SKYŞ, 'işin fitratında var olan' bir unsur şeklinde algılanabilmektedir.

SKYŞ alanında yeterince veri bulunmaması ve farkındalığın düşük olması, şiddeti önlemeye ve ortadan kaldırmaya yönelik etkili politika ve mevzuatın tasarlanması ve uygulanmasına yönelik gayretleri güçleştirmektedir. Faillerden hesap sorulması, mağdurların ihtiyaç duyduğu çözüm ve hizmetlerin gereken zamanda ve uygun şekilde sunulması çok nadir karşılaşılan durumlardır.

Şiddete maruz bırakılan ve buna yönelik şikâyetinde bulunan kadınların adalete erişimini sağlamak ve bu kadınlara gereken hizmetleri sunmakla mükellef olan kurumların, bu olgunun boyutlarına ilişkin güvenilir veri üretmek için gereken kapasiteye sahip olmadığı görülmektedir. Ayrıca, hassas bilgileri paylaşırken kadınların mahremiyetini güvence altına alması gereken nicel araştırmaların sayısı çok azdır. Var olan çalışmalar ise küresel düzeyde ve karşılaştırma yapmaya uygun veri sunmamaktadır. Bu nedenle, SKYŞ'nin görülme oranına ilişkin geniş ölçekli bir değerlendirme yapılması mümkün olmamaktadır.

Ancak, SKYŞ'nin yaygın ve küresel bir olgu olduğuna işaret eden bir dizi araştırma mevcuttur.

- 2016 yılında yürütülen küresel bir araştırma kapsamında görüşme yapılan kadın milletvekillerinin yüzde 80'inden fazlası psikolojik şiddete maruz bırakıldıklarını ifade etmiştir. Her üç kadın milletvekilinden biri meclisteki çalışmaları sırasında ekonomik şiddete, dört kadın milletvekilinden biri fiziksel şiddete ve beş kadın milletvekilinden biri cinsel şiddete uğradığını belirtmiştir.⁷ 2018 yılına ait bir başka çalışmada Avrupa'da görev yapan kadın milletvekilleri ve parlamento çalışanlarıyla yapılan görüşmelerde bu kadınların yüzde 40'ından fazlasının görev başındayken cinsel tacize uğradığı ve bu nedenle pek çoğunun siyaseti tamamen bırakmayı bile düşündüğü öğrenilmiştir.⁸ Son dönemde ise, COVID-19 pandemisinin potansiyel olarak şiddete ilişkin tehditleri daha da artmasıyla birlikte, kadın parlamenterler erkek meslektaşlarından neredeyse iki kat fazla oranda işkence, kötü muamele ve şiddet eylemlerine maruz bırakıldıklarını bildirmiştir.⁹
- 2016 yılında Kolombiya'daki kadın adaylara yönelik SKYŞ hakkındaki araştırmaya göre, ankete katılanların yüzde 63'ü şiddet eylemlerine maruz bırakılmıştır. Bu vakaların birçoğunda failler mağdurlarla aynı kurumda (yüzde 47) veya aynı siyasi partide (yüzde 34) görev yapan kişilerdir.¹⁰
- 2006-2010 yılları arasında altı ülkede seçimlerle bağlantılı olarak kaydedilen iki binden fazla şiddet vakası, kadınlar ile erkeklerin şiddeti farklı şekilde tecrübe ettiklerine işaret etmektedir. Kadınların psikolojik istismara maruz bırakılma ihtimali erkeklerle oranla iki kat fazlayken, erkeklerin fiziksel şiddete uğrama ihtimali daha yüksektir.¹¹

2. Normatif çerçeve nedir?

Kadınların katılım hakkı ve şiddetten uzak bir yaşam sürme hakkı

İnsan hakları temelli kapsamlı bir çerçeve, kadınların siyasi ve kamusal mevkilere gelme ve şiddetten uzak bir yaşam sürme haklarının korunması ve desteklenmesi konusunda uluslararası toplumun taahhüdünün bir göstergesidir.¹² Devletler, evrensel insan haklarını ve temel özgürlükleri korumak ve teşvik etmekle yükümlüdür. Kişinin cinsiyeti nedeniyle ayrımcılığa uğraması, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948), Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (1966) ve Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW 1979) dahil olmak üzere insan hakları alanındaki pek çok belgeye aykırıdır. Bunların yanı sıra, Taraf Devletler karar alma mekanizmalarında cinsiyet dengesinin sağlanmasına yönelik uluslararası bir hedef tayin eden 1995 Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu konusunda mutabakata varmıştır.

KYŞ'ye ilişkin kapsamlı bir tanım getiren ve Devletler ile uluslararası toplumu KYŞ'nin ortadan kaldırılması konusunda harekete geçmeye davet eden Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi (1993), ulusal ve uluslararası eylemlere yönelik bir çerçeve sunmuştur.¹³ 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminin 2015 yılında dünya genelinde kabul edilmesi de, kadınların karar alma süreçlerinin tüm düzeylerinde tam ve etkili siyasi katılımının sağlanması (Hedef 5.5) ve kamusal ve özel tüm alanlarda tüm kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması (Hedef 5.2) amacıyla Devletler tarafından yürütülen gayretlere ivme kazandırmıştır.

SKYŞ'ye ilişkin normatif referanslar

BM Genel Kurulu, 73/148 sayılı Kararı'nda (2018), kadınların siyasete katılımının önündeki yapısal engellerin ele alınması gerektiği kabul ederek, "lider kadrolarda yer alan kadınlar, gazeteciler ve diğer medya mensupları ile insan hakları savunucuları dahil olmak üzere siyasi ve kamusal hayata katılan kadınlar ve kız çocuklarına yönelik cinsel taciz dahil her türlü şiddet eyleminden derin endişe duyduklarını" ifade etmiştir. Ülkelerin ulusal yasama organları ve siyasi partilerini bu konuda 'sıfır tolerans' içeren davranış kuralları ve şikâyet mekanizmaları tesis etmeye veya mevcut mekanizmaları bu çerçevede yeniden düzenlemeye davet etmiştir.¹⁴

Kadına Yönelik Şiddet Özel Raportörü, BM Genel Kurulunun 2018 yılında gerçekleştirilen 73. oturumu öncesinde tematik bir rapor yayımlamıştır. Raporda, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve KYŞ'yi önlemek amacıyla uluslararası insan hakları hukukuna uygun kanun ve politikaların tasarlanması, kabul edilmesi ve uygulanmasının önemi vurgulanmaktadır. Ayrıca, "cezasızlıkla mücadele" ve "parlamentolar, seçim yönetim organları, siyasi partiler, seçim mahkemeleri, yasamadan sorumlu makamlar veya yerel idareler gibi kurumlara yönelik olarak örneğin rehber ilkeler, davranış kuralları veya protokoller yayımlamak suretiyle uluslararası ve bölgesel standartlara uygun şikâyet mekanizmaları ve müdahale protokollerinin güçlendirilmesi" konularında Devlet ve Devlet Dışı aktörlerin hayata geçirebileceği somut eylemlerden söz edilmektedir.¹⁵

BM Güvenlik Konseyi, Genel Kurul ve İnsan Hakları Konseyi (İHK) tarafından kabul edilen ve KYCDŞ konusuna odaklanan bir dizi kararda, bu hayati sorunla başa çıkmak için Devletler tarafından yerine getirilmesi gereken yükümlülükler açıklanmaktadır. Bu kararlar aynı zamanda, SKYŞ'ye karşı 'sıfır tolerans' ilkesine uygun bir ortamın oluşturulması çağrısında bulunmaktadır. 2013 yılında, hukukta ve uygulamada kadınlara yönelik ayrımcılığa ilişkin BM Çalışma Grubu (KYAÇG) tarafından İHK'ye sunulan raporda: "Cezasızlıkla mücadele alanında kapsamlı bir yasal çerçevenin tesis edilmesi dahil olmak üzere çeşitli yöntemler aracılığıyla, kadınların insan haklarını teslim etmek ve kadınların siyasi ve kamusal hayata katılımını teşvik eden koşulları iyileştirmek için kadınlara yönelik her türlü şiddeti ortadan kaldırmaya yönelik gayretlerin hızlandırılması" gerektiği ifade edilmektedir.¹⁶

Benzer şekilde, yine 2013 yılında CEDAW Komitesinin çatışmaların önlenmesinde, çatışma esnası ve çatışma sonrası bağlamlarda kadınlara ilişkin 30 sayılı Genel Tavsiye Kararı'nda kadın seçmenler ve adayların Devlet veya özel sektör aktörleri tarafından şiddete maruz bırakılmamasını sağlamak gibi uygun tedbirler hayata geçirilmeden kadınların eşit katılımı alanında somut ilerleme kaydetmenin mümkün olmadığı belirtilmektedir (paragraf 72). Ayrıca rapor, kadınların devlet mevkilerine seçilmek için kampanya yürütmesini engellemek veya oy kullanma haklarını ellerinden almak gibi uygulamalar dahil olmak üzere kadınların katılımını baltalayan her türlü şiddet karşısında sıfır tolerans ilkesine uygun politikalar benimsemeleri yönünde Devletlere tavsiyelerde bulunmaktadır (paragraf 73-f)¹⁷.

SKYŞ'ye özel olarak yer veren ilk belge 66/130 sayılı BM Genel Meclisi Kararıdır. Amerika Birleşik Devletleri tarafından desteklenen ve 2012 yılında oylama yapılmadan kabul edilen kararda tüm Devletler harekete geçmeye davet edilmekte ve seçilmiş kadın yetkililer ve kadın adaylara yönelik şiddet, saldırı veya taciz iddialarını araştırmak ve bu tür suçlar karşısında sıfır tolerans ortamı tesis etmek için yürüttükleri gayretlerinde Devletlere yaptıkları yardımlarını artırmaları için Birleşmiş Milletler sistemi ve diğer kuruluşlar teşvik edilmektedir.¹⁸

Uluslararası normatif çerçeveye göre, uluslararası insan hakları standartları uyarınca yasaklanan tüm KYŞ eylemlerini önlenmek, soruşturmak ve cezalandırmakla mükellef oldukları dikkate alınarak, SKYŞ konusunda harekete geçmekten sorumlu olan kilit aktörler Devletlerdir.¹⁹ Benzer şekilde çeşitli bölgesel sözleşmeler, insan hakları organları ve diğer mekanizmalar da bu konudaki hesap verme sorumluluğunu Devletlere yüklemektedir. SKYŞ'ye yönelik çözümlerin teşvik edilmesi, başlatılması ve uygulanmasına ilişkin normatif, yasal, adli ve kurumsal eylemleri tesis etmek ve hayata geçirmek Devletler aktörlerinin münferit yetki alanları içerisinde kalmaktadır. Ancak hiçbir aktörün tek başına SKYŞ'yi tamamen ortadan kaldırması mümkün değildir. Siyasi partiler, medya, bağımsız insan hakları izleme mekanizmaları ve sivil toplum grupları dahil olmak üzere devlet dışı paydaşlar ile Devletler arasında tesis edilecek her türlü iş birliği büyük önem arz etmektedir. Bunlar arasındaki karşılıklı bağımlılık ve kesişen yetki alanları dikkate alındığında, söz konusu iş birliklerinin gerekliliği daha iyi anlaşılmaktadır.

III. SKYŞ İLE ÜLKE DÜZEYİNDE MÜCADELEYE YÖNELİK UYGULAMA KILAVUZU

Pek çok BM ülke ekibi, paydaş kuruluş ve ulusal ortak, SKYŞ konusunu ele almak için BM Kadın Biriminden araştırma ve veri toplama çalışmaları, izleme ve önleme için ulusal kurumların desteklenmesi, ulusal ortaklara yönelik kapasite geliştirme, şikâyet mekanizmalarının güçlendirilmesi, hukuk ve politika reformlarının hayata geçirilmesi ve farkındalık artırma gibi çeşitli konularda destek talep etmektedir. Bu bölümde, dünyanın farklı bölgelerinden örneklerle yer verilerek teknik destek ve programlama müdahale faaliyetlerine ilişkin uygulamaya yönelik rehber bilgiler sunulmaktadır.

1. SKYŞ'ye ilişkin kanıt temelinin inşa edilmesi

Kanıt toplama ve araştırma, SKYŞ alanındaki programlama faaliyetlerinin tasarlanmasında ilk ve en önemli adımlarından biridir. Kadınların yaşadığı deneyimlerin belgelendirilmesine; şiddetin boyutunun, türlerinin, mağdurların, faillerin ve konumların tespit edilmesine ve hangi bağlamların kadınlar için daha fazla risk arz ettiğinin belirlenmesine yardımcı olur. Araştırmalar sayesinde mevzuat ve politika çerçevesinin SKYŞ ile mücadeleye ilişkin hükümler içerip içermediği, hukuk reformunun gerekip gerekmediği veya yeni kanunlara ihtiyaç duyulup duyulmadığı anlaşılabilir. Aynı zamanda, kendi yetki alanları ve kapasiteleri çerçevesinde SKYŞ'ye ilişkin düzenlemeler getirecek, SKYŞ'i önleyecek ve gereken müdahale faaliyetlerini hayata geçirecek mekanizma ve kurumların mevcut olup olmadığı da araştırmalar yoluyla açıklığa kavuşturulabilir. Ayrıca araştırmalar, önleme gayretleri sonucunda çıkarılan derslerin belirlenmesine yardımcı olacak ve program tasarımı çalışmalarında yenilikçi yaklaşımları teşvik edecektir. SKYŞ'nin siyasi haklarını kullanan kadınları etkilediği ve insan hakları savunucuları ve STK'ları kapsayan diğer belge ve rehberlerin halihazırda mevcut olduğu malumdur; ancak, okumakta olduğunuz kılavuz ve bu bölümde yer alan metodoloji özel olarak, siyasi süreçlere katılan kadınlara yönelik değerlendirmelere odaklanmaktadır.

Aşağıda yer alan bir dizi başlangıç sorusu, SKYŞ'ye ilişkin mevcut delilleri değerlendirme çalışmalarına yön verebilir, araştırma ve yeni veri toplama önceliklerini belirleyebilir:

- Ülkedeki/bölgedeki geçmiş ve/veya mevcut SKYŞ olaylarına ilişkin bilgiler mevcut mudur?
- SKYŞ halihazırda izlenmekte midir? İzlenmekteyse bu hangi organlar tarafından yapılmaktadır?
- SKYŞ'ye ilişkin hangi unsurlar halihazırda ölçülmektedir ve bu nasıl yapılmaktadır?
- Yasal çerçeve, politika çerçevesi ve kurumsal çerçevede SKYŞ ile mücadeleye yer verilmekte midir?

Başvurulabilecek çeşitli araştırma ve haritalandırma yaklaşımları ve veri kaynaklarından bazıları şunlardır: kadınların verdiği ifadeler, nitel araştırmalar, bildirilen SKYŞ vakaları ve bunların yönetimine ilişkin idari bilgi, seçim izleme çalışmaları, medya içerik araştırmaları, ilgili paydaşlarla yapılan görüşmeler ve seçmen, aday, devlette görev yapan siyasetçiler ile SKYŞ bakımından risk altında olan diğer gruplara yönelik örneklem anketleri. Bu kaynaklardan üretilen veriler, hangi yönlerinin ölçüldüğü veya ölçülebileceği, hangi kadın siyasetçi gruplarının şiddete maruz bırakılma riskiyle karşı karşıya olduğu, istatistiki ölçüm şekli ve veri toplama ilkelerine göre değişiklik gösterecektir.

KUTU 2:

SKYŞ için teklif edilen BM Kadın Birimi ölçüm çerçevesi:

- **Ölçüm unsurları** – şiddetin boyutları, biçimleri/türleri, derecesi ve yoğunluğu, riskler ve koruyucu etmenler, SKYŞ'nin sonuçları, kurumsal müdahaleler ve faillerin motivasyonunu etkileyebilecek bağlamlar

(örn. toplumsal cinsiyet politikasıyla ilgili sorunlar veya toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin normlar);

- **Şiddete maruz bırakılma riskiyle karşı karşıya olan 'siyasetteki kadın' kategorileri** – örneğin seçmenler, seçimlere katılan adaylar veya siyasete atılmayı düşünen kadınlar, siyasi parti üyeleri ve siyasi mevkilerde görev alanlar; ayrıca, erkeklere yönelik siyasi şiddet vakalarının da ölçüme dahil edilip edilemeyeceğine ilişkin görüşler.
- **İstatistikî ölçüm türü** – yaygınlık oranı, görülme sıklığı veya içerik temelli.
- **Veri toplama ilkeleri** – etik standartlar; ortak ve kesişen kimlikler ve hiçbir kadını “geride bırakmamak” için uygulanan ayrımcılık biçimleri.²⁰

1.1. Veri kaynakları

Farklı kaynaklar arasında tercih yaparken, mevcut veri türlerinin yanı sıra veri toplama yöntemlerinin verilerin son kullanım amacı (savunuculuk, politika geliştirme veya ulusal izleme, vb.) bakımından ne gibi güçlü yönleri sahip olduğu dikkate alınmalıdır. Aşağıda SKYŞ'ye ilişkin temel veri kaynakları hakkında kısa bir açıklamaya yer verilmiştir.

a. Nitel araştırmalar

Seçimlerden önce ve sonra kadın adaylar veya seçim kazanarak göreve gelen kadınlarla gerçekleştirilen bireysel görüşmeler, topluluk istişare faaliyetleri veya odak grup toplantıları dahil olmak üzere nitel araştırmalar kadınların SKYŞ tecrübelerine ilişkin çok önemli bilgiler toplanmasını sağlayabilir. Görüşülen kişi sayısı düşük olduğu için, bu çalışmalardan elde edilen sonuçları siyasetteki daha büyük kadın gruplarına mal etmek suretiyle genelleme yapmak mümkün değildir. Yine de bu faaliyetler sonucunda toplanan bilgiler, siyasi katılım ve genel refah bakımından şiddetin tezahür biçimleri, ağırlık derecesi ve sonuçlarının anlaşılmasında büyük önem taşır. Ayrıca, SKYŞ'nin önlenmesi ve SKYŞ ile mücadele edilmesine yönelik mekanizmaların tasarlandığı şekilde işleyip işlemediğinin veya kadınların şiddeti şikâyet etmesi ve adaletin tecelli ettirilmesi konusunda büyük engellerle karşılaşmış kişilerin belirlenmesine de yardımcı olmaktadır. Nitel araştırmalar çerçevesinde

tesis edilen bilgilerin yanı sıra araştırmalar haricinde kadınların anlatımlarından edinilen bilgiler, SKYŞ'nin belgelendirilmesine yönelik çalışmalara doğrudan katkıda bulunmakta ve SKYŞ'ye ilişkin nicel araştırmalar veya daha kapsamlı projelerin hayata geçirilmesi için gereken temeli sağlamaktadır.

b. SKYŞ'ye ilişkin anket çalışmaları

Anketler, zaman içerisinde SKYŞ'nin yaygınlık oranının yanı sıra hayata geçirilen politika ve programların etkisini izlemek için gereken güvenilir ve temsili verilerin elde edilmesini sağlayabilir. SKYŞ'nin anketler aracılığıyla belgelendirilmesi aynı zamanda, 'şiddetin normalleştirilmesi' olarak tanımlanan ve şiddeti herhangi bir yaptırım bulunmayan, hayatın olağan bir parçası olarak gören, failden ziyade mağduru suçlayan düşünce yapısıyla mücadele edilmesine de yardımcı olabilir. Yalnızca birkaç kadına ait ifadelerin münferit vakaları yansıttığı düşünülerek göz ardı edilmesi mümkün olabilir; ancak, anket temelli istatistikler, SKYŞ'nin ne kadar yaygın olduğunu açığa çıkaran eşsiz bir kaynak sunmaktadır. Hangi şiddet türlerinin daha yaygın olduğu, hangi kadın gruplarının şiddete maruz bırakılma ihtimallerinin daha yüksek olduğu, deneyimledikleri şiddet olayını hangi kadın gruplarının tartıştığı, açıkça ifade ettiği veya resmi kanallara başvurarak ihbar ettiği ve adalet arayışına girdiği anketler sayesinde edinebileceğimiz bilgilerden bazılarıdır.

SKYŞ'ye ilişkin anketler, siyasi süreçlere dahil olan farklı kadın gruplarına odaklanacak şekilde de tasarlanabilir. Üç temel anket türünden faydalanılabilir.

- **Aday anketleri** ulusal veya eyalet düzeyinde ya da yerel seçimlere giren kadın adaylara odaklanabilir ve seçim kampanyası bitene dek ya da seçimden kısa süre sonrasında kadar devam edebilir. Bu anket türünde, seçim kampanyaları sırasında yaşanan şiddet olayları derinlemesine irdelenen ana konu başlığıdır; ancak, ayrımcılık, medyadaki kalıp yargılar gibi kadınların aday olma ve seçim kampanyasını yürütme süreçlerinde karşılaştıkları diğer engellerin yanı sıra aileleri, meslektaşları, mensubu oldukları topluluklar ve siyasi partilerden aldıkları destekle ilgili bilgiler de toplanabilir.
- **Siyasi mevki sahiplerine yönelik anketler** ulusal, eyalet ve yerel yasama ve yürütme organları dahil olmak üzere çeşitli düzeylerdeki siyasi mevkiler mercek altına alınabilir. Bu anketler, söz konusu mevkilerde belirli bir süre (en az birkaç ay) görev yapmış olan kişilerle gerçekleştirilebilir. Aday anketlerine benzer

şekilde, siyasi mevki sahiplerine yönelik anketler de SKYŞ'yi daha etraflıca ele almakla birlikte lider pozisyonlara erişimde yaşanan güçlükler ve siyasi mevki sahibi kadınlara eşit muamele edilmemesi gibi diğer ayrımcılık biçimlerini irdeleyebilir.

- **Nüfus temelli** anketler ise, seçimler sırasında seçmenlerin maruz bırakıldığı şiddete ilişkin mevcut anketlere (özellikle de seçimlerden kısa süre sonra gerçekleştirilen) sorular eklemek suretiyle oluşturulabilir. Mevcut siyasi düşüncenin ifade edilmesine yönelik baskılar, belirli adaylara oy verme konusundaki baskılar, oy kullanma noktalarında seçmenlerin gözünün korkutulması ve taciz edilmesi gibi konular bu anketler kapsamında ele alınabilir.

Anket temelli verilerin mevcut veya yeterli olmadığı bağlamlarda (Örn. örneklem kapsamı, kullanılan anket, saha protokolü ve uygulanan etik standartlar ve güvenlik standartları bakımından), SKYŞ'ye ilişkin olarak yukarıda sayılan anket türlerinden biri veya birkaçı yürütülebilir. BM Kadın Birimi, ülke bağlamlarına uyarlanabilen, uyumlaştırılmış veri toplama araçları geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmaktadır ve halihazırda bazı BM Kadın Birimi Ülke Ofisleri, ulusal projeler aracılığıyla SKYŞ'ye ilişkin veri toplama projelerine öncülük etmektedir (Bkz. [Bilgi birikimi yönetimi bölümü](#) ve [Ulusal çalışmalar kutusu](#)). Bu uyumlaştırılmış veri toplama araçları, KYŞ ve SKYŞ'ye ilişkin mevcut tanımları (Bkz. [Tanımlar](#)), mevcut araştırmaları ve KYŞ'ye ilişkin veri toplama alanında uluslararası düzeyde tavsiye edilen bir dizi ilkeyi esas almaktadır.

Adaylar ve mevki sahiplerine yönelik anketler nüfus temelli anketlerde kullanılanlardan farklı örnekleme çerçeveleri gerektirir. Bu anketlerin örneklemlerini belirlerken adayların veya seçilen kişilerin isimlerinin yer aldığı listelerden faydalanılabilir. Bu listelere de Seçim Yönetim Organları (SYO) veya icracı bakanlıklardan erişilebilir. Veri toplama çalışmaları kapsamında yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilebileceği gibi internet veya telefon üzerinden ya da karma yöntemli anketler gibi mesafeli anketlere de başvurulabilir. Uzaktan doldurulan mesafeli anketlere özellikle sağlıklı ilgili acil durumlar sırasında veya çatışmadan etkilenen bağlamlar gibi yüz yüze görüşmenin tavsiye edilmediği hallerde ihtiyaç duyulmaktadır. Katılımcıların profil ve konumu bakımından halka mal olmuş kişiler olması nedeniyle, adaylar ve mevki sahipleriyle gerçekleştirilen mesafeli anketlerde karşılaşılan “soruları yanıtsız bırakma” oranlarının sıradan nüfus anketlerindeki benzer veya bunlardan daha yüksek olması beklenen bir durumdur. Buna karşın, seçimlere katılan adaylar ve seçilerek siyasi mevkilere gelmiş olan kişilerin teknolojiye rahatlıkla

erişme ihtimalleri daha yüksek olduğu dikkate alındığında, internet ve telefon hizmetlerine erişim düzeyindeki farklılıklardan kaynaklı mesafeli anket sonucu yanlılığı ihtimali, sıradan nüfus anketlerine kıyasla daha düşük olabilir.

SKYŞ'ye ilişkin anket düzenlerken dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri de katılımcıları şiddet deneyimlerini paylaşmaya sevk etmek ve bu çerçevede etik standartlar ve güvenlik standartlarına uygun hareket edilmesini sağlamaktır. SKYŞ'ye (ve genel olarak TCDŞ'ye) ilişkin bilgi toplama faaliyeti büyük hassasiyet gerektirir ve hem bilgi sağlayan kişi hem de toplayan kişi için duygusal açıdan yorucu olabilir. Şiddete maruz bırakılan kadınlar, bu deneyimlerini paylaşmakta güçlük çekebilir ve yeniden örselenme riskiyle karşı karşıya kalabilir. Bu nedenle, güvende oldukları yönünde mağdurları temin edebilmeleri ve hassas bilgileri paylaşma konusunda mağdurların güvenini kazanabilmeleri için veri toplama görevlilerinin kapsamlı bir eğitimden geçirilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda, münferit vakalara ilişkin belirli ayrıntıların gizli kalması için verilerin işlenmesi ve korunmasına gerekir.

SKYŞ deneyimleyen kadın siyasetçilerin tamamı kendini “mağdur” olarak tanımlamamakta, hatta bazılarının göre bu tecrübeler kadın siyasetçilerin “yaşamının normal bir parçası”dır. Dolayısıyla, veri toplama çalışmaları sırasında pek çok kadın siyasetçinin bu tür deneyimlerini her zaman “şiddet” olarak tasvir etmeyebileceği mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, anket içeriğinde ve odak grup görüşmelerinde katılımcı kadınlara doğrudan şiddet mağduru olup olmadıklarını sormak yerine, dikkatlice seçilen ifadeler kullanılarak belirli deneyimler hakkında bilgi toplanmaya çalışılmalıdır (ayrıca, yanıtların çarpıtılması sonucunda birçok yanlış olumsuz cevapla karşılaşmak da mümkündür).

BM Kadın Birimi tarafından geliştirilmekte olan uyumlaştırılmış veri toplama araçlarının yanı sıra, KYŞ hakkında veri toplama çalışmalarına yönelik etik standartlar ve yöntemlere ilişkin pek çok diğer kaynak mevcuttur. Bu kaynaklardan bazıları şunlardır: Kadınlara Yönelik Şiddetin Ölçülmesine ilişkin BM Kadın Birimi Kılavuz Notu,²¹ Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından yürütülen çok ülkeli çalışma²² (bu çalışma ile, söz konusu alandaki araştırmalara yönelik metodolojik ve etik standartlar²³ tayin edilmiştir) ve anketler aracılığıyla KYŞ istatistiklerinin oluşturulmasına ilişkin Birleşmiş Milletler İstatistik Birimi Rehber İlkeleri.²⁴

c. İdari kaynaklar

Polis, Seçim Yönetim Organları, seçim mahkemeleri ve adalet sistemi bünyesinde yer alan diğer organlar gibi kamu kurumları tarafından muhafaza edilen idari kaynaklara dayalı veriler, resmi olarak bildirilen ve şikâyet edilen şiddet olaylarına ilişkin bilgiler içermektedir. Bu kaynaklar esas alınarak üretilen veriler şiddetin *görülme sıklığına* (*insidans*) (belirli bir süre zarfında meydana gelme sıklığı) işaret etmektedir. Şiddetin *yaygınlık oranı* (*prevalans*) (şiddete maruz bırakılan kadınların oranı) ise anketler vasıtasıyla ölçülmektedir. Ancak, teoride idari verilerin nüfusun tamamını kapsaması ve anketlerde karşılaşılan örneklem sorunlarından kaynaklı kısıtlamalardan etkilenmemesi gerekirken uygulamada bu verilerin SKYŞ'nin (veya genel olan TCDŞ'nin) boyutlarına ilişkin değerlendirmelerde kullanılması mümkün olmamaktadır. Bunun nedeni de söz konusu olayların çok büyük bir kısmının ilgili kamu kurumlarına bildirilmemesidir. Buna karşın, bildirilen vakaların gidişatı ve şiddet mağdurlarının ihtiyaç duydukları hizmetlere erişim sağlayıp sağlamadığı hususunun dünyadaki birkaç idari sistem tarafından takip edilmesi mümkün olabilir.

d. Seçim gözlemi ve izleme

Uluslararası ve yerel seçim gözlemi ve izleme faaliyetlerinin amacı, seçim süreçlerinin ne ölçüde dürüst işletildiği konusunda değerlendirmelerde bulunmaktır. Bu faaliyetler kapsamında, SKYŞ de dahil olmak üzere siyasi katılım haklarına ilişkin çeşitli ihlaller ilgili mercilere bildirilebilir. Bu çerçevede, seçimler sırasında kadınlara yönelik şiddet (SSKYŞ) olayları kayıt altına alınabilmekte ve gözlem yapılan bağlamlarda (Örn. aday gösterilme sürecinde, belirli kampanya etkinlikleri sırasında veya belirli oy kullanma noktalarında) bu olayların görülme sıklığı konusunda bilgiler elde edilebilmektedir. Seçim gözlemi ve izleme çalışmaları vasıtasıyla üretilen bilgilerin kapsamının gözlem yapılan bağlamların ötesine geçecek şekilde genişletilmesi veya bu bilgilerin seçim sürecinin tamamını temsil ettiğinin öne sürülmesi esasen mümkün değildir. Yine de, devletleri SSKYŞ alanında harekete geçmeye davet etmek için yürütülecek savunuculuk faaliyetlerinde bu bilgilerden faydalanılabilir. Toplumsal cinsiyetle ilgili kaygılara öncelik veren ve hem ulusal hem de uluslararası seçim gözlem kuruluşları tarafından kabul edilen göstergeleri ve ölçüm noktalarını içeren ortak bir gözlem ve izleme çerçevesinin kullanılması, SSKYŞ ile çok fazla karşılaşılan seçim unsurlarının tutarlı şekilde tespit edilmesinde önemli bir yeri vardır.²⁵

Kadın örgütleri tarafından yürütülen izleme faaliyetleri, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik ulusal mekanizmalar ve kamu kurumları bünyesinde tesis edilen kamu denetçiliği büroları dahil olmak üzere ulusal insan hakları kurumları da seçim bağlamı dışında SKYŞ konusunda potansiyel olarak ilave bilgiler sağlayabilir.

e. Diğer veri kaynakları

Bir ülkede SKYŞ'ye ilişkin mevcut durumla ilgili değerlendirmelerde kullanılacak diğer veri kaynakları da bulunabilir. Örneğin, çevrim içi şiddete ilişkin büyük veri, özellikle çevrim içi ortamda kişiler arasında paylaşılan içeriklere odaklanır. Bu kaynaktan faydalanarak çevrim içi SKYŞ ve "cinsiyetçi dezenformasyon" ile ilgili bilgi edinmek mümkün olabilir. Ancak, böyle bir analiz yapabilmek için örneğin çevrim içi anlatıları tespit etmede yapay zekâ kullanan büyük bir veri analiz şirketinin yüksek teknik uzmanlığından faydalanmak gerekecektir; bunun için de yine yüksek miktarda kaynağa ihtiyaç duyulacaktır.²⁶

1.2 Bilgi birikimi yönetimi

Benimsenen veri toplama yöntemi ve araştırma yaklaşımı ne olursa olsun, 'sıfırdan başlamaya' gerek yoktur. Haritalandırma, araştırma ve veri toplama çalışmalarında bu Kılavuz dışında da pek çok araç ve kaynaktan faydalanmak mümkündür. Bu materyaller, Genel Merkez ve bölge ofislerinde görev yapan BM Kadın Birimi Siyasi Katılım politika ekibinden temin edilebilir.

Deneyimlerin kurumlar, ülkeler ve bölgeler tarafından ortak şekilde belgelendirilmesi ve paylaşılması büyük önem arz etmektedir. SKYŞ alanındaki deneyimler, kurum içi raporlar veya iyi uygulama örneklerine ilişkin bilgi notları vasıtasıyla ülke düzeyinde derlenebilir. Örneğin seçim destek projelerinde BM kuruluşları ve ortakları, sürecin en başında seçim sonrası dönemde bir analiz çalışması yapmayı tasarlayabilir ve bu çerçevede, siyasetteki kadınların aktardığı bilgilerden faydalanmak ve SKYŞ konusunda ilerleyen dönemlerde yürütülebilecek programlama ve araştırma faaliyetlerine ilişkin programlama alanında çıkarılan derslerin ve tavsiyelerin ülkeler arasında paylaşılmasını sağlamak için veri toplama çalışmaları planlanabilir.

KUTU 3

SKYŞ'nin boyutları ve sonuçlarının değerlendirilmesine yönelik ulusal araştırmalar için BM Kadın Birimi desteği

BM Kadın Birimi bünyesindeki pek çok Ülke Ofisi, SKYŞ'nin yanı sıra kadınların siyasi katılım alanındaki deneyimleri ve daha genel olarak, bu süreçte karşılaştıkları engellere ilişkin kanıt temeli güçlendirmek ve BM Kadın Biriminin SYKŞ'nin ölçülmesi ve izlenmesine yönelik metodolojisine katkıda bulunmak amacıyla nitel araştırma ve anket yöntemlerini esas alan çeşitli ulusal çalışmaları desteklemiştir. Bu ulusal araştırma çalışmalarında, siyasi katılım ve SKYŞ'ye ilişkin mevzuat ve politika çerçeveleri hakkında incelemeler de yer almaktadır. İncelemelerin amacı, ülkelerin SKYŞ alanındaki izleme, önleme ve müdahale faaliyetlerini güçlendirmek için başlangıç noktalarını tespit etmek ve bu konuda tavsiyelerde bulunmaktır.²⁷

BM Kadın Biriminin Gürcistan ve Nepal Ülke Ofisleri, seçilen kadınların ve kadın adayların deneyimlerini nicel araştırmalar ve nitel görüşmeler vasıtasıyla kayıt altına almak maksadıyla SKYŞ alanında yürütülen ulusal çalışmaları desteklemektedir. **Nepal**'deki çalışma, 2017 seçimlerini kazanarak yerel yönetimlerde göreve gelen kadınları kapsamaktadır. **Gürcistan**'da yürütülen araştırma ise, hem yerel seçimleri kazanarak göreve gelen hem de milletvekilliğine seçilen kadınları kapsayacaktır. Her iki araştırma da kadınların siyasi hayata katılımının önündeki engelleri değerlendirmeye odaklanmıştır. Şiddet deneyimi, maruz kalınan şiddetin biçimleri ve boyutları, riskler ve koruyucu etmenler, yardım isteme davranışı ile bu davranışın yerel yönetimlerde görev alan kadınların sağlık ve esenliğinin yanı sıra siyasi katılım ve liderlik süreçleri üzerindeki etkileri çalışmalarda ele alınan konulardan bazılarıdır. Kadınların siyasi hayata katılımı ve SKYŞ alanındaki ulusal ve alt ulusal düzeydeki mevzuat ve politika çerçevelerine ilişkin değerlendirmeler bu çalışmaları tamamlayıcı niteliktedir. Söz konusu değerlendirmelerin SKYŞ'ye ilişkin izleme faaliyetleri ile normatif ve kurumsal çerçevenin güçlendirilmesine yönelik fırsatların tespiti konusunda BM Kadın Birimi ve ulusal paydaşlara yardımcı olacaktır.

BM Kadın Birimi, **Kenya**'da BMİHYK ve İnsan Hakları İçin Çalışan Doktorlar Derneği ile birlikte *Şiddet Döngülerinin Kırılması – Kenya'da Seçimle İlgili Cinsel Şiddetin Önlenmesi ve Şiddete Müdahale Edilmesi ile İlgili Eksiklikler* başlıklı bir rapor hazırlamıştır.²⁸ İlgili kuruluşlar, Kenya İnsan Hakları Ulusal Komisyonunun (KİHUK) 2017 seçimleri sırasında

gözlemlenen cinsel şiddet olaylarının ölçeği ve örüntülerine ilişkin bulguları temelinde kapsamlı bir analiz gerçekleştirmiştir. Bu analizin amacı "gelecekte yapılacak seçimlerde daha etkili önleme ve müdahale çalışmalarının yürütülebilmesi için özellikle sağlık, güvenlik ve hukuk alanlarında görev alan sorumlular tarafından öncelik verilmesi gereken mağdur odaklı kısa ve orta vadeli tedbirlerin tesis edilmesine yönelik çalışmaları desteklemek, iyi uygulama örneklerini kayıt altına almak ve eksiklikleri tespit etmek için gereken kanıt zeminin inşa edilmesine" yardımcı olmaktadır.

Lübnan'da 2018 yılında gerçekleştirilen ve tarihte eşi görülmemiş sayıda kadın adayın yarıştığı parlamento seçimlerinin ardından BM Kadın Birimi bu seçime katılan kadın adaylarla görüşmüş ve bu görüşmeler sırasında aktarılan hikayeleri *Haklar ve temsil bakımından eşitlik arayışı: 2018 Lübnan parlamento seçimlerine katılan kadınların deneyimleri* başlıklı raporda derlemiştir. Seçimden sonra yapılan görüşmeler sonucunda BM Kadın Birimi, kadınların siyasi yaşantıları içerisinde başlarından geçen şiddet deneyimlerine ilişkin endikatif veriler toplamıştır. Görüşme yapılan kadın adayların üçte ikisi (kayıtlı 113 kadın adayın %87'si) psikolojik şiddete (tehdit, küfür ve çevrim içi cinsel taciz) maruz bırakıldıklarını ifade etmiştir.²⁹

BM Kadın Birimi, bu konuda **Ekvador**, **Paraguay** ve **Guatemala** gibi ülkelerde de ulusal araştırmalar yapılması için çalışmalar başlatmıştır.

2. Mevzuat reformu

Dünya genelinde SKYŞ alanındaki yasal reformlar ancak kısıtlı ve farklı düzeylerde hayata geçirilse de, bazı ülkelerdeki gelişmelerin reform için gereken temeli sağladığı görülmektedir. Küresel ve bölgesel normatif taahhütler SKYŞ alanında önleme ve müdahale faaliyetleri yürütmenin yanı sıra, önleyici tedbirlerin alınmasını gerektiren ve mağdurlar ve sağ kalanlara yönelik yeterli kanun yollarının tesis edilmesi dahil olmak üzere kapsamlı yasal müdahaleler sağlayan kanunlar çıkarmak suretiyle mağdurların haklarının korunmasında ulusal ve yerel düzeylerdeki paydaşlar için bir çerçeve sağlamaktadır.

Devletlerin en üst düzey yasama organları olan parlamentolar, SKYŞ'nin tanımlanması ve kadınların buna karşı korunmasına yönelik yeni kanunlar çıkarabilir veya mevcut mevzuatta buna yönelik değişiklikler yaparak, denetim

yoluyla bu kanunların uygulanmasını sağlayabilir. SKYŞ alanında yasal reformların hayata geçirilmesi konusunda parlamentolara sağlanacak teknik destek, üç temel kanal aracılığıyla sunulabilir.³⁰

1. SKYŞ'yi yasaklayan veya suç sayan yeni, müstakil kanunların kabul edilmesi Dünyada SKYŞ'yi suç olarak kabul eden müstakil bir ulusal kanuna sahip olan yalnızca bir ülke vardır (Bolivya). Bu kanun da kadın örgütleri tarafından yürütülen yoğun savunuculuk faaliyetleri sonucunda yürürlüğe konmuştur. Pek çok diğer ülkede ise değerlendirme süreci devam eden ulusal yasa tasarıları ve/veya SKYŞ alanında bölgesel veya yerel düzeyde kanunlar mevcuttur. Ancak, ülkelerin bağlamları dikkate alındığında, müstakil bir kanunun çıkarılması uygun veya mümkün olmayabilir. Ulusal düzeyde yürürlükte olan politika, seçim ve hukuk sistemleri ile mevzuat, düzenleme ve protokollerin önceden bilinmesi, ilgili tanım veya yaklaşımların ülke bağlamına uygun ve yerinde olmasını sağlayacaktır.

2. SKYŞ'ye ilişkin yeterli, uluslararası ve bölgesel insan hakları standartlarına uygun hükümlerin KYŞ'nin ortadan kaldırılmasına yönelik mevcut yasalara eklenmesi (cinsel taciz ve ısrarlı takibi yasaklayan mevzuat dahil).³¹ Bu çerçevede benimsenebilecek yaklaşımlardan biri SKYŞ hakkında müstakil bir yasanın yürürlüğe konmasıdır; ancak, KYŞ'ye ilişkin mevzuat mevcutsa, siyasetteki kadınlara yönelik şiddet konusunu ele alan ve ilgili yerlerde ceza kanunlarına atıfta bulunan hükümlerin eklenmesiyle değiştirilebilir. KYŞ'nin ortadan kaldırılmasına yönelik kanunlar mevcutsa, SKYŞ'nin mevzuat kapsamına alınmasının ilk adımı olarak, siyasi alanlarda kadınlara yönelik şiddet eylemlerinin tanımlanması için bir fırsat bulunabilir.

SKYŞ ile ilgili konuların ayrımcılığın önlenmesine ilişkin mevzuat kapsamına alınması da, bu alandaki hukuki müdahaleleri güçlendirebilir. Sunulan destek, SKYŞ olarak değerlendirilen ayrımcılık türleriyle ilgili hükümlerin mevzuata dahil edilmesine ilişkin eksiklikleri ve fırsatları tespit etmek maksadıyla ayrımcılığın önlenmesi konusundaki mevcut yasal çerçevelerin uygulanabilirlik düzeyi ve kapsamına ilişkin analizleri de kapsayabilir. Varsa uluslararası veya bölgesel normatif çerçevelerin de yasal reforma yönelik savunuculuk araçları olarak kullanılması mümkündür. SKYŞ'ye ilişkin müstakil mevzuatın bulunmadığı hallerde, daha önceden alınan yargı kararlarını ayrıntılı şekilde ele alan (çoğu ülkenin hukuk sisteminde yer alan) içtihat hukuku, SKYŞ ile ilgili davalara ait kararlarda ceza kanunu,

medeni kanun veya seçim kanunun esas alınmasına ilişkin yasal emsal oluşturmaya yardımcı olabilir.

3. Mevzuat reformlarının hayata geçirilmesi ya da seçim kanunu veya ceza kanunun kapsamının genişletilmesi Seçimler sırasında meydana gelen şiddet olaylarına yönelik ceza veya yaptırımların getirilmesi; aile fertlerinin hep birlikte oy kullanımının yasaklanması; SYO'ların güvenliğe ilişkin görev ve yetkilerinin tespit edilmesi; veya özellikle ayrımcılık, nefret söylemi ve SKYŞ ile ilgili hükümler ihtiva eden etik davranış kurallarının hayata geçirilmesi bu çerçevede yürütülebilecek faaliyetlerden bazılarıdır. SKYŞ'nin seçimlerle ilgili mevzuata dahil edilmesi katma değer sağlayacaktır; ancak, bunun müstakil bir değişiklik olarak hayata geçirilmesinde güçlüklerle karşılaşılabilir. Yine de, ülkede bu alanda süregelen bir mevzuat reform süreci bulunuyorsa, böyle bir yaklaşım etkili olabilir. Diğer bir giriş noktası ise, diğer paydaşların (örn. siyasi partiler, bağımsız adaylar, medya) seçim sürecindeki faaliyetlerini düzenlemelerine yönelik SYO'lar tarafından hazırlanan seçimlerde etik davranış kurallarıdır. Hukuki bağlayıcılığı bulunan ve yaptırımlar öngören kurallar, kadınlara yönelik şiddet dahil olmak üzere pek çok farklı sorunla mücadele potansiyeline sahiptir.

Teknik desteğin özellikle şu unsurları içermesi tavsiye edilmektedir:

- SKYŞ'ye ilişkin hukuki yaptırımlar getirmek için **ilgili mevzuatın gözden geçirilmesine yönelik çalışmaların desteklenmesi**
- Mağdurlar veya kurumların SKYŞ ile mücadelede mevcut mevzuattan nasıl faydalanabileceklerini ele almak üzere, **ülke bağlamına özel hukuki rehber ilkelerin hazırlanmasına yönelik çalışmaların desteklenmesi.**
- Özellikle ilgili insan hakları sözleşmelerini onaylamış olan ülkelere ev sahipliği yapan bölgelerde, SKYŞ'ye ilişkin **örnek bölgesel mevzuat veya hukuki rehber ilkelerin geliştirilmesine yönelik çalışmaların desteklenmesi**
- Bölge mahkemelerinde veya bireysel davalar sonucunda alınan kararlar dahil olmak üzere, mevcut yasaların ve uluslararası ve bölgesel standartların ülke düzeyinde **SKYŞ ile mücadele alanında nasıl kullanıldığını göstermek amacıyla SKYŞ'ye ilişkin hukuki müdahalelerin külliyatının oluşturulması.**

- CEDAW Komitesinin bu konuya daha fazla dikkat çekmesine yardımcı olmak amacıyla, **Üye Devletlerin CEDAW raporlama faaliyetleri kapsamında SKYŞ'ye ilişkin gözlemler kataloğunun oluşturulması.**
- Mümkün olan hallerde, SKYŞ alanında **hukuki bağlayıcılığı olan düzenlemeleri hayata geçirmelerinde SYO'lara destek olunması.**

Hangi yaklaşım benimsenirse benimsensin, önemli olan ulusal hukuk reformları süreciyle ilgili ortak savunuculuk faaliyetlerini düzenlemek için kadın örgütleriyle siyasetteki kadınlar arasında güçlü bir ittifakın inşa edilmesidir. (Bkz. [Esgüdüm, savunuculuk kampanyaları ve farkındalık artırma](#)).

KUTU 4

Latin Amerika ve Tunus'ta mevzuat reformu

Tüm **Latin Amerika** ülkeleri, 5. maddesi ile kadınların siyasi haklarını koruyan *Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi, Cezalandırılması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Amerikalılar Arası Sözleşmeye* (1994) taraftır. Sözleşmeyi imzalamalarını takiben bölgedeki tüm ülkeler KYŞ mevzuatlarında reformlar hayata geçirmiş; bazı ülkeler ceza kanunlarında değişiklik yapmak ve kapsamını genişletmek suretiyle KYŞ suçlarına ilişkin hükümler eklemiştir. **SKYŞ alanındaki ilk ve tek müstakil kanun** (Kadınlara yönelik taciz ve/veya siyasi şiddetle mücadeleyle ilişkin 243 sayılı Kanun) 2012 yılında, **Bolivya** tarafından yürürlüğe konulmuştur. BM Kadın Birimi, belediye yasası çıkarma girişimlerinde, ülkedeki yerel seçimleri kazanan kadınlara teknik destek sunmuştur. SKYŞ alanında 17 farklı eylemin tanımına ve bunlara ilişkin cezalara yer verdiği dikkate alındığında, Bolivya'da kabul edilen bu kanun oldukça önem taşımaktadır. Ayrıca, vakaların bildirilmesi için Ulusal Toplumsal Cinsiyet Gözlem Ajansı gibi kanuna ilişkin uygulamaların denetlenmesine yönelik takip mekanizmaları da Kanun kapsamındadır. 2017 yılında Amerikan Devletleri Kadın Komisyonu (CIM) ve MESECVI, bölge genelinde elde edilen tecrübeler ışığında benzer özellikler taşıyan örnek bir yasa ve siyasi partilere yönelik örnek protokol yayınlamıştır.³²

Arjantin'de 2010 ve **El Salvador**'da 2011 yıllarında yürürlüğe giren mevzuatta, siyasi hayatın KYŞ olaylarının meydana geldiği bir alan olduğu kabul

edilmiş olsa da KYŞ taciz ve/veya toplumsal cinsiyete dayalı şiddet olarak açıkça tanımlanmamıştır. Siyasi şiddetin toplumsal cinsiyete dayalı şiddet alanındaki yasaların kapsamına dâhil edildiği ülkeler ve yılları şöyledir: **Arjantin** (2019), **Bolivya** (2013), **Ekvador** (2018), **Meksika** (2020), **Panama** (2013), **Paraguay** (2016) ve **Uruguay** (2018). Ayrıca **Ekvador**'da gerçekleştirilen daha geniş çaplı seçim kanunu reformu kapsamında, 2020 yılında SKYŞ seçim usulsüzlüğü kategorisine de dâhil edilmiştir.

SKYŞ'ya ilişkin özel yasal çerçevelerin bulunmadığı ülkelerde bu sorunla mücadele etmek amacıyla ulusal düzeyde, gelişmiş düzenleyici çerçeveler ve kurumsal reformlar hayata geçirilmiştir. **Meksika**'da 2016 yılında SKYŞ ile mücadele alanında kurumlar arası ve adli protokoller kabul edilmiştir. İş yeri olarak ulusal parlamentolarda taciz ve SKYŞ ile mücadele alanında çeşitli protokoller kabul eden ülkeler ve yılları şöyledir: **Arjantin** (2018), **Şili** (2019), **El Salvador** (2012) ve **Meksika** (2019). Ayrıca, **Meksika** ve **Arjantin**'de siyasi partiler içerisinde SKYŞ vakalarıyla mücadeleye ilişkin protokoller de geliştirilmiştir.

Bazı ülkelerde SYO'lar tarafından kabul edilerek yürürlüğe girmiş olan SKYŞ düzenlemeleri mevcuttur. **Bolivya**'da, Yüksek Seçim Mahkemesi tarafından 2017 yılında özel olarak SKYŞ vakalarına ilişkin şikâyet ve istifa işlemleriyle ilgili düzenleme kabul edilmiştir. **Peru**'da, Ulusal Seçim Jürisi tarafından Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi, Cezalandırılması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Amerikalılar Arası Yasa Modelinde (OAS/ CIM, 2017) yer alan tanım esas alınarak, mağdurlara yönelik şikâyet usulleri ve bakım hizmetlerine ilişkin kurumsal bir yol haritası tasarlanmıştır.³³ **Tunus**'ta, KYŞ ile mücadele alanındaki ilk ulusal yasa 2017 yılında yürürlüğe girmiştir. Uzun zamandır beklenen mevzuat, şiddete ilişkin kapsamlı tanımında fiziksel şiddetin yanı sıra ekonomik, cinsel, siyasi ve psikolojik şiddet biçimlerine de yer vermiştir. 2017-58 sayılı Kanun'un 3. maddesinde siyasi şiddet "kadınların parti çalışmalarını ya da siyasi veya siyasetle bağlantılı faaliyetlerden ya da temel hak ve özgürlüklerinden mahrum bırakılması veya alıkonulması amacı taşıyan veya buna neden olan her türlü eylem veya davranış" olarak tanımlanmaktadır. 18. maddede ise şu hükümler yer almaktadır: "siyasi şiddet faileri hakkında bin dinar para cezası uygulanır" ve "aynı suçun tekrar işlenmesi halinde, altı ay hapis cezası uygulanır."³⁴

3. İzleme ve raporlama

3.1 Ulusal Gözlem Ajansları tarafından yürütülen izleme faaliyetleri

Hukuki bir temel üzerine inşa edilmiş kurumsal yapılar olan Ulusal Gözlem Ajanslarının amacı, ülkelerin ulusal İnsan Hakları ve/veya toplumsal cinsiyet eşitliği araçları kapsamında kadınların siyasi katılımı alanındaki çeşitli sorunları izlemektir. Bu ajansların şimdilik küçük bir bölümü SKYŞ ile ilgili izleme faaliyetleri de yürütmektedir; ancak bunların sayısı artmaktadır. Bu ajanslar, sivil toplum aktörleri ve Devletlerin iş birliği içerisinde hareket etmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bunlar arasında en çok bilinenler Latin Amerika'da faaliyet gösteren ajanslardır. Bölgedeki Gözlem Ajansları, Devletlerin toplumsal cinsiyet kotalarına ve eşit dağılıma ilişkin yasalara ne ölçüde uygun hareket ettiklerini tespit etmek, yapılan yanlışları ortaya çıkarmak ve hesap verme sorumluluğunu hatırlatmak amacıyla bilgi toplama ve izleme faaliyetleri yürütmektedir.³⁵ Bu Ajansların bir kısmı 'gelecekte' KYŞ Gözlem Ajansları örnek alınarak Devletler tarafından tesis ve idare edilen kurumlardır. Bir kısmı ise seçim mahkemelerine bağlıdır ya da sivil toplum kuruluşları tarafından yönetilmektedir.³⁶

Dünyadaki SKYŞ'ye ilişkin güvenilir ve sistematik bilgi havuzlarının sayısı çok düşüktür. Bu nedenle, kadınların siyasi hataya katılımına ilişkin verilerin kamuoyunun erişimine açık hale getirilmesinde Gözlem Ajanslarının yardımı olabilir. (Bkz. Latin Amerika ve Afrika'daki Gözlem Ajanslarına BM Kadın Birimi tarafından sunulan destekler kutusu). Devletler tarafından idare edilen bazı Gözlem Ajansları, kadınların siyasi katılımı ve SKYŞ ile ilgili meselelerde yetki sahibidir. Ancak bu Ajansların çalışmaları büyük oranda, liderlerin bu alandaki kararlılığına ve diğer hükümet paydaşları, siyasi partiler ve medya ile olan ilişkilere dayanabilmektedir. Bu tür bağlantılar sayesinde iş birlikleri tesis edilmekte, özel sektör ve kamuda faaliyet gösteren farklı kuruluşların çalışmalarında tekrara düşmesi önlenmekte, bu alandaki araştırma ve verilerin internetteki mevcudiyetlerinin ötesinde bir etki yaratması sağlanmaktadır.³⁷

Bu tür Gözlem Ajanslarının kurulması ulusal düzeyde alınabilecek bir karardır. Gözlem Ajansına ihtiyaç duyulduğunun tespit edilmesi halinde, BM Kuruluşları ön değerlendirme çalışmaları, planlama, uygulama ve değerlendirme faaliyetlerine yönelik teknik ve mali destek sunabilir. BM aynı zamanda, ilgili ülkenin hükümeti tarafından Gözlem Ajansının kurulması amacıyla yürütülecek farkındalık yaratma ve savunuculuk faaliyetlerine

yardımcı olabilir. İhtiyaç olması halinde BM böyle bir ajansın kurulması ve işlemesi için gereken mali desteği sunabilir veya bunun için mali destek talep edebilir.

Gözlem Ajanslarının yapısı, rolleri ve teşkilat biçimiyle ilgili iyi uygulama örnekleri ve alınan derslerin paylaşılması; veri toplama ve analiz araçlarının geliştirilmesi ve bunların kullanımına ilişkin eğitimler düzenlenmesi; politika geliştirme, savunuculuk ve farkındalık yaratma çalışmalarına ilişkin bilgilerin işlenmesi ve SKYŞ ile mücadelede eşgüdüm ve mekanizmaların tesis edilmesi teknik destek çerçevesinde yürütülebilecek çalışmalardan bazılarıdır.

Gözlem Ajanslarının sivil toplum tarafından idare edildiği bağlamlarda, etkili tedbirlerin hayata geçirilebilmesi ve en alakalı paydaş, kanaat önderi ve karar alma yetkililerinin hedef alınmasını sağlamak için yerel düzeyde faaliyet gösteren kuruluşlarla yakın iş birliği içerisinde çalışmak önemlidir, çünkü söz konusu kuruluşlar toplumsal, kültürel ve ekonomik dinamikler ve gerçeklikleri en iyi bilen unsurlardır. Yerel düzeyde faaliyet gösteren kuruluşların teknik kapasitesiyle ilgili güçlüklerin üstesinden gelmeleri için, özel eğitimler ve diğer ülkelerin de katılım sağlayacağı değişim programları vasıtasıyla kapasite geliştirme girişimleri desteklenebilir. Ayrıca, yerel bağlama uyarlanması mümkün olan şablonlar ve materyaller temin ederek strateji geliştirme ve uygulama çalışmalarına yönelik rehberlik sunulabilir.

Bazı ülkelerdeki Gözlem Ajanslarının toplumsal cinsiyet eşitliği ve/veya kadınların siyasi katılımı konusunda yetki alanları daha geniştir. Bu ajansların yetki alanlarına SKYŞ'ye ilişkin bir bileşen eklemeleri mümkün olabilir.

KUTU 5

Latin Amerika ve Afrika'daki Gözlem Ajanslarına BM Kadın Birimi tarafından sunulan destekler

Latin Amerika bölgesinde kurumsal yapı bakımından en üst sırada yer alan kuruluş **Meksika Gözlem Ajansı**'dir. Kadınların katılımı alanında kaydedilen ilerleme konusunda izleme ve değerlendirme çalışmaları gerçekleştiren Ajans, bu alanda veri üretmek hükümet ve sivil toplumun erişimine sunmakta, kadınların siyasi olarak güçlenmesine yönelik stratejiler kapsamındaki iyi uygulama örneklerini derlemekte ve kadınların siyasi katılımına dair uluslararası normatif çerçevelerin hayata geçirilmesi için ittifaklar kurulmasını teşvik etmektedir. Gözlem Ajansının internet sitesinde SKYŞ alanındaki vakaların kayıtlarına yer veren özel bir

bölüm yer almaktadır.³⁸ Gözlem Ajansı şu anda, yerli halka mensup kadınların ihtiyaçları ve temsiline ilişkin konulara daha fazla yer vererek yerel düzeyde faaliyet gösteren gözlem ajanslarının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar yapmaktadır.

2017 yılında Çokuluslu Seçim Organı (PEO)³⁹ tarafından kurulan **Bolivya Gözlem Ajansının** amacı, kadınların katılımı ve hakları alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veriler dahil olmak üzere bilgi üretmek; SKYŞ şikâyetlerine ilişkin işlemleri yürütmek ve yasal konsey veya meclislerde bu şikâyetlere ilişkin işlemleri takip etmektir.⁴⁰ Gözlem Ajansı çalışmalarında şu alanlara ilişkin bir dizi göstergeler kullanmaktadır⁴¹: seçim süreçleri; kırsal alanlarda yaşayan veya yerel halka mensup olan kadınlar dahil kadınların siyasi katılımı ve temsili; kamu kurumlarında toplumsal cinsiyet dağılımında eşitlik; ve SKYŞ. Bu göstergeler sayesinde Gözlem Ajansı, siyasi katılıma ilişkin ülkenin ilk ulusal veri setini yayınlamıştır. Ayrıca, göstergeler hükümetin 2018 CEDAW raporu, İnsan Hakları Evrensel Periyodik İnceleme Raporu ve Pekin inceleme raporunu hazırlamasına yardımcı olan SKYŞ araştırmaları için bilgi toplama çalışmalarına destek olmuştur.⁴²

Zimbabve Seçim Komisyonu, Zimbabve İnsan Hakları Komisyonu, Ulusal Barış ve Uzlaşma Komisyonu, Zimbabve Medya Komisyonu, emniyet ve sivil toplum kuruluşları, Kadın Barış Komiteleri, Zimbabve Kadın Parlamenterler Kurultayı ve Akademi ile iş birliği içerisinde yürütülen çalışmalar neticesinde **Zimbabve Toplumsal Cinsiyet Komisyonu** tarafından 2017 yılında Toplumsal Cinsiyet Gözlem Ajansı kurulmuştur. Ajansın kurulma amacı, kadınların seçimlere katılımı alanındaki kanıtları toplamak ve eğilimleri analiz etmek; sosyal medya, siyasi partiler ve sivil toplum aracılığıyla bilgileri yaymak ve tavsiyelerin yayınlanması, vakaların mahkemeye sevk edilmesi ve Anayasaya veya seçimlere yönelik etik davranış kurallarına uygun hareket etmeleri konusunda siyasi partileri teşvik etmeye yönelik çalışmalar yoluyla SKYŞ olaylarıyla mücadele etmektir. Gözlem Ajansının personeli üye kurumlardan geçici görevli olarak gelen çalışanlardan oluşmaktadır. Ajansın görevlerinden biri de kadınların öncülüğündeki taban hareketleri bünyesindeki erken uyarı sistemleri, seçim gözlem misyonları, haber alma merkezleri, medya, toplum fertleri ve önderleri ile

adaylar, araştırmacılar ve mahkemelerden toplanan bilgileri derlemektir.

Tunus'un Kadınlara Yönelik Şiddeti Önleme Gözlem Ajansı 2020 yılının Ağustos ayında kurulmuştur. Gözlem Ajansının görevlerinden bazıları şunlardır: şiddet vakaları ve bunların etkilerinin belgelendirilmesine yönelik çalışmalar yürütürken toplanan bilgiler ve bu alandaki raporlar esasında oluşturulan, kadınlara yönelik şiddet vakalarına ilişkin veri tabanını izlemek; mevzuat ve politikalara ilişkin uygulamaları izlemek ve şiddetin ortadan kaldırılması bakımından uygulamaların ne ölçüde etkili ve verimli olduğunu değerlendirmek; ilgili raporları yayınlamak ve gereken reformlarla ilgili tavsiyelerde bulunmak; 2017-58 sayılı Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Kanunu uyarınca her türlü şiddetle mücadele etmek için atılması gereken adımların tespit edilmesi amacıyla kadınlara yönelik şiddet alanında bilimsel araştırma ve saha çalışmaları yürütmek; ulusal stratejilerin yanı sıra farklı sektörlerde ortak ve uygulamaya yönelik tedbirlerin geliştirilmesine ilişkin çalışmalara katkıda bulunmak ve kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasına ilişkin kılavuz ilkeleri tanımlamak; hak ve özgürlüklerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi için, faaliyetlerin insan haklarına uygun şekilde yürütülüp yürütülmediğini izlemek ve denetlemekten sorumlu sivil toplum kuruluşları, anayasal organlar ve diğer kamu kurumlarıyla iş birliği ve eşgüdümü sağlamak; eğitim ve yeterlilik programlarına yönelik görüş bildirmek; kadınlara yönelik şiddetle mücadele alanında tüm paydaşları güçlendirmek ve bunların geliştirilmesi ve takip edilmesine yönelik mekanizmalarla ilgili tavsiyelerde bulunmak. Yerel Seçimleri Kazanan Kadınlar Ağı da siyasi şiddet vakalarının bildirilmesi ve mağdurlara yardımcı olunması amacıyla münhasıran SKYŞ alanında faaliyet gösteren yerel bir gözlem ajansı kurmuştur.

3.2 Küresel ve bölgesel izleme mekanizmaları

İnsan hakları ve kadın haklarına ilişkin izleme mekanizmaları ve usulleri hem dünya genelinde hem de yerel düzeyde SKYŞ ile mücadele alanında BM'ye yardımcı olan önemli unsurlardır. Bunların her biri kendi yetki alanları bakımından KYTCDŞ konusunda farklı yaklaşımlar benimsemektedir. Özellikle SKYŞ konusunda bu mekanizmalar arasında eşgüdümün iyileştirilmesi,

Kadına Karşı Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörünün öncelikleri arasında yer almaktadır.

Temel izleme mekanizmaları ve usullerinden bazıları şunlardır:

- Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi Komitesi (CEDAW Komitesi)
- Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü
- Kadınlar ve kız çocuklarına yönelik ayrımcılığa ilişkin Çalışma Grubu
- Afrika İnsan ve Halkların Hakları Komisyonu (ACHPR)
- Amerikan Devletleri İnsan Hakları Komisyonu (IACHR)
- *Belém do Pará* Sözleşmesi (MESECVI) Takip Mekanizması
- Kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetle mücadele konusunda uzmanlar grubu (GREVIO, İstanbul Sözleşmesi takip mekanizması).

ACHPR, IACHR, MESECVI ve GREVIO başkanları, 2018 yılında BM Kadın Birimi ortaklığında düzenlenen SKYŞ konulu Uzmanlar Grubu Toplantısı'na (UGT) katılmıştır. Başkanlar, insan hakları ve kadınlara yönelik şiddetin sonlandırılması (KYŞS) ile ilgili çoğu bölgesel sözleşmede SKYŞ'den açıkça bahsedilmemesine rağmen, SKYŞ'den muaf olma halinin bölgesel sözleşmeler tarafından "lafzı ve ruhu" ile korunduğu sonucuna varmıştır. Ayrıca, ortak misyonlar ve basın bültenleri aracılığıyla devlet düzeyinde veya bölgesel düzeyde SKYŞ hakkında iletişim başlatma ve sosyal ve ekonomik komisyonlar ile ilişki kurma da dahil olmak üzere iş birliğini ve ortak çalışmaları artırma konusunda anlaşmaya varmışlardır.

BM Ülke Ekiplerinin SKYŞ'yi en iyi şekilde nasıl ele alabileceğini belirlemek amacıyla Genel Sekreter, Mukim Koordinatörlük Ofisi ve ortak kuruluşlarla SKYŞ konusunda özel tartışmalar yürütülmesini ve Kadına Yönelik Şiddet BM Özel Raportörünü ve Kadınlara Yönelik Ayrımcılığın ve Şiddetin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Bağımsız Mekanizmalar Platformunun da konuya dahil olmasını teşvik etmektedir. BM Kadın Birimi ve daha geniş kapsamlı olarak BM ülke ekiplerine yönelik destek ve faaliyetler şunları içerebilir: SKYŞ programlarının uygulanması için yardımın artırılması; SKYŞ'nin erken uyarı gibi önleme ve müdahale programlarına entegrasyonu; ülkelere yönelik insan hakları ile ilgili tavsiyelere SKYŞ'nin dahil edilmesi ve genel anlamda SKYŞ'ye ilişkin savunuculuğu ve farkındalığı güçlendirmek üzere kuruluşlar arası ortaklıkların ve

eşgüdümün geliştirilmesi (örneğin politikalar, değerlendirmeler, stratejiler, eğitimler ve diyaloglar yoluyla).

KUTU 6

SKYŞ ve insan hakları izleme mekanizmalarına dair örnekler:

Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü ve hukukta ve uygulamada kadınlara yönelik ayrımcılık Çalışma Grubu, 2018 yılında kadınların siyasete katılımını koruması ve teşvik etmesi konusunda **Nijerya**'ya çağrıda bulunan bir bildiri yayınlamıştır. Kadın adayları aday listelerinden çıkararak, seçimle ilgili temel bilgilere erişimlerini engelleyen ve ön seçimleri iptal eden ve yeniden planlayan --iddiaya göre yalnızca kadın adayları dışlamak amacıyla-- parti ve seçim yetkilileriyle ilgili bildirimlere atıfta bulunan bildiri, Nijeryalı yetkililere "bu iddiaları tam olarak soruşturması ve haksız veya yasa dışı bir şekilde ihraç edilen kadın adayların uygun kanun yollarına erişimlerinin sağlanması" çağrısında bulunmuştur. Ayrıca "kadınları siyasetin dışında tutmak için şiddet ve gözdağının kullanılmasını da en güçlü şekilde" kınamıştır.⁴³

Özel Raportör, 2019'da **Filipin** hükümetini siyasetteki Filipinli kadınları, üst düzey politikacılardan gelen sözlü saldırılara karşı korumaya çağırmıştır. Raportör, ülkenin uluslararası hukuk kapsamındaki yükümlülüklerine atıfta bulunarak, "Uluslararası yükümlülükler uyarınca, kendi rollerini yerine getiren herkes, bu tür sözlü taciz ve özel rollerine ilişkin saldırılara karşı korunmalıdır" açıklamasını yapmıştır.⁴⁴

MESECVI Uzmanlar Komitesi, biri And ülkeleri Parlamento üyesinin doğum izni haklarının ihlaline ve diğeri resmi bir çevrim içi çalışma toplantısı sırasında Meksikalı bir Senatöre karşı işlenen şiddete ilişkin davalar da dahil olmak üzere çeşitli SKYŞ vakaları hakkında görüş bildirmiştir.

3.3 Ulusal düzeyde izleme ve kurumsal reform

Ulusal düzeydeki kurumların genellikle şiddet olaylarını bildirmeye yönelik politikaları ya da düzenlemeleri ve şikâyet mekanizmaları mevcuttur. Parlamentolar, yerel konseyler, kadın yasama meclisleri, toplumsal cinsiyet eşitliği komiteleri veya komisyonları ve siyasi partiler gibi

kurumlara verilen destek, mevcut mekanizmaların kullanılması amaçlı eğitim ve farkındalık yaratmayı içerebilir. Mekanizmaların olmaması halinde kurumlara, bu tür politika ve düzenlemeler geliştirmeleri için destek verilebilir.

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, seçilmiş yetkililerin ve personelin iş yerleri olan parlamentolar da dahil⁴⁵, dünyanın dört bir yanındaki tüm ülkelerdeki tüm işlerde, mesleklerde ve ekonomi sektörlerinde mevcuttur.

Bununla birlikte seçilmiş yetkililer, yasal anlamda yasama organının 'çalışanları' olarak kabul edilemeyebilecekleri ve dolayısıyla normalde ayrımcılıkla mücadele veya iş kanunları gibi diğer mevzuat unsurları tarafından getirilecek yaptırımlardan veya sağlanacak korumadan muaf tutulacakları anlamına gelen dokunulmazlığa sahip olabilirler.

Yasama organlarının toplumsal cinsiyete duyarlı kurumlar haline gelmesi için reform gerekli olabilir: Bu reformlar yapılarında, operasyonlarında, yöntemlerinde ve çalışmalarında hem kadınların hem de erkeklerin ihtiyaç ve menfaatlerine duyarlı ve kadınların görevlerini ve potansiyellerini yerine getirmelerine engel teşkil etmeyecek nitelikte olmalıdır. Uygulamada bu tedbirler; oturma süresi, ebeveyn/doğum izni ve iş-yaşam dengesinin desteklenmesi ile ilgili hükümler gibi parlamento çalışma prosedürlerine odaklanabilir.

Yasama organları, politika ve uygulamada toplumsal cinsiyete dayalı şiddete yönelik örnek oluşturabilir, standartları koruyabilir ve sıfır tolerans örneği gösterebilir. Bunu da yeni davranış kuralları ve bildirim mekanizmalarını benimseyerek veya mevcut olanları gözden geçirerek, cinsel taciz, sindirme ve diğer herhangi bir SKYŞ biçimine açıkça sıfır tolerans göstererek yapabilirler.⁴⁶ Cinsel taciz konusunda zorunlu eğitim/davranış kuralları getirebilir ve davranış kurallarının ihlallerine yönelik iddiaları ele almak üzere cinsel taciz komiteleri kurabilir ve/veya bunları güçlendirebilirler. Aynısı, belediye düzeyinde veya siyasi partiler bünyesinde de gerçekleştirilebilir.

Teknik yardım için olası bir alan, yeni belgelerin hazırlanmasını veya mevcut kuralların gözden geçirilmesini teşvik etmek üzere etik kod da dahil olmak üzere bir davranış kuralları modeli geliştirmek olabilir. Bu, cinsiyetçi konuşma ve ifadeler ile toplumsal cinsiyete dayalı farklı ayrımcılık biçimlerine dair belirli yasakları içermenin yanı sıra davranış kurallarının ihlaline yönelik yaptırımlar getirmek için bir fırsat sunabilir. Dokunulmazlık kurallarını TCDSŞ perspektifinden gözden geçirme şansı sağlayabilir. Modelin, istenmeyen ve etik olmayan davranışları önlemek ve cezalandırmak ve milletvekilleri ve personel için uygulanabilirliği sağlamak üzere şikâyet mekanizmalarının

yürürlüğe konması önerisini de içermesi gerekecektir. Parlamento ve/veya yasama organının cinsel taciz ile ilgili daimî komitelerinin yetkileri de aynı şekilde SKYŞ'yi içerecek şekilde genişletilebilir. Parlamentolar ayrıca "konuyla ilgili farkındalığı artırma ve erkek parlamenterlerin [bunu] önlemede oynayabilecekleri hayati role ilişkin dönemsel anketler ve kamuoyu tartışmaları düzenleyebilir."⁴⁷ Bunun aynı zamanda "[parlamenterlerin] [SKYŞ] ile ilgili cezasızlığını ele almayı ve dokunulmazlık kurallarını incelemeyi" de içermesi kritik önemdedir.⁴⁸

KUTU 7

Dünya çapında parlamentolarda SKYŞ ile mücadele

Avusturya'da, taciz durumunda, her iki meclisin milletvekilleri, siyasi grupların personeli ve parlamento asistanları, gizlilik esasında bilgi ve kişisel tavsiye sağlaması için bağımsız bir uzmana başvurabilirler. Öncelikli odak, önleme ve farkındalık yaratma ve kurum içinde bir saygı ortamının oluşturulmasıdır.⁴⁹

Bolivia'da BM Kadın Birimi, UNDP ve Uluslararası IDEA eşgüdümünde, Ulusal Çokuluslu Meclis ile taciz ve siyasi şiddete yönelik bir meclis özel komisyonunun kurulmasına doğrudan katkıda bulunan stratejik bir ortaklık kurmuştur.

Bosna Hersek'in Saraybosna şehrinin Stari Grad belediye meclisi, kadın meclis üyelerinin girişiyle 2018 yılında cinsel taciz yasağı getirmek üzere etik kurallarını değiştirmiştir. Etik kurallarda yapılan değişiklikler, cinsel tacizi bildiren seçilmiş bir yetkiliye karşı herhangi bir işlem yapılmasını yasaklamaktadır. Cinsel taciz yasağının ihlali, etik kurallara yönelik en ağır ihlal olarak sınıflandırılmaktadır. İhlal gerçekleştiğinde "fail, kamuoyunu bilgilendirmek suretiyle alenen kınanacaktır".⁵⁰

Kanada, Avam Kamarası Üyeleri için *Davranış Kuralları: Meclis üyeleri arasında cinsel taciz* başlıklı kuralları benimsemiş ve Meclis İç Tüzüğüne eklemiştir. Kurallar, üyeler tarafından cinsel taciz vakalarının bildirilmesini teşvik etmeyi ve meclis üyelerinin kamu görevlerinde ve işlevlerinde başarılı olmalarını sağlayan cinsel tacizden arındırılmış bir ortam yaratmayı amaçlamaktadır.⁵¹

Fransa'da Senato ister senatör ister personel olsun, psikolojik veya cinsel taciz failleri için belirli disiplin cezalarını içerecek şekilde iç tüzüğünü

değiştirmiştir. Ayrıca önleme, şikâyetleri ele alma, mağdur desteği ve izlemeye odaklanan tacize karşı bir planı da benimsemiştir.⁵²

Amerika Birleşik Devletleri Senatosu ve Temsilciler Meclisi, #MeToo hareketinin yarattığı ivmenin ardından Kongre’de cinsel tacizi ele alan bir yasa tasarısını onaylamıştır. Tasarıya göre, Kongre üyeleri şikâyetçilerle mutabık kalınan mali uzlaşmalardan kişisel olarak sorumludur, yani vergi mükellefleri artık suiistimal iddialarının çözüme kavuşturulması için ödeme yapmayacaktır.⁵³

Latin Amerika ve Karayipler’de, Arjantin (2018), Şili (2019), El Salvador (2012) ve Meksika’da (2019) SKYŞ ile ilgili parlamento protokolleri mevcuttur. Şili modeli en eksiksiz ve ayrıntılı olanıdır ve faillere yönelik yaptırımları içermektedir. Bölgesel düzeyde, BM Kadın Birimi ve PARLATINO, bölgedeki parlamenterlerin SKYŞ’nin ortadan kaldırılması taahhütlerini içeren bölgesel Eşitlik Demokrasisini Güçlendirmeye Yönelik Düzenleyici Çerçeve ile ilgili iş birliği yapmıştır.⁵⁴

Parlamentolar Arası Birlik (IPU), parlamenterlerin cinsiyetçilik ve istismardan arınmış, toplumsal cinsiyete duyarlı ortamlara nasıl dönüştürüleceği konusunda parlamenterlere ve parlamento personeline tavsiye ve uygulama amaçlı bilgiler sunan Parlamentoda Cinsiyetçilik ve Tacizin Ortadan Kaldırılmasına Yönelik Rehber İlkeler hazırlamıştır. Bu ilkeler ayrıca dünyada çapındaki parlamenterlerden çok sayıda iyi uygulama örneği içermektedir.⁵⁵

3.4 Sosyal medyanın izlenmesi

Teknolojinin kolaylaştırdığı SKYŞ, zararlı ve yaygındır ve hızla büyümektedir. ‘Gerçek dünya’ şiddeti gibi çevrim içi şiddet de farklı yoğunluklarda meydana gelmekte ve mağdurları için çok az başvuru imkanıyla birlikte sosyal medya platformlarında sınırsızca paylaşılabilir. Gerçekleştirilme hızı, faillerin tipik olarak anonim statüsü ve sosyal medya şirketlerinin müdahalede bulunmaması ya da yaptırım uygulamaması nedeniyle çevrim içi SKYŞ’nin ölçülmesi ve ele alınması çok zordur. Siyasetteki kadınlar, genellikle kadın düşmanı olay örgüsü kullanarak kadın siyasi liderlere ve kamuoyunca tanınmış kişilere yönelik aldatıcı veya yanlış bilgi ve görüntüler yayan, siyasi güdümlü ‘troller’ ve ‘botlar’ tarafından çevrim içi ortamda giderek daha fazla taciz edilmektedir. Bu, “toplumsal cinsiyet dezenformasyonu” olarak bilinen bir olgudur.⁵⁶ Söz konusu durum, çevrim içi SKYŞ’yi ele

alacak müdahalelerin tasarlanmasında büyük zorlukları beraberinde getirmektedir.

Bununla birlikte son zamanlarda yapılan araştırmalar, SKYŞ’yi önleme ve müdahale programlamasına daha iyi bilgi sağlamak için ulusal ortaklara iletilebilecek aşağıdaki eğilimleri belirlemeye başlamıştır.⁵⁷

- **Çevrim içi SKYŞ küresel olarak tanınabilir** (örneğin cinsel aşağılamaların kullanımı konusunda). Ancak genellikle kadınlara saldırmak için kullanılan söylem biçimi kültüre özgüdür (örneğin, bir kültürde kadınları siyasette itibarsızlaştırmak için ‘büyüçülük’ kullanılabilirken diğerinde ‘namus’ kullanılabilir).⁵⁷
- **Kadınlara yönelik saldırılar, erkeklere yönelik saldırılardan daha sık ‘viral olma’ eğilimindedir**, çünkü kadınlar toplumsal cinsiyet rolleriyle ilgili geleneksel normları çiğnediğinde (veya bunu yapmakla suçlandıklarında), ‘şok faktörü’ daha büyüktür ve viral bir etkiyi tetikler. Bu durum, SKYŞ’nin kadınlar ve aileleri üzerindeki olumsuz psikolojik etki ve itibar etkisini daha da kötüleştirir.
- **Kadınlar daha yüksek oranda fiziksel zarar tehdidi almaktadır.** Bunlar arasında kendilerine, çocuklarına, ailelerine ve destekçilerine yönelik tecavüz ve ölüm tehditleri de yer almaktadır.
- **Kadınlara yönelik şiddet, seçimler bittiğinde çevrim içi alanda sona ermemektedir.** Siyasette ve kamusal yaşamda kadınlar daha yüksek düzeyde devam eden istismar yaşarken, erkeklere yönelik istismara dayalı çevrim içi içerik, seçim dönemleri arasında sakinleşme eğilimi göstermektedir.
- **Kadınlar, çevrim içi SKYŞ’yi farklı biçimlerde deneyimlemektedir.** Bu fark, siyasette yerel veya ulusal düzeyde yer almalarına veya yüksek profilli ya da düşük profilli politikacı olmalarına göre şekillenmektedir. Siyasi ideoloji bazı bağlamlarda bir faktör olabilirken, çevrim içi SKYŞ, dünyanın her yerindeki kadınlar arasında bir ‘fırsat eşitliği’ olgusu olarak görünmektedir.

KUTU 8

Çevrim içi SKYŞ ile mücadele çabaları

Arjantin'de BM Kadın Birimi ve Instagram, Siyasetteki Kadınlara Yönelik Güvenlik Kılavuzu geliştirmiştir.

Hem **Bolivya** hem de **Ekvador**'daki yasal reformlar, çevrim içi SKYŞ'yi özel olarak ele almaktadır. **Bolivya**'da, 2935 Sayılı Karar Madde-10, toplumsal cinsiyete dayalı tacizi ve/veya siyasi şiddeti önlemek üzere sosyal ağlar aracılığıyla sözlü ve yazılı iletişim stratejileri tasarlama ve uygulama konusunda Devletin sorumluluklarını belirlemektedir. **Ekvador**'da, Demokrasi Yasası (2020) Madde-282'ye göre: "Dijital medya da dahil olmak üzere medya tarafından yapılan ihlaller, bu tür ortamlarda reklamların askıya alınması ve yirmi beş birleştirilmiş temel ücretten iki yüz elli beş birleştirilmiş temel ücrete kadar değişen para cezası ve hatta şu durumlarda suçun tekrarı halinde medyanın altı aya kadar askıya alınması ile cezalandırılacaktır: Toplumsal cinsiyete dayalı siyasi şiddet oluşturan eylemleri içeren mesajları veya programları yaymak".

Ulusal Demokratik Uluslararası İlişkiler Enstitüsü (NDI) 2019 yılında *Ürperten Tweet'ler: Siyasetteki Kadınlara Yönelik Çevrim İçi Şiddetin Analizi* başlıklı bir rapor yayınlamıştır. Rapor, NDI'nın kadınların çevrim içi siyasi söylemde bulunurken karşılaştıkları ülkeye özgü zorlukları incelemeye dair bir yol geliştirmek için siyasetteki kadınlarla, sivil teknoloji alanındaki kişilerle ve kadın hakları örgütleriyle birlikte çalışarak hazırladığı **Kolombiya**, **Endonezya** ve **Kenya**'dan üç vaka çalışmasını kapsamaktadır. Örnek vaka çalışmaları, üç ülkede çevrim içi siyaset yapan kadınların, hakaret ve nefret söylemi, utanç ve itibar riski, fiziksel tehditler ve cinselleştirilmiş yanlış temsil de dahil olmak üzere benzer şiddet türlerine maruz bırakıldığını ortaya koymuştur.⁵⁸

4. Kapasite geliştirme

4.1 Güvenlik sektörü ve polis kapasitesi

Güvenlik güçleri ve polis, siyasi süreçler ve seçim süreçlerinde kamu güvenliğini sağlama ve seçim güvenliğine yönelik operasyonel planlama yapma görevleri nedeniyle SKYŞ'nin önlenmesi ve müdahale açısından kritik öneme

sahiptir. Bu, kadınların seçmen, aday veya sandık görevlisi olarak seçim süreçlerine tam katılımını engelleyebilecek güvenlik risklerinin değerlendirilmesi ve bunlara müdahale edilmesi bakımından gereklidir.⁵⁹

Özel eğitim, güvenlik güçlerinin konuyla ilgili farkındalığını artırabilir; ulusal yasalara ve uluslararası insan hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği standartlarına uygun olarak kamu güvenliğini sağlama kapasitelerini geliştirebilir. Eğitim, toplumsal cinsiyete duyarlı tedbirlerle operasyona ilişkin uygulamaların ve güvenlik düzenlemelerinin kadınları korumasını sağlar. Bu tedbirler arasında, sandıklarda kadınlar için ayrılmış alanlara saygı gösterilmesi; kadınların katılımını artırmak ve kadınları ilgilendiren olaylara müdahale etmek için kadın polis memurlarının hazır olmasını sağlamak amacıyla polis teşkilatında cinsiyet dengesinin sağlanması yönünde çaba gösterilmesi; kadınları SKYŞ vakalarını güvenli bir şekilde bildirmeye teşvik etmek üzere toplumsal cinsiyet İrtibat Noktaları veya toplumsal cinsiyet masaları kurmak gibi uygun mekanizmaların oluşturulması; ayrımcılık ve aile oylaması gibi 'üstü kapalı' şiddet biçimlerini içerebilecek olayların tespit edilmesi, araştırılması ve bunlara müdahale edilmesi; failerin adalete teslim edilmesi ve polis, savunma ve askeri kurumların araştırma, politika ve uygulamalarına toplumsal cinsiyet perspektiflerinin dahil edilmesi yer almaktadır.⁶⁰

Güvenlik sektörünün kendisinin bir fail olduğu durumlarda, seçimlerde toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin türleri ve sıklığı hakkında farkındalık yaratması nedeniyle eğitim ve hesap verebilirlik özellikle önemlidir. Ayrıca sektörün konuyu ciddiye alma ve vakalara nasıl müdahale edileceği ve nasıl bildirimde bulunulacağı konusunda rehberlik sağlama hususundaki yasal yükümlülüğünü güçlendirir.⁶¹ SKYŞ, seçim bağlamlarında seçim güvenliği risk değerlendirmesi ve yönetiminin geleneksel bir parçası olmadığından, BM, ortaklarını bu konuyu polis ve güvenlik güçlerine yönelik yeni ve mevcut seçim güvenliği eğitim programlarında anaakımlaştırması konusunda destekleyebilir.

Pek çok ülkede, BM ve güvenlik güçleri arasında KYŞ/TCDS'yi ortadan kaldırmak için kapasiteler, mekanizmalar, insan kaynakları ve mali kaynakları devreye sokmak üzere uzun vadeli bir taahhüt mevcuttur. Bu nedenle, kadınlara yönelik şiddetin sonlandırılması (KYŞS) ve siyasi katılım konusunda uzmanlaşmış ekiplerin iş birliği yapması ve polis ve güvenlik güçlerine uzun vadeli destek vermesi tavsiye edilmektedir. Bu iş birliği, SKYŞ'nin KYŞ/TCDS müdahale mekanizmalarına daha iyi bir şekilde entegre edilmesine ve veri kaydı ve vaka yönetimine belirli

SKYŞ kategorilerinin dahil edilmesini sağlamaya yardımcı olacaktır. Bunların tümü, geliştirilmiş SKYŞ izleme sistemlerine katkıda bulunacaktır.

BM kuruluşları, polise yönelik genel eğitim müfredatının toplumsal cinsiyete daha duyarlı hale getirilmesine yardımcı olmak için ortaklık kurabilir. Örneğin BM Kadın Birimi, çoğu toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin ve kadınların siyasete katılımının nasıl ele alınacağı konusunda iyileştirmeye açık olan polis eğitim kılavuzlarının güncellenmesine yardımcı olabilir. Polisle bu tür bir iş birliği, normalde SKYŞ ile ilgili hususları içeren bir sözleşme metni ile düzenlenir. Özel destek, SKYŞ'nin siyasi bileşenini anlamayı ve uygun göstergeler ve işletim prosedürlerine dayalı olarak vakaların nasıl kayıt altına alınacağı ve bunlara nasıl müdahalede bulunulacağını göstermeyi içerebilir.

Polis ve güvenlik güçlerine yönelik toplumsal cinsiyete duyarlı eğitim, seçimlerde KYŞ risklerinin belirlenmesine ve azaltılmasına yardımcı olmak amacıyla polis güçlerinin alabileceği çeşitli tedbirlerden yalnızca biridir. Tipik olarak bu tür bir eğitim aynı zamanda kadınların siyasi katılımına ve seçim sürecinde şiddetin azaltılmasına yönelik daha geniş ve bütünlük destek bir parçasıdır. Toplumsal cinsiyete duyarlı seçim operasyonlarını güvence altına almak için polis ve güvenlik güçleriyle birlikte yapılacak çalışmalar, BM yetkisinde seçim yardımı ve UNDP ve BM Siyasi İşler ve Barışın İnşası Dairesinin Seçim Yardımı Birimi (EAD/DPPA) gibi ortak kuruluşlarla eşgüdüm ve iş birliğini gerektirmektedir.

KUTU 9

SKYŞ konusunda polis ve güvenlik güçlerinin kapasite geliştirme girişimleri

BM Kadın Birimi, UNDP'nin desteğiyle **Kenya**'da, KYŞ'nin bildirilmesi, buna müdahale edilmesi, soruşturulması ve kovuşturulması için mevcut protokolleri ve tedbirleri kullanarak seçimlerde KYŞ mağdurlarını destekleme görevini yerine getirenlerin kapasitesini artırmaya yönelik bir eğitim kolaylaştırıcısı kılavuzu geliştirmiştir. Kılavuz, Kenya'da 2007 seçimleri sonrasında yaşanan şiddet sırasında kadınların ve kız çocuklarının maruz bırakıldığı toplumsal cinsiyete dayalı şiddete karşılık ve ülkede KYŞ'yi sona erdirmeyi amaçlayan daha geniş kapsamlı girişimlerin bir parçası olarak oluşturulmuştur. Kılavuz, (i) "kanıt zinciri yönetimi"ndeki eksikleri ele alma (ii) mağdurların hem yasal çerçeve hem de adalet erişim konusundaki

farkındalığı artırma ve (iii) ilgili kurumlar tarafından seçimlerde KYŞ'ye uygun müdahaleler için uygulamaya yönelik rehberlik sağlama konusunda genel bir eğitim çerçevesi sunmaktadır. Kılavuz, seçimlerde KYŞ'ye dair ifşaların nasıl ele alınacağı ve bundan etkilenenlere doğrudan desteğin nasıl sağlanacağı gibi karmaşık konuları kapsamaktadır. Ayrıca Kenya'nın ilgili yasal çerçevesi hakkında zengin bilgiler içermekte ve STCDŞ (seçimlerde toplumsal cinsiyete dayalı şiddet) vakalarına sağlık, güvenlik ve adalet sektörünün müdahaleleri konusunda ayrıntılı bilgiler sunmaktadır."⁶²

BM Kadın Birimi, **Nijerya**'da 200 paramiliter personeli hedef alan bir dizi çalıştay ile seçimlerde kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet konusunda güvenlik sektörünün kapasite geliştirmesini desteklemiştir. 2019 yılında Federal Kadın İşleri ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı ile ortaklaşa yürütülen çalıştaylar, güvenlik sektörü için özel olarak tasarlanmış olsalar da etki sahibi gençler ve geleneksel liderler de çalıştaylara davet edilmiştir.⁶³

Sierra Leone'de ulusal polis (SLP), 2018 genel seçimlerinin güvenliğini sağlamak üzere SLP ile daha iyi iş birliği yapabilmeleri için ulusal hapisane hizmetleri ve itfaiye kuvvetleri, belediye meclisi polisi, şeflik polisi ve Karayolu Güvenliği Birliklerinin personeline yönelik toplumsal cinsiyet, seçimler ve güvenlik konusunda ülke çapında bir dizi eğitim düzenlemiştir. BM kuruluşları tarafından da ortaklaşa desteklenen eğitimler, toplumsal cinsiyet duyarlılığı ve KYŞ, insan hakları, seçim suçları ve ilgili yasa ve yönetmelikleri kapsamıştır. Polis eğitim kılavuzları, SKYŞ hakkında özel bilgiler içerecek şekilde güncellenmiş ve seçim güvenliği operasyonlarında özellikle de cinsel şiddet olaylarına müdahale edilirken toplumsal cinsiyet duyarlılığının önemini vurgulamıştır. Eğitimin, polis ve güvenlik personelinin de katıldığı topluluk seferberliği, medya izleme ve savunuculuk kampanyaları da dahil olmak üzere daha geniş kapsamlı SKYŞ'nin önlenmesi programlarının ve faaliyetlerinin bir parçası olması da kritik önemdedir.⁶⁴ Bu eylemlerin bir araya gelmesi, güvenlik sektörü aktörleri, sivil toplum grupları ve topluluklar arasında SKYŞ'nin ele alınması konusunda iş birliğini geliştirmiştir.

Tanzanya'da 2015 seçimleri öncesinde, BM Kadın Birimi ve UNDP, bir eğitim kılavuzu hazırlayarak toplumsal cinsiyet, insan hakları ve seçimlerde

polis rolü konusunda erkeklerin ve kadınların şiddeti nasıl farklı şekilde deneyimlediklerini ortaya koyan eğitici eğitimi yürütmüştür. Bu, Tanzania Polis Gücünden Kadın Polis Memurları Ağı ortaklığında ve BM Kadın Birimi ve UNESCO tarafından ortaklaşa uygulanan bir UNDP programı olan Demokratik Güçlendirme Projesi'nin (DEP) bir parçası olarak gerçekleştirilmiştir. *Toplumsal Cinsiyet, İnsan Hakları ve Seçim Sırasında Polisin Rolü* başlıklı eğitim kılavuzu, seçim kampanyaları sırasında meydana gelebilecek farklı şiddet biçimlerine ve bunların erkekleri, kadınları ve sosyal grupları nasıl farklı şekilde etkilediğine ilişkin bileşenleri içermiştir. Eğitici eğitimi yaklaşımı, ülke genelinde 6.000 polis memurunu daha eğiten yaklaşık 100 polis memurunun bilgilendirilmesini sağlamıştır. Program ayrıca Tanzania Polis Gücünü KYŞ ve savunmasız durumdaki grupların Vaka Bildirimi ve Müdahale Sistemine (IRRS) dahil edilmesi konusunda da desteklemiştir. Bu sistem, seçimler sırasında şiddet olaylarına hızlı müdahaleyi kolaylaştıran ve Kadın Polis Memurları Ağı ile ortaklaşa geliştirilen, seçimlerde KYŞ tipolojisine ve TCDŞ kontrol listelerine dayanan mevcut bir BT sistemidir.⁶⁵

Zimbabve'de, seçimlerde KYŞ'nin izlenmesi için bir Toplumsal Cinsiyet Gözlem Ajansı kurulmasına yönelik daha geniş bir girişimin parçası olarak BM Kadın Birimi, UNDP'nin polise yönelik mevcut bir eğitim kılavuzuna katkıda bulunmuş ve seçimlerde KYŞ modüllerini sunmak üzere eğitime katılmıştır. Hayata geçirilen Toplumsal Cinsiyet Gözlem Ajansı, polis ve Savunma Bakanlığı da dahil olmak üzere güvenlik sektörü aktörlerinin görevlerini toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde yerine getirerek seçimlerde kadınların güvenliğini sağlamadaki önemli rolünü vurgulamıştır. BM Kadın Birimi ve UNDP, 1.500 polis memurunun toplumsal cinsiyet ve seçimler konusunda eğitim almasını desteklemiştir. Ayrıca polis, kadınların siyasi haklarıyla ilgili yasal çerçeve ve politika çerçevesine ilişkin bilgilerini artırmıştır. Polis, aynı zamanda kadınların seçimlere katılımıyla ilgili görevlerini ve kendilerinden beklenen davranışları da öğrenmiştir. Eğitim, seçimlerde KYŞ'ye katkıda bulunan faktörleri, bunu ele alırken karşılaşılan zorlukları, ayrıca azaltılmasında ve müdahalede polis rolünü kapsamıştır. *BM Kadın Birimi/UNDP Seçimlerde KYŞ'nin Önlenmesine İlişkin Programlama Rehberi*, eğitimin tasarlanması ve güvenlik sektörüne yönelik rehber ilkelerin hazırlanmasında önemli

bir kaynak olmuştur. Toplumsal Cinsiyet Gözlem Ajansı ayrıca, barışçıl oylamayı teşvik etmek üzere polis, kadın memurların sandık merkezlerine dengeli katılımını ve görevlendirilmesini sağlaması gerektiğine dair tavsiyede bulunmuştur. Erkek memurların kadın memur sayısından fazla olması nedeniyle toplumsal cinsiyet dengesinin tutturulması mümkün olmasa da eğitim sonucunda polis teşkilatı tüm sandıklarda kadın memurların bulunmasını sağlamıştır. Bu çaba, işe alınan kadın memurların sayısını artırmak üzere işe alım politikalarının iyileştirilmesine yönelik çalışmaları sürdürme taahhüdünü ortaya koymuştur.⁶⁶

Polisin SKYŞ'nin ele alınması konusunda kapasite geliştirilmesi aşağıdaki alanları da içermektedir:

- Polis ve güvenlik güçlerini SKYŞ konusunda duyarlı hale getiren ve çalışmalarında bunları dikkate almalarını sağlayan yeni operasyon uygulamaları ve değerlendirme yöntemlerinin **benimsenmesi ve bu konuda eğitim verilmesi**.
- Daha fazla kadını, polis tarafından işlenenler de dahil olmak üzere seçimlerde KYŞ olaylarını bildirmeye teşvik etmek üzere **daha fazla kadın güvenlik personelinin** işe alınması ve toplumsal cinsiyet maaşlarının kurulması.
- Seçimlerde KYŞ vakalarına derhal ve kapsamlı şekilde müdahale edilmesini ve tespit edilen failerin (uygulanabildiğinde savunma ve güvenlik güçleri dahil) kovuşturulmasını ve uygun şekilde cezalandırılmasını sağlamak amacıyla **bağımsız soruşturma tedbirlerinin geliştirilmesi**.
- Kadınların kullanabilecekleri şikâyet mekanizmalarından haberdar olabilmeleri için **kamuyunda farkındalığın artırılması**.

4.2 Yargı kapasitesi

Hakimlere yönelik eğitim, SKYŞ konusunda farkındalığın artırılmasına yardımcı olabilir ve şikâyetleri soruştururken ve faileri kovuştururken hakimlerin uluslararası insan hakları standartlarıyla uyumlu yasaları uygulayabilmelerini sağlayabilir.⁶⁷ Eğitim, yasaların ve/veya protokollerin geliştirilmesi konusunda teknik yardımla tamamlanabilir. Ulusal düzeyde SKYŞ ile ilgili belirli yasa veya protokollerin bulunmadığı durumlarda bile, yargı tarafından (seçim adaleti organlarını da içerebilir) SKYŞ ile ilgili davalara ilişkin kararlar kamuya açıklandığında ve bunlar

uluslararası standartlara uygun bir toplumsal cinsiyet perspektifi içerdiğinde Devlet, cezasızlığı sona erdirmek amacıyla kritik çaba sarf etmelidir. Bu bağlamda eğitim, özellikle destekleyici Devletler için önemlidir. Örneğin, uygulama mekanizmalarının SKYŞ davalarıyla ilgilenmesini sağlamak üzere –seçim mahkemeleri, yasama odaları veya yerel yönetimlere yönelik olanlar da dahil– şikâyet mekanizmalarını ve müdahale protokollerini güncellemeyi dikkate alabilirler.⁶⁸

Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü, Devletlere, mağdurlar için tazminat mekanizması oluşturma, şiddet nedeniyle istifaya zorlanan görevlilerin eski görevlerine iade edilmesi, kadın görevlilerin görevlerini yerine getirmelerini sağlamak üzere yeterli güvenlik önlemlerinin alınması ve siyasetteki kadınlara yöneltilen suçların veya karalamaların resmi olarak geri çekilmesi yönünde çağrıda bulunmuştur.

KUTU 10

Yargı kapasitesinin iyileştirilmesi

Belém do Pará Sözleşmesinin⁶⁹ takip mekanizması olan **MESECVI**, Sözleşmeye Taraf Devletler ile bir Uzmanlar Komitesi arasındaki iş birliğine dayanmaktadır. 2015 yılında, *Kadınlara Yönelik Şiddet ve Siyasi Taciz Üzerine Bir Bildiri* yayınlarken, SKYŞ'yi uluslararası normlarla uyumlu bir suç eylemi olarak tanımlayan ve belirli tazminat tedbirleri ve yaptırımlar öngören bir 'model yasa'nın oluşturulmasına yol açmıştır. Model yasa, siyasi partiler için SKYŞ'ye ilişkin bir model protokol de dahil olmak üzere, çözümlere yönelik ilave eylemleri teşvik etmiştir. Hâkimler, temel toplumsal cinsiyet kavramlarından veya yasal bir kavram olarak SKYŞ'den habersiz olduklarından, seçim uyumsuzluklarının toplumsal cinsiyet perspektifinden karara bağlanması için hâkimlere yönelik bir rehber ile seçim mahkemelerine yönelik SKYŞ konusunda eğitim müfredatı oluşturulmuştur ve şu anda Devletler ile iş birliği içinde yürütülmektedir.⁷⁰

Avustralya'da bir Federal yargıç, bir Senatöre 80.000 ABD doları para cezası ile onu mahkeme huzuruna çıkaran kadın Senatöre cinsiyetçi hakaretlerde bulunmasının bedelini ödemesine hükmetmiştir. Bu karar, görevdeki bir Avustralyalı politikacının bir diğerine açtığı ilk hakaret davası olduğundan, dönüm noktası niteliğindedir. Ayrıca yargıç, sanık avukatın, yorumlar Senato'dan kaynaklandığı için medyaya verilen röportajların meclis ayrıcalığı kapsamına

alınması gerektiği yönündeki iddiasına karşı yönde karar vermiştir.⁷¹

Eşitlik yasaları ile kamu görevindeki kadın sayısının arttığı **Meksika**'da, SKYŞ'de de bir artış kaydedilmiştir. SKYŞ'ye özel ulusal bir yasa olmadan⁷² vakaların kovuşturulması için mevcut adalet, cezai yaptırımlar ve seçim ihtilafı mekanizmaları kullanılmıştır. 2014 yılında Federal Seçim Mahkemesi, Ulusal Kadın Enstitüsü (INMUJERES) ve KYŞ ofisi, Meksika'nın taraf olduğu uluslararası insan hakları anlaşmalarıyla uyumlu olarak kadın haklarını koruma konusunda her kurumun yetki ve görevine dayanarak SKYŞ vakalarının ele alınması için bir adalet protokolü geliştirmiştir. Taraf olunan anlaşmalar arasında CEDAW Sözleşmesi, *Belém do Pará* Sözleşmesi, Amerika Devletleri Arası İnsan Hakları Sözleşmesi ve ayrıca Meksika'nın KYŞ ile ilgili ulusal ve yerel anayasaları, yasaları ve ulusal içtihatlar yer almaktadır. Protokol, SKYŞ'yi tanımlamakta, nasıl uygulanması gerektiğine ilişkin bir yapı ve akış şemasını tarif etmekte ve yetkililerin ve veri toplayıcıların sorumluluklarını ana hatlarıyla belirtmektedir.⁷³

4.3 Medya kapasitesi

SKYŞ konusunda farkındalığı artırmak ve toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin endişelerin görünürlüğünü sağlamak üzere medya kapasitesinin geliştirilmesi, SKYŞ'nin ele alınmasına önemli bir katkıdır. Medya, kadınların karar alma süreçlerine katkılarını değersizleştirdiğinde veya önemsizleştirdiğinde, TCDS'nin normalleştirilmesine yardımcı olmaktadır. Medya, aynı zamanda şiddeti kınama ve kadınların erkekler kadar meşru liderler olarak algılanması yönünde dönüşüm sağlamada güçlü bir araç olarak tüm biçimleriyle kritik bir müttefik olabilir.

Haberlerde SKYŞ'nin bir insan hakları ihlali olarak ele alınması -hem seçim bağlamları içinde hem de dışında ve yalnızca üst düzey kadın politikacılara yönelik veya ulusal düzeydeki politikalar arasında olanlarla sınırlı kalmayacak şekilde her tür şiddet ve eylemin belgelenmesinde ve TCDS'nin zaten beklenen bir şey olduğu algısını ortadan kaldırmada kritik öneme sahiptir. Haber medyası, toplumsal cinsiyete duyarlı siyasi habercilik yapması (örneğin toplumsal cinsiyete dair kalıp yargılardan veya kadınların siyasi konumlarından çok görünümüne odaklanmaktan kaçınarak) ve kadın ve erkek seçim

adaylarının haber türleri ve düzeyleri açısından dengeli şekilde haberleştirilmesi yönünde teşvik edilebilir.

Yayın komisyonları gibi farklı medya noktaları veya kuruluşları da kadınların siyasete katılımını kalıp yargılar⁷⁴ olmadan adil ve kapsamlı bir şekilde tasvir etme ihtiyacını vurgulayan SKYŞ konulu etik kurallar geliştirme ve SKYŞ yönlendirme sistemleri veya mağdurlara yönelik ücretsiz telefon hatları hakkındaki bilgilere erişimin iyileştirilmesi yönünde teşvik edilebilir.

Belgeseller ve filmler, televizyon ve radyo dizileri veya pembe diziler, tartışmalar, kamu hizmeti duyuruları ve sosyal medya kampanyaları gibi diğer medya biçimleri, SKYŞ'ye ilişkin farkındalığı artırmak ve kadınların siyasi liderliğinin olumlu tasvirlerini desteklemek için kullanılabilir.

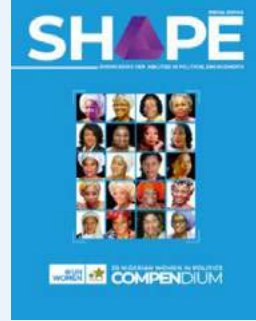
Devletlerin, SKYŞ'yi önleme ve müdahale konusunda medya ve sosyal medya şirketlerine yönelik standartlar belirlemesi için kapasite geliştirmesi gerekebilir. 2018 tarihli BMGK kararı (A/RES/73/148 17) Devletlere, "ticari reklamlar tarafından sürdürülenler de dahil olmak üzere toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti, cinsel sömürüyü ve eşitsizlikleri teşvik eden toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin kalıp yargıların etkisini inceleme konusunda medyayı teşvik etme; bu tür şiddete sıfır toleransı destekleme ve şiddet mağduru olma damgasını kaldırma; böylece kadınların ve kız çocuklarının şiddet olaylarını kolayca bildirebilecekleri elverişli ve erişilebilir bir ortam yaratma ve koruma ve yardım programları dahil olmak üzere mevcut hizmetlerden yararlanmalarını sağlama" konusunda çağrıda bulunmaktadır. Genel Sekreter ayrıca hükümetlere ve diğer paydaşlara "kamu yaşantısında kadınlara yönelik çevrim içi şiddetin ne olduğu konusunda standartlar belirlemeleri, bu sayede medya ve sosyal medya platformlarını işleten şirketlerin bu tür içeriklerden sorumlu tutulabilmesi" yönünde çağrı yapmıştır.⁷⁵

KUTU 11

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve SKYŞ ile ilgili medya kapasitesinin geliştirilmesi

BM Kadın Birimi, 2018 yılında **Orta Afrika Cumhuriyeti**'nde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesi meselelerini ele almak üzere medya profesyonellerine eğitim vermiştir. Çalıştayda, seçimler sırasında eşit medya kapsamını teşvik etmek, SKYŞ konusunda haber yapmak ve kamuoyunu bu konuda duyarlı hale getirmek amacıyla toplumsal cinsiyete duyarlı gazetecilerden oluşan bir ağ kurulmuştur.

BM Kadın Birimi ve Uluslararası IDEA, **Latin Amerika ve Karayipler**'de, kampanya medyasında kadın politikacıların yeterince temsil edilmemesi ve toplumsal cinsiyete dair kalıp yargılar hakkında ortaklaşa çalışmalar yapmıştır.⁷⁶

Nijerya'da, BM Kadın Birimi tarafından desteklenen bir projenin parçası olarak, yirmi kadın siyasi liderin başarıları SHAPE Dergisi'nin (Siyasi Katılımda Kabiliyet Gösteren Kadınlar)

geliştirilmesi ve yayınlanması yoluyla sergilenmiştir. SHAPE, kadınların siyasete katkılarını ve başarılarını vurgulamış ve kamusal hayatta karşılaştıkları zorlukları aktarmıştır.

Tunus'ta, KYŞ ile ilgili ulusal kanunun 11'inci maddesine göre, "Kamu medyası ve özel medya, KYŞ'nin tehlikeleri, bununla mücadele ve önleme yöntemleri konusunda farkındalık yaratacaktır ve medyada çalışan kişilerin kadınlara yönelik şiddetle ilgili konuları meslek etiği, insan hakları ve eşitlik çerçevesinde ele alacak şekilde eğitim almasını sağlayacaktır. Kadınların imajına zarar veren, şiddeti pekiştiren veya ciddiyetini önemsizleştiren basmakalıp tasvirler, sahneler, sözler veya eylemler içeren reklam ve yayın materyalleri yasaktır." Görsel-İşitsel İletişim Bağımsız Yüksek Otoritesi, bu ihlalleri ele almak üzere uygun yasal tedbirler getirmek ve cezalar uygulamakla görevlidir.

5. Seçim süreçlerinde destek

5.1 Seçim Yönetim Organlarına teknik yardım

Seçim Yönetim Organları (SYO'lar), seçim yönetiminde kararları ve eylemleri seçimlerin itibarını ve güvenliğini belirleyen başlıca Devlet aktörleridir. TCDKYŞ tüm siyasi süreçlerde mevcuttur. Ancak seçimler, sosyal ve siyasi farklılıkları ortaya çıkarmakta ve şiddet riskini artırmaktadır. Çoğu ülkede seçmenlerin yarısından fazlasını oluşturan kadınlar özellikle risk altındadır.⁷⁷ Örneğin BM Kadın Birimi, genellikle UNDP'nin eşgüdümündeki yardımın bir parçası olarak seçim sürecinde toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasını desteklemek üzere SYO'lar ile birlikte çalışmaktadır. Bir SYO'nun çalışmalarında

toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılmasına SKYŞ'nin dahil edilmesi çok önemlidir.⁷⁸

Seçim hazırlığında seçim yasasını uygularken, SYO'ların toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti azaltabileceği ve bunlara müdahale edebileceği birkaç nokta söz konusudur:

- Kadınların katılımına yönelik engelleri önlemek üzere **seçmen ve aday kayıt prosedürlerinin analiz edilmesi**.
- Kadın seçmenlerin ve adayların güvenli katılımı ve kampanya yürütebilmeleri için **güvenli kayıt, oylama ve kampanya düzenlemelerinin garanti altına alınması**.
- Seçim yöneticilerine yönelik eğitim programlarına **toplumsal cinsiyete dayalı şiddete yönelik azaltım tedbirleri hakkındaki bilgilerin dahil edilmesi**.
- Seçim şiddeti ve güvenlik değerlendirmelerine yönelik **erken uyarı sistemlerinin** toplumsal cinsiyet körü olmamasının **sağlanması**.
- Seçimlerde KYŞ olaylarının **izlenmesi ve bildirilmesi için fırsatlar sunulması**.⁷⁹

5.1.1 Seçim yasaları ve düzenlemelerinin uygulanması

Bazı ülkelerde SYO'lar ve seçim mahkemelerinin SKYŞ önleme ve uygulamaya dair özel rolleri mevcuttur. Bir SYO, ülkede SKYŞ'yi destekleyen normatif çerçeve ile uyum sağlamak için yetkisini kullanabilir. Bu önemli bir stratejidir ve bağlama uygun olarak SYO'lar siyasi parti yönetimi, seçim süreçleri ve toplumsal cinsiyet kotası yasaları da dahil olmak üzere seçim yasalarının uygulanması üzerinde geniş yargı yetkisine sahip olabilir. Siyasi parti davranış kurallarının yasal olarak zorunlu tutulduğu durumlarda, SYO'lar yasal yaptırımlar yoluyla bu kuralların uygulanmasına yardımcı olabilir.⁸⁰

SYO'lar, seçim yasalarını ve davranış kurallarını uygulama ve bazı durumlarda seçim ihtilaflarını karara bağlama konusunda yargı yetkisine sahip olabilir (bkz. Yargı ile ilgili önceki bölüm). Siyasi partiler bünyesinde gerçekleştirilen şiddet de dahil olmak üzere, siyasi kampanya döneminde şiddeti önlemeye ve müdahaleye yönelik tedbirleri belirleyebilir ve SKYŞ'ye karşı önleyici tedbirler olarak seçimler ve siyasi partilere yönelik davranış kuralları getirebilir. Seçim günü özellikle şiddete meyilli olabilir, bu nedenle SYO'lar SKYŞ olaylarını önlemek ve bunlara müdahale etmek için uygun, bağlama özel tedbirlerin uygulanmasını sağlamak

üzere geçmiş ve planlanmış sandık düzenlemelerini analiz edebilir.

5.1.2 Sıcak nokta haritalaması

SYO'lar, 'sıcak noktaları' belirlemek ve uygun azaltım ve izleme mekanizmaları tasarlamak için seçimlerde KYŞ haritası oluşturabilir. Bu haritalandırma, daha geniş seçim güvenliği değerlendirmeleriyle birlikte TCDŞ riski altındaki kişilerin ve bölgelerin belirlenmesine yardımcı olabilir. Ayrıca haklarını kullanabilmeleri amacıyla potansiyel olarak savunmasız durumdaki nüfusları sürece dahil etmenin ve korumanın etkili yolları hakkında SYO'ya bilgi sağlayabilir.⁸¹

Seçim riski ve güvenliği değerlendirmeleri ve SKYŞ haritalandırması, sıcak noktaların belirlenmesine ve SYO'nun uygun azaltım ve izleme mekanizmaları tasarlamasına fayda sağlayabilir. SYO'lar, kasıtlı veya kasıtsız olarak SKYŞ'yi teşvik edip etmediklerini veya genel olarak kadınların katılımına engel teşkil edip etmediklerini belirlemek üzere seçmen ve aday kayıt prosedürlerini analiz edebilir.

5.1.3 Seçmen eğitimi yoluyla şiddetin azaltılması

SYO'lar, seçmen eğitim programları ve kayıt işlemlerinde merkezi bir konumdadır (bkz. Sivil Toplum bölümü). SYO'lar, SKYŞ'yi bu programlara dahil ederek konuyla ilgili ulusal farkındalığın ve diyalogun artırılmasına ve desteklenmesine yardımcı olurken, aynı zamanda kadınları özgür ve güvenli oy kullanma hakları konusunda destekleyebilir. SYO'lar, SKYŞ hakkında bilgilerin ve ilgili azaltım tedbirlerinin seçim yöneticileri ve diğer seçim paydaşlarına yönelik eğitim programlarına dahil edilmesi konusunda desteklenebilir. Bu bilgiler tabandaki kadınlara da ulaşmalıdır, böylece müdahale mekanizmalarından haberdar olmaları sağlanır.

KUTU 12

Seçmen eğitimi yoluyla şiddetin azaltılması

BM Kadın Birimi, UNDP eşgüdümünde **Bangladeş**'te, Bangladeş Seçim Komisyonunun (BEC) ilk toplumsal cinsiyet değerlendirmesini yürütmüştür. BEC tarafından da doğrulanan değerlendirme, bazıları 2018'de uygulanan orta ve uzun vadeli tavsiyeler sunmaktadır. SK personeli için kapasite oluşturmak üzere BM Kadın Birimi ve UNDP, BEC ortaklığında Rangpur ve Chattogram'da Toplumsal Cinsiyet ve Seçimler üzerine iki BRIDGE çalışmayı düzenlemiştir.⁸² Katılımcılar arasında BEC bölge ofislerinden personel ve medya, STK'lar,

seçim gözlem kuruluşları ve üniversitelerden temsilciler yer almıştır. Katılımcılar, kadınların katılımının önündeki engelleri belirlemiş ve 2018 parlamento seçimlerine ve seçim döngüsü boyunca etkin katılımlarını sağlamak için strateji ve eylemler önermiştir. Ayrıca topluma erişim ve farkındalık artırma girişimi de uygulamaya geçirilmiştir. Bu kapsamda (i) *Seçimlerde Kadınların Emniyet ve Güvenliğinin Sağlanması* konusunda çok paydaşlı bir istişare yürütülmüş;⁸³ (ii) 3.000'den fazla savunucuyu tartışmalara aktif olarak katılmaları için harekete geçiren ve girişimin 64 ilçeye ve 492 upazila'ya yaygınlaştırılmasının önemini vurgulayan bir farkındalık artırma kampanyası düzenlenmiştir.⁸⁴

BM Kadın Birimi **Bolivya**'da, Yüksek Seçim Mahkemesi'ni (Bolivya'nın SYO'su) Toplumsal Cinsiyet Politikası geliştirmesi ve uygulaması yönünde desteklemiştir. Seçim Mahkemeleri ile düzenlenen 15 çalıştay aracılığıyla eşitlikle ilgili yasal çerçevelerin etkin bir şekilde uygulanması ve SKYŞ vakalarının ele alınması konusunda 453 SYO personelinin (232 kadın ve 221 erkek) kapasitelelerinin artmasına katkıda bulunulmuştur. *Amerika Devletleri Seçim Yargıçları Birliğinin (AMEA) İkinci Toplantısında* BM Kadın Biriminin desteği, IDEA ve EuroSocial ortaklığı ile toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etme ve SKYŞ'ye müdahale konusunda en iyi uygulamalar hakkında ülkeler arası fikir alışverişi ve bölgesel diyalog gerçekleştirilmiştir.

Dominik Cumhuriyeti'nde SYO, BM Kadın Birimi ve diğer kurumların desteğiyle, aday görünülüğünü artırmanın yanı sıra SKYŞ meselesinin tanınmasını sağlayan *Adayınızı Tanıyın* internet sitesini oluşturmuştur.⁸⁵

Ekvador'da BM Kadın Birimi, SYO'nun SKYŞ'yi içeren Demokrasi Yasası (2020) reformuna ilişkin düzenlemesini desteklemiştir.

Guatemala'da Seçim Mahkemesi, seçimlerde KYŞ konusunda bir eğitim programı uygulamış ve 120 personel seçim suçlarının ve şiddetin bildirilmesi ve önlenmesinde uygulama adımları hakkında bilgi edinmiştir. Bu süreç, Cumhuriyet Başsavcılığı Seçim Suçları Birimi eşgüdümünde yürütülmüştür. Seçim Mahkemesi ayrıca BM Kadın Birimi ve UNDP'nin 2017 tarihli ortak yayını olan *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi*ne dayanan vatandaş eğitim

materyalleri oluşturmuş ve bunları geniş çaplı yaygınlaştırmıştır.

Liberya'da BM Kadın Birimi, 2020 seçimlerinde kadınlara yönelik şiddeti ele almak üzere bir *protokol* geliştirmesi için Ulusal Seçim Komisyonunu (NEC) desteklemiştir. Protokol, Partiler Arası Danışma Komitesi (IPCC) olarak adlandırılan bir şemsiye organ altında NEC ve Liberya siyasi partileri arasında imzalanan bir Mutabakat Zaptına (MZ) dayanmaktadır. Ayrıca, MZ'de yer alan, seçimlerde KYŞ'nin azaltılmasına ilişkin maddeler işler hale getirilecektir.

Nijerya'da BM Kadın Birimi, 2019 genel seçimlerine hazırlık olarak stratejik ortaklar ve seçim paydaşları için BM Kadın Biriminin programlaması ve teknik desteğinin eşgüdümünden sorumlu olacak uluslararası bir danışman görevlendirmiştir.⁸⁶ Bağımsız Seçim Komisyonuna (INEC) Toplumsal Cinsiyet Politikasını uygulamada, özellikle de medya kuruluşlarının seçimlerin toplumsal cinsiyete duyarlı şekilde medyada yer almasını destekleme kapasitesini güçlendirmek amacıyla siyasi partilerle eşgüdümlü savunuculuk yoluyla teknik destek sağlanmıştır. BM Kadın Birimi, INEC ve Kadın İşleri Bakanlığı eşgüdümünde geleneksel ve dini liderler, gençlik grupları ve sendikacılarla seçimlerde KYŞ'nin önlenmesi konusunda farkındalık oturumları düzenlemiştir. Ayrıca 14 eyalette ve INEC ve Kadın İşleri ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı eşgüdümünde faaliyet gösteren sivil toplum öncülüğündeki izleme platformunun teknik kapasitelerini geliştirmiştir.

Zimbabve'de, BM Kadın Birimi ve Zimbabwe Toplumsal Cinsiyet Komisyonu, toplumsal cinsiyet ve seçimler konusunda bir BRIDGE eğitimi ile Zimbabwe Seçim Komisyonu (ZEC) personelinin kapasitesini geliştirmiştir. Eğitimin sonucu olarak ZEC üyeleri, şu hususları içeren toplumsal cinsiyete duyarlı bir dizi seçim düzenlemesini kabul etmiştir: emziren annelere, engelli bireylere ve hamile kadınlara ayrıcalıklı muamele; seçmen eğitiminde ve kayıta yer alan ve sandık görevlisi olan kadınların sayısının artırılması ve seçimlerde KYŞ'yi önleme taahhütleri içeren siyasi parti davranış kurallarının oluşturulması. Buna ek olarak, 1.500 polis memuru toplumsal cinsiyet ve seçimler konusunda ve polisin seçimlerde KYŞ'nin azaltılması ve ele alınmasındaki rolüne ilişkin farkındalıklarını ve kapasitelerini artırmıştır. BM Kadın Birimi ve

UNDP'nin 2017 tarihli ortak yayını [Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi](#), eğitim müfredatının temeli olarak kullanılmıştır. BM Kadın Birimi, UNDP ortaklığıyla toplumsal cinsiyete duyarlı ilk seçmen eğitimi kampanyasını uygulamasında ZEC'ye teknik destek de vermiştir. *Kadınların Oy Kampanyası*'nda kadınları oy kullanmaya teşvik eden güçlü görseller yer almış, materyaller basılmış ve ülkenin on ilinde sosyal medya üzerinden yaygınlaştırılmıştır.

2019 seçimleri sırasında **Tunus**'ta, BM Kadın Birimi, ulusal SYO *L'Instance Supérieure Indépendante pour les Élections* (ISIE) ortaklığında, seçimlerde şiddete ilişkin uygulama rehberinin geliştirilmesine katkıda bulunmuş ve bu rehber, seçimlerde KYŞ ile ilgili bildirimde bulunmaları ve bunlara karşı harekete geçmeleri için gözlemcilerle dağıtılmıştır. BM Kadın Birimi, toplumsal cinsiyet yaklaşımını seçim sürecinin tamamına dahil etme ve kadınların katılımını artırma yönünde SYO'yu desteklemeye devam etmektedir.

Latin Amerika ve **Karayipler**'de bölgesel düzeyde, BM Kadın Birimi tarafından Seçim Yardımı ve Teşvik Merkezi (CAPEL) ve Amerika Devletleri İnsan Hakları Enstitüsü ortaklığında, kadınların siyasi haklarıyla ilgili seçim organlarının üyelerine yönelik olarak seçimlerde KYŞ meselesini içeren kurslar geliştirilmiş ve bunlar desteklenmiştir.

5.2 Siyasi partilere teknik yardım

Siyasi partiler bir ülkenin siyasi gündemini belirlemede ve adayların seçilmesine yönelik prosedürler oluşturmaktadır. Aynı zamanda şiddetin en yaygın failleri arasındadırlar.⁸⁷ Bununla birlikte siyasi partilerin, kadınların siyasi katılımını artırmak; kuruluş belgelerinde, kurallarında ve düzenlemelerinde SKYŞ'ye açıkça değinmek ve toplumsal cinsiyete dayalı her türlü şiddeti alenen reddetmek gibi şiddeti azaltabilecekleri çok sayıda yol mevcuttur.⁸⁸

BM seçim yardımı politikasına uygun olarak, siyasi partilerle etkileşim tarafsız olmalı ve yalnızca siyasi partilerin SKYŞ'nin önlenmesi ve müdahaleye yönelik politikaları, tedbirleri ve mekanizmaları entegre etmesi için gereken teknik yardıma odaklanmalıdır. BM, seçimlerde belirli politika platformlarının geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. Partiler arası platformlar aracılığıyla ve/veya ilgili olduğunda, tüm siyasi partileri eşit olarak kapsadığı

bilinen siyasi parti sicil memurlarının ulusal ofisleri aracılığıyla etkileşim, bunu yapmanın bir yolu olabilir.

UNDP öncülüğündeki seçim yardımı projelerinin sağladığı destek, ilgili mesajları iletme ve siyasi partilerde toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesi yönünde tarafsız bir şekilde teknik kapasite sağlama fırsatları da sunabilir.

KUTU 13

Siyasi partilere teknik yardım sağlanması

BM Kadın Birimi, **Bolivya**'da Ağustos 2018'de kabul edilen Siyasi Örgütler Yasası taslağının hazırlanması için ulusal çapta geniş bir paydaş grubuyla bir yıl süren bir istişare sürecini yürütmesinde Seçim Mahkemesini desteklemiştir.⁸⁹ Yeni yasaya göre, tüm siyasi partiler kendi teşkilatlarında toplumsal cinsiyet eşitliğini ve dağılımda eşitliği sağlamanın yanı sıra kadınlara yönelik şiddeti önlemeli ve azaltmalıdır.

BM Batı ve Orta Afrika Kadınları Bölge Ofisi (WCARO), **Orta Afrika Cumhuriyeti, Gine, Liberya ve Nijerya** parlamentolardaki kadınların siyasi partilerdeki rolünü ve temsilini analiz etmek için 2020'de bir *siyasi parti haritalandırmasının* yapılmasını sağlamıştır. Haritalandırma, partilerin toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadın liderliğinin teşviki konusunda kuruluş veya yönetim belgelerine sahip olmadığını ortaya koymuştur. Ankete katılan partilerin sadece yüzde 10'u tüm iç düzenlemelerinde toplumsal cinsiyetten bahsederken, sadece yüzde 5'i parti tüzüklerinde bu hususa yer vermektedir. Anket SKYŞ'yi doğrudan içermese de katılımcılara kadınların parti içinde karşılaştıkları zorluklar ve engeller hakkında sorular sorulmuştur. Katılımcılar, "erkeklerin hegemonyasını pekiştirmeye" hizmet eden karmaşık ve yaygın bir dışlama sistemini tarif etmişlerdir. Engelleyici faktörler arasında, parti liderliğinde kadınların yetersiz temsili; liderliklerini sistematik olarak artıracak özel tedbirlerin olmaması; doğrudan zorbalık ve şiddet deneyimleri; adaylığını koyacak kadınlar için parti destekli korumanın bulunmaması ve parti liderliğinin ortak iddiası olarak, kadın adayların siyasetten "çekindikleri" için "yetersiz sayıda oldukları" yer almıştır.

Partilerin toplumsal cinsiyet politikaları, SKYŞ'yi ele almaya yönelik tedbirleri ve yaptırımları dikkate almalıdır. Şiddete maruz bırakılan kadınlar için tamamlayıcı şikâyet ve müdahale mekanizmaları da oluşturulabilir. Partiler ayrıca "medya bültenleri ve beyanatlar yoluyla gerçekleştirilen cinsel taciz ve şiddet de dahil olmak üzere her türlü SKYŞ faili için iç düzenlemeler, davranış kuralları ve sıfır tolerans politikaları benimseyebilir" ve üyeleri tarafından gerçekleştirilen bu tür davranışlara yaptırım uygulayabilir.⁹⁰ Partinin kurulduğu andan itibaren geçerli olan siyasi parti davranış kuralları, kadınların katılımına yalnızca seçim dönemlerinde parti faaliyetlerini düzenleyen seçimler kapsamındaki davranış kurallarından daha fazla etki edebilir.⁹¹

Siyasi partiler, kapsayıcı adaylık süreçleri (toplumsal cinsiyet kotalarının kullanımı dahil olmak üzere) ve kaynakların adil dağılımını sağlayarak SKYŞ'nin azaltılması konusunda bir başka önemli rol daha oynayabilir. Bu şekilde kadın haklarına saygı duyulur ve yerleşik, şeffaf ve uygulamaya geçirilen kurallar aracılığıyla liderlik pozisyonları için rekabetlerinde onlara eşit fırsatlar tanınmış olur. Ayrıca partiler, kadın ve erkek parti üyelerinin parti içinde SKYŞ'nin önlenmesi ve ele alınması konusunda beceri geliştirmelerini sağlayabilir.

KUTU 14

Siyasi parti girişimleri

#MeToo hareketinin ardından **İngiltere İşçi Partisi** bir cinsel taciz politikası benimsemiştir.⁹² Yeni prosedürlere göre, her resmi şikâyeti incelemek, şikâyetçiden kanıt toplamak ve soruşturmanın nasıl devam etmesi gerektiği konusunda tavsiyede bulunmak üzere bağımsız bir soruşturmacı atanacaktır. Süreç boyunca şikâyetçilere destek sağlamak üzere bağımsız bir uzman danışmanlık hizmeti de başlatılmıştır. 2019'da **Avustralya İşçi Partisi** de *Geçici Cinsel Taciz ve Zorbalık Politikasını* kabul etmiştir.⁹³

Latin Amerika ve **Karayipler**'de, BM Kadın Birimi, CIM ve MESECVI'nin bölgesel bir projesi, **Dominik Cumhuriyeti, Ekvador, El Salvador** ve **Guatemala**'da *Siyasi Partiler için Model Protokolün* tanıtılması amacıyla düzenlenen çeşitli çalıştaylara ve yaygınlaştırmayı teşvik etmek için farkındalık [videosunun](#) hazırlanmasına destek vermiştir.

5.3 Sivil toplum gruplarına teknik yardım

Siyasetteki kadınlara yönelik şiddete dünya çapında dikkat çekilmesini sağlayan normların evrimi, taban girişimleri olmadan mümkün olmazdı. Bu girişimler arasında SKYŞ'nin sona erdirilmesi için çalışan toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularının, dünya çapındaki uluslararası ve ulusal kadın hakları hareketlerinin ve örgütlerinin çabaları yer almaktadır. Tüm aktörler, konuyu küresel gündeme taşıma, politika ve program müdahalelerine bilgi sağlayacak ve bunları şekillendirecek yeni normlar ve standartlar belirleme ortak hedefini paylaşmaktadır.

Diyalogdan savunuculuk ve farkındalık yaratmaya ve seçim ve siyasi süreç izleme ve raporlamaya kadar sivil toplum gruplarının eylemleri, Devletleri ve diğer aktörleri çözümler başlatmaya, kendilerini ve başkalarını sorumlu tutmaya teşvik etmeye devam etmektedir. Çoğu zaman, sivil toplum kuruluşlarında (STK'lar) ve kadın hakları ve feminist hareketlerde aktif olan kadınların kendileri, kendi örgütleri içinde devlet ve devlet dışı aktörler tarafından uygulanan şiddetin mağdurlarıdır.

Bu nedenle SKYŞ'nin önlenmesi ve müdahalede önemli roller oynayan STK'lar, önleme ve müdahale konusunda güçlü potansiyel savunuculardır. STK'lar örneğin şu hususlarda çok önemli bir rol oynayabilmektedir: normatif çerçevelerin, ulusal mevzuatın uygulanmasının ve stratejik davaların savunulması; temsil ettikleri destekçilerin SKYŞ konusunda farkındalıklarının artırılması; harekete geçmeleri için partiler arası kadın siyasetçi ağlarının organizasyonu; telafi arayan siyasetteki kadınların temsil edilmesi ve sıklık ve yaygınlığın izlenmesi (bkz. [Ulusal Gözlem Ajanslarının Yürüttüğü İzleme Faaliyetleri](#) bölümü). Sivil toplum gruplarına, SKYŞ konusunda sivil eğitim, savunuculuk ve farkındalık çalışmaları için teknik ve mali destek de sağlanabilmektedir (bkz. [Savunuculuk kampanyaları ve farkındalık yaratma](#) bölümü).

KUTU 15

Sivil toplum gruplarına teknik yardım sağlanması

2008 yılında oluşturulan **Latin Amerika ve Karayipler Yerel Yönetimlere Seçilmiş Kadın Yetkililer Ağı** [La Red Latinoamericana y del Caribe de Mujeres Autoridades Electas de Gobiernos Locales (RedLamugol)], Quito Mutabakatı'nın etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak üzere aktif çalışan kuruluşlardan biridir. RedLamugol'un önceliklerinden biri, yerel düzeyde seçilmiş kadınlara

yönelik taciz ve siyasi şiddeti kınayan yasaların kamu politikası gündemlerine dahil edilmesi yönünde savunuculuk yapmaktadır.

Asociación de Concejalas de Bolivia (ACOBOL), 243 sayılı Bolivia Yasası kapsamında dosyalanmış bildirilen siyasi şiddet vakalarının geçişi ve müteakip gözetiminde yer alan tek devlet dışı kuruluştur. ACOBOL, seçimlerde KYŞ'ye ilişkin bildirimlerin alınması, soruşturulması ve yanıtlanmasına ilişkin protokolün hazırlanmasında etkili olmuştur. Örneğin, ACOBOL'un araştırmasında, 243 sayılı Kanun geçmesine rağmen, 2014 yılında "170 belediyede meclis üyelerine yönelik şiddete dair şikâyetlerin yapıldığı" tespit edilmiştir. ACOBOL ayrıca, 2004 yılından bu yana Kadınlara Yönelik Siyasi Haklar Eylem Komitesi üyesidir.

Asociación de Mujeres Municipalistas del Ecuador, Ekvador'un siyasette ve seçimlerde kadınlara yönelik şiddetle ilgili kendi önerdiği yasa-yayı destekleyerek seçimlerde KYŞ'nin kınanması konusunda ACOBOL örneğini izlemiştir.

Panama Siyasi Partilerde Ulusal Kadın Forumu (FONAMUPP), kadın politikacıların SKYŞ mevzuatı konusunda fikir birliği sağlamasında kilit bir rol oynamıştır.

Bölgesel düzeyde, Beşinci İber-Amerikan Toplumsal Cinsiyet Yerel Gündemleri Zirvesi (2020) çerçevesinde, BM Kadın Birimi, **İber-Amerikan Belediyeciler Birliği (UIM)** ve **Toplumsal Cinsiyet Eşitliği için Belediyeler Ağı (RIMIG)** ortaklığında SKYŞ ile ilgili görüşmeler yürütmüş ve *Latin Amerika'da Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Hikâyeleri* derlemesini yayınlamıştır. 2019 yılında UIM ve El Salvador'daki **Ulusal El Salvador Meclis Üyeleri Birliği (ANDRYAS)**, **BM Kadın Biriminin desteğiyle** SKYŞ konusunu da ele alan bir kongre düzenlemiştir.

CIM ve **MESECVI**, 2020'de SKYŞ'ye ilişkin **davaları takip eden kuruluşların** temsilcileriyle bir dizi konferans düzenlemiştir.

Kaynak: Bu kutu BM Kadın Birimi ve UNDP'nin 2017 tarihli, **Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi** yayını esas alınarak hazırlanmıştır.

5.4 Sivil toplumun seçim gözlem çabalarına bilgi sağlama

Birleşmiş Milletler seçimleri gözlemlememektedir. Ancak talep üzerine BM kuruluşları, toplumsal cinsiyet eşitliği konularının bölgesel ve ulusal ortakların seçim gözlem çalışmalarına dahil edilmesini sağlamak üzere teknik destek verebilmektedir. Yerel ve uluslararası gözlemcilerin, seçimlerde KYŞ'ye ilişkin potansiyel hayati bilgi ve veri kaynakları olmasından ötürü bu uygulama, SKYŞ programlamasına uygundur. Seçim gözlem raporları ve tavsiyeleri, kadınların katılımının önündeki engelleri belirleyebilir ve ulusal paydaşlara hedefli tavsiyelerde bulunabilir.

Uluslararası gözlem misyonlarının genellikle güçlü siyasi paydaşlara ve kaynaklara erişimi vardır. Ülke içinden gözlemciler, ulusal bağlam hakkında derinlemesine bilgi sahibidir ve bazen ülke çapında binlerce insanı SKYŞ hakkında bilgi toplamak üzere hızla konuşlandıracak şekilde konuşlanmıştır.

Potansiyellerine rağmen uluslararası ve yerel gözlem misyonları, SKYŞ'yi sistematik olarak eşgüdümlü hale getirmemiş ya da metodolojilerine entegre etmemiştir. Seçim gözlemi topluluğunda, toplumsal cinsiyet ve SKYŞ'nin gözlemci kontrol listelerinde anaakımlaştırılması gibi gözlem metodolojilerini uyumlu hale getirme konusunda devam eden pek çok çaba söz konusudur. BM, bu tür çabaların uygun olduğunda ve ulusal ortaklardan gelen taleplere dayalı olarak eşzamanlı hale getirilmesini sağlamaya yardımcı olmak üzere eşgüdüm ve teknik yardımda rol oynayabilir.

KUTU 16

Seçim gözlemine teknik destek sağlanması

BM Kadın Birimi, 2018 yılında, metodolojilerin ve raporların toplumsal cinsiyet duyarlılığını güçlendirmeye yönelik iyi uygulamaları paylaşmak üzere **Doğu ve Güney Afrika**'da seçim gözlem misyonlarında (SGM'ler) yer alan bölgesel kuruluşlara yönelik bir forum düzenlemiştir. 15'ten fazla ülkeden sivil toplum liderleri, teknik uzmanlar, Bölgesel Ekonomik Topluluklar (BET'ler) ve BM Kadın Birimi Ülke Ofislerinin temsilcilerinden oluşan yaklaşık 40 uzman forumda bir araya gelmiştir.

Oturumlarda, üç Doğu ve Güney Afrika BET'sinin, seçim gözlemine ilişkin rehber ilkelerinin ve araçlarının toplumsal cinsiyet hassasiyetini ve duyarlılığını geliştirerek gözlem raporlarını ve tavsiyelerini nasıl

güçlendirebileceği ele alınmıştır. Seçim gözlemi yapan ve kadınların siyasete katılımını teşvik eden uluslararası, bölgesel ve ulusal kuruluşlar arasında iyi uygulama alışverişi ve tartışması yoluyla katılımcılar, toplumsal cinsiyete duyarlı seçim gözlemi konusundaki bilgilerini derinleştirmiş ve BET'lerin seçim gözlemine ilişkin rehber ilkelerinde toplumsal cinsiyetin anaakımlaşırılmasına yönelik eksikleri ve fırsatları belirlemiştir.

Tavsiyeler şunları içermektedir: toplumsal cinsiyete duyarlı veri toplama, analiz ve bilgi yayımının güçlendirilmesi; SGM'nin yapısında, eğitiminde ve operasyonlarında toplumsal cinsiyetin göz önünde bulundurulması; toplumsal cinsiyet eşitliğine dair endişelerin gözlemci kontrol listelerine ve araçlarına yansıtılması ve anaakımlaşırılması; SGM raporlarının ve tavsiyelerinin, kadınların siyasete katılımının çeşitli yönleri hakkında spesifik bulgular ve hedefli tavsiyeleri içererek toplumsal cinsiyete duyarlı olmasının sağlanması..

6. Eşgüdüm, savunuculuk kampanyaları ve farkındalık yaratma

SKYŞ'nin ele alınması, eşgüdümlü, çok paydaşlı bir yaklaşım ve kapsamlı bir planlama gerektirmektedir. Ülke düzeyinde SKYŞ müdahalelerini tasarlamaya başlamadan önce, bir durum analizi veya haritalandırma yapmak, kimin SKYŞ üzerine çalıştığını ve ne yaptığını, her bir ortak kuruluşun ve ulusal kurumun katma değerinin ne olacağı ve mevcut zaman ve kaynakların en iyi şekilde kullanılması için çabaların nasıl uyumlu hale getirilebileceğini belirlemeye yardımcı olabilir.

6.1 BM Sistemi dahilinde eşgüdüm ve savunuculuk

- **BM Sisteminin Temel Mesajları**, BM Kadın Birimi, özellikle seçimler kapsamında SKYŞ ile ilgili müşterek savunuculuk ve mesaj iletimi konusunda ortak kuruluşlarla birlikte çalışmalıdır. Bununla birlikte, BM'nin seçimlerle ilgili açıklamaları ve kamuoyuna yaptığı yorumlar önemli araçlar olsa da hem örgütün rolü hem de siyasi olarak araçsallaştırılması konusunda herhangi bir yanlış anlaşılmayı önlemek amacıyla stratejik bir şekilde kullanılmalıdır. BM Sistemi için bölgesel ve ülke düzeylerinde SKYŞ hususunda kullanılacak Temel Mesajları için bkz. [Ek A](#).

- **BM Kadın Birimi bünyesinde**, beyin fırtınası başlatmak için bölgesel ofisiniz ve/veya genel merkezinizdeki yönetim ya da siyasi katılım danışmanı ile iletişime geçilmelidir. Bu kişiler, farklı ülkelerdeki SKYŞ programlaması hakkında en son eğilimler, politika rehberliği veya öğrenilen dersler hakkında tavsiyelerde bulunabileceklerdir.
- **BM Ülke Ekibi bünyesinde**, diğer kuruluşların ve paydaşların tamamlayıcı rolleri ve karşılaştırmalı üstünlükleri göz önünde bulundurulmak suretiyle yerleşik ve açık ortaklıkların potansiyel faydaları temel alınarak BM Kadın Birimi en başından itibaren SKYŞ konusunda eşgüdüm rolünde konumlandırılmalıdır. Bazı BM kuruluşlarının, SKYŞ'nin ele alınmasına yönelik eşgüdümlü bir yaklaşıma katkıda bulunabilecek tamamlayıcı yetkileri mevcuttur. Örneğin UNDP, seçim ve parlamenter yardım konusunda temel sağlayıcıdır, UNESCO genellikle medyayla ilgilenmekte ve UNFPA de genellikle TCDS alanında çalışmaktadır. BM ortaklarıyla güçlü iş birliği ve eşgüdüm mekanizmaları, tutarlı ve kapsamlı programlama sağlar.
- **Katılım için planlama ve stratejiler öncelikle BM bünyesinde tartışılmalıdır.** Uygun ortak kuruluşları meseleye duyarlı hale getirmek ve ortak planlama yapmak için yeterli zaman ayrılmalıdır. Bu süreçte ortak bir ses oluşturması ve ulusal muhataplarla (veya diğer uluslararası kalkınma ortaklarıyla) iletişime geçilmeden önce rollerin ve sorumlulukların adil bir şekilde dağıtılması önemlidir.

6.2 Ulusal paydaşlarla eşgüdüm ve savunuculuk faaliyetleri

- **SKYŞ programlaması, özü itibarıyla çok branşlı bir çalışma alanıdır.** Diğer alanların yanı sıra yönetim, seçimler, seçimlerde kadınlara yönelik şiddet/TCDS ve kadınların siyasi katılımı gibi alanları, verileri ve araştırmaları birleştirir. Bunun için farklı yetkileri, etki alanları ve teknik kapasiteleri olan paydaşların değişime müdahale etmek ve yön vermek için bir araya getirilmeleri gerekir. Birden fazla paydaşın sürece dahil olması, ulusal düzeyde sahiplik sağlayacak olup SKYŞ'nin önlenmesine ve SKYŞ'ye müdahale edilmesine yönelik ulusal kapasiteleri de güçlendirecektir.
- **İlgili paydaşlar** arasında toplumsal cinsiyet eşitliği için çalışan ulusal mekanizmalar, SYO'lar, kadın politikacıların ağları ve forumları, siyasi partiler ve ayrıca siyasi partileri, güvenlik kurumlarını, adalet

organlarını, TCDŞ / KYŞ eşgüdüm ve yönlendirme mekanizmalarını, ulusal istatistik ofislerini, medya kuruluşlarını, akademik kurumları, toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularını, geleneksel ve dini liderleri bir araya getiren ve / veya denetleyen ulusal kurumlar bulunabilir. SKYŞ paydaşlarının bileşimi, ülkenin bağlamına göre değişecektir

6.3 Diğer uluslararası paydaşlarla eşgüdüm ve savunuculuk faaliyetleri

- *Birçok uluslararası kuruluş, SKYŞ'yi küresel, bölgesel ve ulusal düzeylerde ele almak için aktif olarak çalışmaktadır.* Bu kuruluşlar, kadınlara ve ulusal paydaşlara sağlanan desteği azami düzeye çıkarmada farklı karşılaştırmalı avantajlarıyla programlama açısından önemli müttefikler ve paydaşlar olabilirler. Bu kuruluşlar arasında uluslararası seçim gözlem gruplarının yanı sıra demokratik yönetim veya kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılması alanında çalışan diğer uluslararası STK'lar yer alabilir.

SKYŞ konusundaki potansiyel paydaşların listesi için [Ek B'](#)ye bakınız.

6.4 Sessizliğe son vermek

SKYŞ konusunda sessizliğe son vermek, SKYŞ'yi sona erdirmenin ilk adımlarından biridir. Savunuculuk ve farkındalık faaliyetleri; aşağıda belirtildiği gibi çeşitli biçimlerde yürütülebilir, fakat yürütülebilecek faaliyetler bunlarla sınırlı değildir:

- **Uluslararası kampanyalar;** BM Kadın Biriminin *HeForShe* dayanışma hareketi veya NDI'nın *#NotTheCost* kampanyası bunlara örnek olarak verilebilir. Ulusal olarak uyarlanabilen ve yaygınlaştırılabilen, siyasetteki kadınlar hakkındaki algıları ve SKYŞ ile ilgili eylemleri etkileyebilecek paydaşları hedef alan uluslararası kampanyalar bu kapsamda yer alır. Söz konusu paydaşlara güvenlik güçleri, yargı, sivil toplum, dini liderler, geleneksel liderler, siyasi liderler vb. de dahildir.
- **Sosyal medya kampanyaları,** yukarıda listelenenlere ek olarak, özellikle başta kadın politikacılar olmak üzere sosyal medyada ulusal ve küresel nüfuz sahibi kişiler de sürece dahil olduğu takdirde, ulusal ve küresel ölçekte daha geniş kitlelere ulaşabilir.
- **Geleneksel ve dini liderlerle etkileşim ve diyalog:** Stratejik müttefik olan liderler, kadınların liderliği ve siyasi katılımı hakkındaki algıların değiştirilmesine

katkıda bulunabilirler. Dolayısıyla gerekli olduğu durumlarda, paydaşlar olarak eğitilmeli ve sürece dahil edilmelidir.

- **Seçim, şiddet ve kadın konulu ulusal diyaloglar,** örneğin ulusal paydaşlarla seçim sonrasında kurulan diyaloglar, SKYŞ'nin seçimde nasıl öne çıktığını, nasıl ele alındığını ve gelecekte nasıl daha iyi ele alınabileceğini irdelemek için benzersiz bir fırsat sağlayabilir. Bu kapsamda SKYŞ'nin ne olduğu, ulusal bağlamda nasıl anlaşıldığı, nasıl tezahür ettiği, ilgili ulusal paydaşlar tarafından nasıl ele alınabileceği ve ele alınması gerektiği konusunda ilgili ulusal paydaşlarla (örneğin siyasi partiler, gazeteciler ve SYO'lar) bir diyalog süreci başlatılabilir. Bu diyalog süreci sadece ülkede SKYŞ hakkında farkındalık yaratılmasına yardımcı olmakla kalmaz, aynı zamanda ulusal öncelikleri belirlemek ve bu sorunu ele almaya yönelik paydaşlıklar kurmak için yürütülen genel bir süreci de destekleyebilir.
- **BM Kadın Birimi ve UNDP'nin 2017 yılındaki Yayını "Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi" kapsamında başlatılan ulusal girişimler ve diğer etkinlikler;** TCDŞ'ye karşı 16 Günlük Aktivizm kampanyasına denk gelecek şekilde, 25 Kasım ve 10 Aralık tarihleri arasında gerçekleştirilebilir.

SKYŞ konusunda savunuculuk ve farkındalık faaliyetlerinin seçimlerle ilişkilendirilmemesi gerekir. Öte yandan, şiddet olayları; çoğu zaman seçim yasası reformlarının gerçekleştirildiği, seçim hazırlıklarının ve düzenlemelelerinin devam ettiği ve kadınların seçmen, aday ve seçim çalışanı olarak daha çok öne çıktığı seçim öncesi dönemde yoğunlaşır ([Seçim programlama](#) bölümüne bakınız).

KUTU 17

SKYŞ ile ilgili ulusal diyaloglar, BM Kadın Birimi ve UNDP'nin Seçimlerde Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi Program Rehberi ve farkındalığı artırmaya yönelik diğer girişimler

- **Kolombiya**'da, BM Kadın Birimi ve Kolombiya Kongresi Kadın Eşitliği Hukuk Komisyonu, SKYŞ ile ilgili yasal reformların kabul edilmesini teşvik etmek için parlamenterlerle ulusal bir diyalog düzenlemiştir.⁹⁴
- BM Kadın Birimi; **Bolivia ve Dominik Cumhuriyeti**'nde, CAPEL ve ulusal

seçim organları ile birlikte, 2020'de COVID-19 salgını bağlamında yürütülen diyalog kapsamında SKYŞ hakkında tartışmalar düzenlemiştir - Seçimler 2020 ve COVID-19: Kadınların siyasi haklarının savunulması için rehber ilkeler -.⁹⁵

- 2017'de kadınlara yönelik şiddeti sona erdirmek için yürütülen 16 Günlük Aktivizm kampanyası sırasında BM Kadın Birimi; **Moldova Cumhuriyeti**'nde Rehber kapsamındaki çalışmaları başlatmıştır ve seçimlerde kadınlara yönelik şiddeti ulusal düzeyde ele almak için ulusal paydaşlarla seçim sonrasında bir tartışma yürütülmesini kolaylaştırmıştır. BM Kadın Birimi; UNDP'ye ek olarak, Merkezi Seçim Komisyonu (CEC), Sürekli Seçim Eğitimi Merkezi ve Seçimlerde Kadınlar Uluslararası Yönetimi ile de iş birliği yapmıştır. BM Kadın Birimi; Rehberini sunduktan sonra CEC başkanı bu konudaki tartışmayı kolaylaştırmıştır. Tartışmaya CEC üyeleri ve personeli, parlamenterler, parlamenter kadın grubu üyeleri, ilgili hükümet ve bakanlık temsilcileri, toplumsal cinsiyet eşitliği savunucuları, seçimler konusunda çalışan STK'lar, siyasi vakıflar ve bağışçılar katılmıştır.
- BM Kadın Birimi ayrıca 2018 yılında **Sierra Leone**'de de ulusal paydaşlarla seçim öncesi diyalogu kolaylaştırmak için Rehber çalışmasını başlatmıştır. Etkinliğin bir parçası olarak, kadınların siyasi katılımının önemini vurgulamak için SYO üyelerinden polise kadar çeşitli paydaşlara 'yemin kartları' ile birlikte rehberi dağıtmıştır. BM Kadın Birimi, etkili erkek liderlerin siyasetteki kadınları destekleme konusundaki kamusal taahhütlerini almak için tanıtıma bir HeForShe bileşenini de entegre etmiştir.
- BM Kadın Birimi, **Latin Amerika ve Karayipler**'de **SKYŞ konusunda sessizliğine son veren** dokuz **kadının** deneyimlerini belgelemiştir

Bunların yanı sıra, farkındalığı artırmak için yürütülen diğer girişimlerden ve programlardan bazıları aşağıda belirtilmektedir:

- Seçimlerde kadınlara yönelik şiddet hakkında farkındalık yaratmak ve SKYŞ konusunu ele almalarında siyasi partilere destek sunmak için yürütülen #NotTheCost Kampanyası (NDI).
- 2017 tarihli video projesi, "Toplumsal Cinsiyete Dayalı Siyasi Tacizin Haritasının Çıkarılması:

Parlamenterler konuşuyor" (ParlAmericas) kapsamında parlamenterlerin görüşleri alınmıştır..

- *Red de conocimientos electrales* (Ace Seçim Projesi) kapsamında seçimler sırasında kadınlara yönelik şiddet haritalanmış, ölçülmüş ve bir SKYŞ bileşeninin seçim gözlemine dahil edilmesi teşvik edilmiştir.
- Seçim Şiddetine İlişkin Eğitim ve Çözüm Programı (IFES) kapsamında seçim şiddeti konusunda cinsiyete göre ayrıştırılmış veriler toplanmıştır.

Dini ve geleneksel liderler gibi yerel düzeydeki kanaat önderlerini hedef alan topluluk girişimleri, çeşitli ortamlarda farkındalık yaratmakta güçlü bir araçtır. Medyaya da ayrıca SKYŞ eğitimi verilebilir ve medyanın bu sürece katılımı sağlanabilir. Bunun yanı sıra ulusal televizyon, radyo kanalları, basılı veya sosyal medya aracılığıyla belirli kampanyalara destek sağlanabilir ([Medya](#) bölümüne bakınız).

SKYŞ konusunda savunuculuk ve farkındalık faaliyetlerini yürütmeleri için sivil toplum gruplarına teknik ve finansal destek sağlanabilir. Bununla birlikte, girişimlerin ulusal düzeyde sahiplenilmesi ve yerel bilgiye dayanması büyük bir önem taşır (bkz. "[Sivil toplum gruplarına teknik yardım](#)" hakkındaki bölüm). Bu, ulusal kadın örgütlerini, ağlarını ve platformlarını güçlendirerek SKYŞ'ye yönelik çabalarının sürdürülebilirliğini sağlamaya da yardımcı olacaktır.

BM kuruluşları; ulusal düzeydeki kampanyaları desteklerken, siyasi bir önyargıya ilişkin algı yaratılmadığından emin olmalıdır. Hiçbir mesaj veya bildiri, bir siyasi partinin lehinde veya aleyhinde herhangi bir görüşü yansıtmamalıdır. Desteklenen kuruluşlar, belirli bir siyasi eğilimi yansıtmamalıdır ve siyaset dışı kuruluşlar olarak bilinmelidir (Eşgüdüm bölümüne bakınız).

KUTU 18

BM Kadın Biriminin desteklediği medya girişimleri

Observatorio de Paridad Democrática de Bolivia (ODP veya **Bolivia** Eşitlik ve Demokrasi Gözlem A jansı), 2020'de BM Kadın Birimi nin desteğiyle, siber zorbalığa ve çevrim içi tacize karşı çeşitli farkındalık girişimlerini içeren bir [kampanya](#) düzenlemiştir.

Lübnan'da, BM Kadın Birimi tarafından desteklenen ülke çapında savunuculuk ve medya kampanyası Toplumun Yarısı, Parlatonun Yarısı aracılığıyla kadın liderlere ilişkin olumlu bir algı oluşturulmuştur. Belli başlı seçim paydaşlarını ve toplulukları hedef alan olumlu, saygılı ve tarafsız mesajlar sunulmuştur. Kampanyanın amaçları aşağıda belirtilmektedir: i) Kapsayıcı seçim sürecini desteklemek ve kadın siyasi liderlerle ilgili olumlu bir imaj yaratılmasını teşvik etmek; ii) siyasi partileri liderlik pozisyonlarında kadınları aday göstermeleri için teşvik etmek; iii) kadın aktivistleri seçime aday olmaya teşvik etmek; ve iv) seçmenleri kadın adayları desteklemeye teşvik etmek.

Nijerya'da BM Kadın Biriminin bir projesi kapsamında Ulusal Barış Mitingleri yoluyla seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin azaltılmasına yönelik ulusal çabalara teknik destek sağlanmıştır. Mitingler 1.500 kadını bir araya getirmiş ve 5 Şubat 2019 tarihinde Abuja'da ve 14 eyalette Siyasetteki Kadınlar Forumu ve Demokrasi ve Kalkınma Merkezi tarafından düzenlenmiştir. Mitingler, kadınları seçimlere katılmaya teşvik etmiştir ve "Barış için Kadınlar" sloganı kullanılarak şiddet içermeyen seçimlerin önemi konusunda halkın duyarlılığı artırılmıştır.

IV. SKYŞ PROGRAMLAMA MÜDAHALE FAALİYETLERİNİN TASARLANMASI VE UYGULANMASI

Ulusal paydaşlar; seçim programları ve/veya kadınların siyasi güçlenmesine yönelik genel programlar kapsamında, SKYŞ'yi ele almaları için desteklenebilir. Ülke Ofisleri, SKYŞ ile ilgili bağımsız bir proje geliştirebilir veya zamanlamaya bağlı olarak bunu daha geniş kapsamlı projelere entegre edebilir. BM Kadın Biriminin faaliyetleri, stratejik planındaki ilgili çıktılar ve göstergelerle uyumlu olmalıdır.

1. Seçim programlama çalışmaları

Seçimler, SKYŞ'nin ele alınması için iyi bir fırsat sunar; zira politik sürece katılıp seçim yarışına giren kadınları caydırmak için şiddet kullanılabilir. Seçim bağlamında kadınların katılımının görünürlüğü ve kadınlara yönelik şiddetin yaygınlığı çoğu zaman artmaktadır. Bunun yanı sıra, seçim yardımı programlarının uygulanması için BM Kadın Birimi de dahil olmak üzere BM kuruluşlarının yararlanabileceği mali kaynaklar da genelde artmaktadır. BM Kadın Birimi, SKYŞ önleme ve müdahale faaliyetleri için bu kaynaklardan faydalanabilir.

Seçim bağlamında SKYŞ programlama; BM seçim yardımının onaylandığı yerlerde, daha geniş çaplı seçim destek faaliyetleri çerçevesinde ve genelde UNDP ve diğer BM paydaşlarıyla eşgüdümlü bir şekilde sunulmaktadır. Seçim yardımı projeleri kapsamında kurulan paydaşlıklar; bir seçimde SKYŞ'yi önlemek ve müdahale hazırlığını artırmak için seçim paydaşlarıyla çalışma fırsatı sunar.

Seçim yardımı projeleri çerçevesinde ayrılan fonların kapsamlı ve uzun vadeli bir SKYŞ projesini tasarlamak için yetersiz kaldığı durumlarda, BM Kadın Birimi gibi kurumlar, SKYŞ programlamayı seçimlerin ötesine geçecek şekilde genişletebilmek için tamamlayıcı mali kaynaklar arama seçeneğini göz önünde bulundurabilir.

2. Diğer programlama çalışmaları

Ulusal paydaşlar; kadınların siyasi güçlenmesi ve kamu yaşamına katılımı için yürütülen geniş kapsamlı ve devam eden programlar çerçevesinde, SKYŞ'yi seçim bağlamı dışında ele almaları için desteklenebilir.

SKYŞ programlama çalışmaları, mesajlar ve bilgiler; parlamento yardımına entegre edilebilir. Özellikle de liderlik eğitim modüllerine, savunuculuk veya barış girişimlerine (siyasi katılım bileşenleri ile Barış İnşası Fonu Ortak programları da dahil olmak üzere), ayrıca diğerlerinin yanı sıra ofis iletişimine, medya ile eşgüdüm ve çalışmalara da eklenilebilir. Bazı ülke ekiplerinde; kadınların siyasi katılımına (ve/veya liderlik ve yönetişime), kadınlara yönelik şiddetin sona erdirilmesine (EVAW) ve barış, güvenlik ve insani müdahaleye odaklanan diğer ilgili meslektaşlar da ortak faaliyetler yürütmek için iş birliği yapabilirler.

BM Ortak Ülke Analizi (CCA) süreci, ülkede SKYŞ ile ilgili mevcut durum hakkında diyalog kurulması yoluyla ilgili paydaşlarla etkileşime girme fırsatı da sunabilir. Dolayısıyla SKYŞ'yi önlemek ve azaltmak için BM Sürdürülebilir Kalkınma İş birliği Çerçevesinin (UNSDCF) ilgili Sonuç alanlarında önerilen müdahalelere yön verebilir.

3. Dikkate alınması gereken hususlar

SKYŞ programlama veya faaliyetlerinin ne zaman tasarlanıp uygulandığına bakılmaksızın, BM'nin siyasi açıdan tarafsız olmasını ve tarafsız olarak algılanmasını sağlamak için bu süreçte BM'nin temel ilkelerine riayet edilmelidir. Söz konusu temel ilkeler arasında ulusal egemenliğe saygı, devletlerin iç işlerine müdahale edilmemesi, toplumsal cinsiyet farkındalığı, siyasi tarafsızlık ve seçimlerin siyasi boyutlarına duyarlılık da yer almaktadır.

Daha da önemlisi, ülke ekipleri, BM programlarına katılımlarını nedeniyle ulusal paydaşların şiddetle karşı karşıya kalma riskini göz önünde bulundurmalıdır. Söz konusu paydaşlara hükümet, SYO'lar, kadın örgütleri, medya kuruluşları ve diğer paydaşlar da dahildir. BM Kadın Birimi; desteklediği faaliyetlerde yer alan personelin, uygulayıcı paydaşların, sorumlu tarafların ve diğer meslektaşların siyasi haklarını ifade ederken karşı karşıya kalabileceği olası şiddet konusunda da duyarlı olmalıdır. Bu husus, özellikle de sivil toplum ve devlet dışı diğer aktörlerin seçimlerde kadınlara yönelik şiddeti izlemek, önlemek ve bu şiddete müdahale etmek için çalıştığı ve devlet aktörleriyle aynı yasal veya fiziksel korumalara sahip olmadığı seçim bağlamlarında geçerlidir.

EKLER

Ek A SKYŞ hakkında BM Sistemine yönelik temel mesajlar

SKYŞ ile ilgili BM sistemine yönelik temel mesajlar, 16 Ocak 2020 tarihinde, Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddete ilişkin BM İcra Komitesi Toplantısı'nda kabul edilmiştir. Bu mesajların küresel, bölgesel ve ulusal düzeylerde sistem genelinde kullanılması amaçlanmıştır.

Sistem genelinde üst düzey mesaj

1. Siyasetteki kadınlara yönelik şiddet; yaygın ve ciddi bir insan hakları ihlalidir. Hem toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin bir tezahürüdür hem de bu eşitsizliği artırır. 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi; toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve kadınların güçlenmesi konularında taahhütte bulunmakta ve dünyayı yönlendirmektedir. Karar alma mekanizmalarında daha fazla sayıda kadının bulunması, herkese fayda sağlayan daha kapsayıcı çözümler geliştirilmesini sağlar. Dolayısıyla kadınların kamu işlerine katılma, oy kullanma, seçilme, toplanma veya hizmetlere erişim haklarını kullanmalarını engelleyen ve toplumsal cinsiyete dayalı her türlü eylemin ya da tehdidin zararlı etkileri vardır: Bu türden eylemler; kamu kurumlarının çalışmalarını engeller, politika sonuçlarını zayıflatır, barışı ve kalkınmayı baltalar ve geciktirir. Devletler; failin kim olduğuna bakmaksızın, siyasetteki kadınlara yönelik şiddet eylemlerini önlemekle, soruşturmakla ve cezalandırmakla yükümlüdür

Seçim bağamlarına özgü, sistem genelindeki üst düzey mesajlar

2. Kamusal alanda kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddet; tüm kalkınma düzeylerinde hem çatışma hem de barış dönemlerinde siyasi ve hukuki sistemleri, kültürleri ve toplumları aşan ciddi bir sorundur. BM; kadınlara yönelik şiddetin nefret söylemi ve kadın haklarına karşı genel bir tepki ile birlikte, tüm dünyada giderek arttığından endişe etmektedir. Siyasi alanda aktif olan kadınları temsil eden örgütler ve bireysel olarak kadınlar; sindirilmekte, taciz edilmekte ve şiddetin hedefi haline getirilmektedir. Gözdağı, cinsel taciz ve nefret söyleminin yeni biçimleri ortaya çıkarak çevrim içi ve sosyal medya aracılığıyla yaygınlaşmıştır. Ulusal siyasi söylemde, bunun etkisi özellikle de seçim süreçlerinde göze çarpmaktadır.

3. Tüm üye ülkeler; kadınları hedef alan sindirme, cinsel taciz ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin her türüne karşı sıfır tolerans yaklaşımını kurumsallaştırmaya, ilgili mevzuat ve politikaları benimsemeye, kadınların siyasi ve kamusal alanlarda tam katılımını ve liderliğini sağlamak ve desteklemek için kaynak ayırmaya teşvik edilmektedir. Kadınların katılımını ve liderliğini normalleştiren, proaktif ve üst düzey savunuculuk faaliyetlerinin yanı sıra erken uyarı mekanizmaları da devreye sokulmalıdır. Bunu desteklemek için, üye ülkeler; siyasetteki kadınlara yönelik şiddet, ciddi tehditler ve bunların siyasi katılım düzeyleri üzerindeki etkileri hakkında sistematik veriler toplamaya ve paylaşmaya teşvik edilmektedir. Daha da önemlisi kadınların yerel düzeyden ulusal düzeye kadar siyasi liderlik rolleri üstlenmesini engelleyen ayrımcı yasa, norm, tutum ve davranışları ele almaya davet edilmektedir.

SKYŞ bağlamında devlet ve hükümet başkanlarına yönelik belirli eylemler ve/veya ulusal veya yerel düzeydeki seçilmiş yetkilileri ve diğer önde gelen kadın siyasi liderleri veya siyaset ve seçim bağamlarındaki kadın gruplarını olumsuz yönde etkileyen SKYŞ vakaları ile ilgili olarak, Yerleşik Koordinatörler ve Genel Sekreterin Özel Temsilcileri de dahil olmak üzere yöneticilere yönelik mesajlar:

4. BM [siyasetteki kadınlara yönelik bu şiddet eylemini] ve kadınlara yönelik her türlü şiddeti kınar. BM, [üye ülke]'yi acil olarak ve uluslararası/bölgesel yükümlülükleri doğrultusunda, siyasette ve seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi ve bunlara müdahale edilmesi için kapsamlı bir yaklaşım benimsemeye, adalet ve sosyal koruma alanlarında çeşitli hükümet sektörleri arasında eşgüdümü sağlamaya davet eder.
5. BM; [Üye Ülke]yi [belirli şiddet eylemini/vakayı örneğin: cinsel taciz ve çevrim içi trolleme, kadın adayları seçimlere katılmaktan caydırmaya veya seçimlerden dışlamaya yönelik kasıtlı girişimler de dahil olmak üzere siyasetteki kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı fiziksel/psikolojik/cinsel şiddet eylemlerini vb.] ele almak için derhal gereken adımları atmaya davet eder. [Üye ülke] yetkililerini [bu iddiaları, eylemleri, vakaları] tam olarak soruşturmaya ve kadınların siyasete ve kamusal yaşama katılma haklarını tam, eşit ve güvenli bir şekilde kullanabilmelerini sağlamaya davet ediyoruz.

Ek B Paydaşlar listesi

Bu listede, siyasetteki kadınlara yönelik şiddetin ele alınmasında önemli rol oynayan temel paydaşlara yer verilmektedir. Kapsamlı bir liste değildir ve temel paydaşlar ülke bağlamına göre değişebilir.

Paydaşlar	İş birliği alanlarına örnekler
Akademi	SKYŞ ile ilgili araştırma veya makale talep edilebilir, savunuculuk ve farkındalık faaliyetleri bağlamında toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularını desteklemek için iş birliği yapılabilir, uygun araştırma ve veri toplama yöntemlerinin eşgüdümü sağlanabilir.
Sivil Toplum Kuruluşları	Normatif çerçevelerin ve ulusal mevzuatın uygulanmasının savunulmasını ve stratejik davaların ele alınmasını sağlamak için teknik ve/veya mali yardım sağlanabilir; partiler arası kadın siyasetçi ağları harekete geçirilebilir; yasal yollarla hakkını arayan kadın siyasetçiler temsil edilebilir, vakaların görülme sıklığını ve yaygınlığını izlenebilir; SKYŞ konusunda sivil eğitim, savunuculuk ve farkındalık faaliyetleri yürütülebilir.
Seçim Yönetimi Organları	Uygun olduğu durumlarda, BM seçim yardımı kapsamında bir seçim sürecinde toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması desteklenebilir; SKYŞ konusunda seçmen eğitimi için teknik ve/veya mali destek sağlanabilir; kadınların katılımının önündeki engelleri ortadan kaldırmak için seçmen ve aday kayıt prosedürlerinin analizi konusunda teknik yardım sağlanabilir, kayıt ve oy düzenlemelerinde kadınların güvenliğinin sağlanması için destek verilebilir; adayların kampanyalarını güvenli bir şekilde yürütmeleri için destek sağlanabilir; toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin azaltılmasına yönelik önlemler hakkındaki bilgiler, seçim yöneticilerine yönelik eğitim programlarına entegre edilebilir; seçimlerde şiddete karşı kurulan erken uyarı sistemlerinin ve güvenlik değerlendirmelerinin toplumsal cinsiyet körü olması engellenebilir; seçimlerde kadınlara yönelik şiddet olaylarının yoğunlaştığı sıcak noktaların haritası çıkartılabilir; seçimlerde kadınlara yönelik şiddet olayları raporlanabilir; seçim yasalarının ve davranış kurallarının uygulanması sağlanabilir ve ilgili durumlarda seçimle ilgili anlaşmazlıkların karara bağlanması sağlanabilir.
Yargı	Hakim ve savcıların SKYŞ konusunda farkındalığını artırmak için eğitim sağlanabilir ve şikayetlerin soruşturulması ve failerin kovuşturulması sırasında uluslararası insan hakları standartlarına uygun yasaları uygulama kapasiteleri artırılabilir; SKYŞ davalarıyla ilgili yaptırım mekanizmalarının işleme için seçim mahkemeleri, meclis odaları veya yerel yönetimler de dahil olmak üzere şikayet mekanizmalarının ve yanıt protokollerinin güncellenmesine teknik yardım sağlanabilir; mahkemelerin, hakimlerin ve yasama ekiplerinin ulusal bağlamda geçerli olan SKYŞ kavramları ve terminolojisi hakkında gereken bilgilere sahip olmasını sağlamak için teknik destek verilebilir; seçim yasalarının ve davranış kurallarının uygulanması konusunda teknik yardım sağlanabilir ve ilgili yerlerde seçimle ilgili anlaşmazlıkların karara bağlanması sağlanabilir.
Erkek Liderler (nüfuzlu siyasi liderler, dini ve geleneksel liderler dahil)	Erkek liderleri daha duyarlı hale getirmek için bireyler ve kuruluşlarla iş birliği yapılabilir ve bu kişiler kamusal yaşamda kadınların kabul edilmesini ve SKYŞ'ye sıfır tolerans gösterilmesini topluluk mesajlarına dahil etmeleri için teşvik edilebilir; kadınların siyasi katılımı konusunda eğitim sağlanabilir ve duyarlılık artırılabilir; HeForShe hareketi gibi kampanyalar aracılığıyla savunuculuk ve farkındalık faaliyetleri yürütülebilir.
Medya	SKYŞ hakkında farkındalık yaratmak ve toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili kaygıların görünürlüğüne artırmak için kapasite geliştirme faaliyetleri yürütülebilir; SKYŞ hakkında etik kurallar geliştirmek için farklı medya kuruluşları veya yayın komisyonları gibi kuruluşlarla savunuculuk çalışmaları yapılabilir ve bu kuruluşlara teknik destek sağlanabilir; SKYŞ hakkında farkındalık yaratmak için iş birliği yapılabilir, belgeseller, filmler, televizyon ve radyo dizileri veya pembe diziler, tartışmalar, kamu duyuruları ve sosyal medya kampanyaları gibi araçlar vasıtasıyla kadınların siyasi liderliğinin medyada olumlu bir şekilde tasvir edilmesi teşvik edilebilir.

Paydaşlar	İş birliği alanlarına örnekler
Ulusal düzeyde toplumsal cinsiyet eşitliği, KYŞ ve/veya kadınların siyasi katılımı alanlarında çalışan Toplumsal Cinsiyet Gözlem Ajansları	Bir Gözlem Ajansı kurulması için ulusal hükümetle birlikte bilinçlendirme ve savunuculuk çalışmaları yürütülebilir; ön değerlendirmeler, planlama, uygulama ve değerlendirme faaliyetleri için teknik ve finansal destek sağlanabilir; kaynak seferberliği yapılabilir ve/veya gözlem ajansının kurulması ve işleyişi için ihtiyaç duyulan durumlarda mali destek sağlanabilir; gözlem ajansının yapısı, rolleri ve bileşenleri hakkında iyi uygulamalar ve çıkartılan dersler paylaşılabilir; veri toplama ve analiz araçları geliştirilebilir ve bunların uygulanması hakkında eğitim sağlanabilir; politika geliştirme, savunuculuk ve farkındalık faaliyetleri için bilgiler işlenebilir; SKYŞ müdahale eşgüdümü ve müdahale mekanizmaları oluşturulabilir.
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği alanında çalışan Ulusal Mekanizmalar	Kapasite güçlendirme faaliyetleri yürütülebilir ve SKYŞ'yi ulusal düzeyde sona erdirmeye çabalarında eşgüdüm rollerini üstlenmeleri için mali ve teknik destek sağlanabilir. Bu iş birliği; toplumsal cinsiyet gözlem ajanslarının kurulması ve/veya SKYŞ'nin izlenmesinin yanı sıra, ulusal seçimlerde kadınlara yönelik şiddeti önleme savunucuları ile eşgüdüm ve birlikte çalışmayı da içerebilir.
Ulusal Parlamentolar	Şu konularda teknik destek sağlanabilir: SKYŞ'ye yasal müdahaleyi de içerecek şekilde ilgili mevzuatın gözden geçirilmesi; mevcut mevzuatın SKYŞ'ye maruz bırakılan kişi veya kurumların vakalarını ele almak için nasıl kullanılabileceğine ilişkin ülkeye özgü yasal rehber ilkelerin geliştirilmesi; özellikle de ülkelerin ilgili insan hakları sözleşmelerini onayladığı bölgelerde, SKYŞ ile ilgili bölgesel mevzuat modelinin veya yasal yönergelerin geliştirilmesi; bölgesel mahkemeler veya bireysel talepler de dahil olmak üzere ulusal düzeyde SKYŞ vakalarının ele alınması için mevcut mevzuatın ve ulusal ve bölgesel standartların nasıl kullanıldığını gösteren yasal müdahalelerin derlenmesi; CEDAW Komitesinin bu konuya daha fazla dikkat çekmesine yardımcı olmak için üye ülkenin CEDAW raporlamasında SKYŞ'ye ilişkin gözlemlerin bir kataloğunun oluşturulması.
Ulusal İstatistik Ofisleri	Seçimlerde ve siyasette KYŞ konusunda verilerin toplanması ve bir araya getirilmesi konusunda eşgüdüm ve iş birliği; SKYŞ ile ilgili kavramlar, veri toplama ve raporlama metodolojileri hakkında teknik yardım ve kapasite güçlendirme.
Kadın Lider Ağları	Hem siyasette hem de sivil toplumda çeşitli siyasi partilerden kadınlar desteklenerek (örn. kadın meclis grupları, kadın hakları örgütleri) ortak bir gündem oluşturulabilir ve SKYŞ'yi ele almak için siyasi partiler, parlamentolar ve medya gibi önemli kurumlarla birlikte savunuculuk faaliyetleri yürütülebilir.
Siyasi Partiler	Partiler arası platformlar ve/veya tüm siyasi partileri eşit şekilde kapsadığı bilinen siyasi parti kayıt dairelerinin ilgili ulusal ofisleri aracılığıyla çalışmalar yürütülebilir, her türlü SKYŞ failine yönelik iç düzenlemeler, davranış kuralları ve sıfır tolerans politikalarının benimsenmesi için BM seçim yardım politikası doğrultusunda teknik yardım sağlanabilir; adaylık süreçlerinin kapsayıcı bir şekilde yürütülmesi desteklenebilir, kadın adaylar ve kadın parti ağları için kaynakların adil bir şekilde dağıtılması sağlanabilir; parti içinde kadınların ve erkeklerin SKYŞ'yi önleme ve ele alma kapasitelerini geliştirme olanağı sunulabilir.
Güvenlik Güçleri ve Polis	Ulusal yasalar, uluslararası insan hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği standartları doğrultusunda kamu güvenliğinin sağlanmasına yönelik farkındalığı ve kapasiteyi güçlendirmek için özel eğitim verilebilir; mevcut seçim güvenliği risk değerlendirmesinde, yönetiminde ve polis ve güvenlik güçlerine yönelik eğitim programlarında SKYŞ anaakımlaştırılabilir; SKYŞ vakalarını dahili vaka kayıt veri tabanlarında tanımlamak ve kaydetmek için teknik yardım sağlanabilir ve buna yönelik kapasite güçlendirilebilir; SKYŞ vakalarının mevcut KYŞ yönlendirme sistemleri doğrultusunda uygun hizmetlere yönlendirilmesi sağlanabilir.

Paydaşlar	İş birliği alanlarına örnekler
BM'nin Temel Paydaşları	
Ülke Ekibi / Eşgüdüm Ofisi	Eşgüdüm Ofisi ve paydaş kurumlarla SKYŞ konusunda özel görüşmeler düzenlenebilir; Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü, küresel ve bölgesel düzeyde faaliyet gösteren diğer insan hakları izleme mekanizmaları ile görüşülebilir; SKYŞ programlarının uygulanması için sağlanan yardım artırılabilir; erken uyarı gibi önleme ve müdahale programlarına SKYŞ entegre edilebilir; bu doğrultuda SKYŞ, ülkelere insan hakları konusunda verilen tavsiyelere dahil edilebilir ve genel olarak SKYŞ konusunda savunuculuğu ve farkındalığı artırmak için kurumlar arası iş birliği ve eşgüdüm (örn. politikalar, değerlendirmeler, stratejiler, eğitimler ve diyaloglar yoluyla) geliştirilebilir.
Siyasi İlişkiler ve Barışın İnşası Daire Başkanlığı (DPPA)	DPPA'nın Seçim Yardım Bölümü (EAD), üye ülkelerin talebi doğrultusunda ve seçim ihtiyaçları değerlendirmesinin ardından, tüm BM seçim yardımı için İrtibat Noktasına parametreleri tavsiye eder. Bu yardım, seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin ele alınmasını içerebilir. BM Kadın Birimi seçim yardımı İrtibat Noktası; özellikle de BM Kadın Biriminin seçim yardımı programlamasını uyguladığı yerlerde, EAD ile iş birliği ve iletişim görevlerini üstlenir. BM Kadın Birimi ve EAD-DPPA, ayrıca SKYŞ konusunda BM personelinin kapasitesinin geliştirilmesine yönelik olarak da iş birliği yapmaktadır.
OHCHR	Herkes için insan haklarını desteklemek ve korumakla yükümlü başlıca BM kuruluşu olarak OHCHR; insan hakları ile ilgili yükümlülükleri kapsamında, SKYŞ'yi ele almak için hükümetlerle yürütülen çalışmalarda ve onlara yapılan yardımlarda önemli bir ortak olabilir. OHCHR, objektif bir şekilde SKYŞ'yi insan hakları ihlali olarak ele alabilir. Bunun yanı sıra, OHCHR; SKYŞ'yi öncelikli olarak ele alan Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörünün görevini yerine getirmesine destek olmaktadır. OHCHR, bölge ve ülke düzeyindeki diğer insan hakları izleme mekanizmalarını da desteklemektedir.
UNDP	UNDP'nin yönetim, seçimler, hukukun üstünlüğü ve güvenlik kurumlarıyla ilgili görevleri, SKYŞ'nin ele alınması açısından önemli giriş noktalarını teşkil eder. Bu nedenle, BM Kadın Biriminin alınan sonuçları azami düzeye çıkarmak için UNDP ile iş birliği ve eşgüdümü büyük bir öneme sahiptir.

Ek C Ek kaynaklar:

BM yayınları

Seçimlerde Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi: Programlama rehberi (BM Kadın Birimi ve UNDP, 2017) | İngilizce, Fransızca, İspanyolca, Gürcüce, Arnavutça olarak mevcuttur. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2017/11/preventing-violence-against-women-in-elections>.

Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet: Uzman Grup Toplantısı Özeti ve Tavsiyeleri (BM Kadın Birimi, OHCHR, Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü, New York, 8–9 Mart 2018). <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2018/9/egm-report-violence-against-women-in-politics>.

Veriler ve Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet: Uzman Grup Toplantısı Özeti ve Tavsiyeleri (BM Kadın Birimi, New York, 4–5 Aralık 2019). <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/08/egm-report-data-and-violence-against-women-in-politics>.

Kadınlara İnsan Haklarını Koruma Standartları: Kadınlara Siyasi Katılım Hakkının Savunulması İçin Gerekli Araçlar (BM Kadın Birimi, 2020). <https://lac.unwomen.org/es/digiteca/publicaciones/2020/08/estandares-de-proteccion-de-derechos-humanos-de-las-mujeres>.

Latin Amerika'da Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet: Yasaların Haritalandırılması ve Parlamento Projeleri (BM Kadın Birimi, 2020). <https://lac.unwomen.org/es/digiteca/publicaciones/2020/10/mapeo-legislativo-violencia-con-tras-las-mujeres-en-politica-america-latina>.

Historias de violencia hacia las mujeres en la política en América Latina (BM Kadın Birimi, 2020). <https://lac.unwomen.org/es/digiteca/publicaciones/2019/12/historias-de-violencia-hacia-las-mujeres-en-la-politica-en-america-latina>.

Siyasetteki Kadınların Uluslararası Bilgi Ağı (iKNOW Politics):⁹⁶

- Video: Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet (iKNOW Politics, 2019) | <https://www.iknowpolitics.org/en/learn/video/violence-against-women-politics>
- Video ve Özet: iKNOW Politics Web sitesinin Yeniden Açılışı ve Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Paneli (2017)

- Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddete ilişkin e-Tartışmanın Özeti (2016)
- iKNOW Politics Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Raporu (2014)
- Siyasetteki Kadınlara Yönelik Çevrim İçi Taciz Hakkında e-Tartışmanın Özeti: Çevrim İçi Taciz Kadınlar İçin Neden 'Sanal' Değildir (2014)

BM Kadın Biriminin ülke vaka çalışmaları

- BM Kadın Birimi 2020. Mujeres indígenas y política: “quise voz, porque las mujeres indígenas no tenían voces”. <https://lac.unwomen.org/es/digiteca/publicaciones/2020/04/mujeres-indigenas-y-politica-paraguay>.
- BM Kadın Birimi, OHCHR, İnsan Hakları İçin Çalışan Doktorlar, Kenya, 2019. Şiddet Döngülerinin Kırılması – Seçimle İlgili Cinsel Şiddetin Önlenmesi ve Şiddete Müdahale Edilmesi ile İlgili Eksiklikler.
- BM Kadın Birimi Afganistan ve AREU (Afganistan Araştırma ve Değerlendirme Birimi), 2019: Afganistan Seçimlerinde Kadınlara Yönelik Şiddet
- BM Kadın Birimi Pakistan, 2016. Kadınların Siyasi Katılımına Olanak Sağlayan Bir Ortam Yaratma: Siyasette ve seçim süreçlerinde kadınlara yönelik şiddete son verilmesi.
- BM Kadın Birimi ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, 2014. Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet: Hindistan, Nepal ve Pakistan'da yürütülen bir araştırma.
- BM Kadın Birimi El Salvador (İspanyolca): Herrera, Morena, Arias, Mitzy ve Sara García, 2012. Hostilidad y violencia política: Develando realidades de mujeres autoridades municipales. Sistematización de experiencias de violencia política que viven mujeres electas en gobiernos municipales en El Salvador. Santo Domingo: ONU Mujeres.
- BM Kadın Birimi Bolivya ve diğerleri. (İspanyolca): Rojas, Maria Eugenia, 2012. Acoso y violencia política en contra de mujeres autoridades públicas electas en los gobiernos locales - municipales en Bolivia. ONU Mujeres-ACOBOL-AECID.
- BM Kadın Birimi Kosta Rika ve diğerleri. (İspanyolca): Ana Cecilia Escalante ve Nineth Méndez, 2011. Sistematización de experiencias de acoso político que viven o han vivido las mujeres que ocupan puestos de elección popular en el nivel local. ONU Mujeres-INAMU-SOLIDAR.

- BM Kadın Birimi Ekvador ve diğerleri. (İspanyolca): Maria Arboleda, 2012. *Levantado el velo: Estudio sobre acoso y violencia política en contra de las mujeres autoridades públicas electas a nivel local en Ecuador*. <https://ecuador.unwomen.org/es/digiteca/publicaciones/2019/12/estudio-violencia-politica-contra-las-mujeres-ecuador>. ONU Mujeres-AMUNE.

Akademik çalışmalar

Ballington, Julie (2016). Seçimlerde Kadınlara Yönelik Şiddetin Ölçülmesi, 23-28 Temmuz tarihleri arasında Poznań, Polonya'daki Uluslararası Siyaset Bilimi Birliği Dünya Kongresinde sunulan bildiri.

Bardall, Gabrielle (2017). Siyasetteki şiddetin toplumsal cinsiyet biçimlerini kolaylaştırmada ve bunlara karşı koymada bilgi ve iletişim teknolojilerinin rolü. *Toplumsal Cinsiyet, Teknoloji ve Şiddet (Gender, Technology and Violence)* başlığı altında, Marie Segrave ve Laura Vitis, ve diğerleri, Londra: Routledge.

Bardall, G., Bjarnegård, Elin and Piscopo, Jennifer M (2017). Toplumsal Cinsiyetin Siyasi Şiddeti Şekillendirmesi: Kurtulma Bağlamı, Sebepler, Kültürel Metinler ve Sosyal Yapılar (How Gender Shapes Political Violence: Disentangling Context, Motives, Cultural Scripts, and Social Structures). Uppsala Üniversitesi'nde Mart ayında sunulan çalışma bildirisi.

_____ (2018). "Şiddet, Siyaset ve Toplumsal Cinsiyet" ("Violence, Politics and Gender"). *Oxford Research Encyclopedia of Politics* içinde yer almakta, Oxford University Press.

Cerva Cerna, Daniela (2014). Meksika'da Siyasete Katılım ve Toplumsal Cinsiyete Yönelik Şiddet (Political Participation and Gender Violence in Mexico). *Rev. mex. cienc. polít. soc* [çevrim içi]. 2014, cilt. 59, No. 222, sf. 117–140. http://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_abstract&pid=S0185-19182014000300005&lng=en&nrm=iso&tlng=en.

Freidenberg, F. ve Gilas, K. (2020). Violencia política en razón de género, nivel de exigencia normativa y armonización legislativa multinivel en México, 30 Kasım.

Krook, Mona Lena and Juliana Restrepo Sanin (2014). Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddetin Haritalandırılması. 28-31 Ağustos tarihleri arasında Washington, DC'deki Amerikan Siyaset Bilimi Derneği Yıllık Toplantısında sunulan bildiri.

Krook, Mona Lena and Juliana Restrepo Sanin (2016). *Latin Amerika'da Toplumsal Cinsiyet ve Siyasi Şiddet: Kavramlar, Tartışmalar ve Çözümler*. Política y gobierno cilt. 23, No. 1, sf. 125–157.

Krook, Mona Lena (2017). *Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet* *Journal of Democracy* cilt. 28, No. 1, sf.74–88.

Lindberg, Staffan (2014). Demokrasinin çeşitleri: Demokrasinin ölçümünde yeni bir yol (V-Dem: A new way to measure democracy). *Journal of Democracy* cilt. 25, No. 3, sf. 159–169.

Piscopo, J. ulM. (2016). Devlet Kapasitesi, Ceza Adaleti ve Siyasi Haklar: Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddetin Yeniden Düşünülmesi. *Política y gobierno* XXIII, sf. 471–492.

Paydaş kuruluşların kaynakları ve çalışmaları

- [Siyasi Hayatta Kadınlara Yönelik Şiddeti Önlemek, Ortadan Kaldırmak ve Şiddete Karşı Yaptırımlar Uygulamak için Amerikalılar Arası Yasa Modeli](#)– OAS (2017)
- [Siyasi Partiler İçin Protokol Modeli: Siyasi Hayatta Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi, Ele Alınması, ve Şiddete Karşı Yaptırım Uygulanması](#) – OAS (2019)
- ["Kadın parlamenterlere yönelik cinsiyetçilik, taciz ve şiddet"](#) – IPU Bilgi Notu (2016)
- [Tüyler Ürperten Tweetler: Siyasetteki Kadınlara Yönelik Çevrim İçi Şiddetin Analizi](#) – NDI (2019)
- [Parlamentoda cinsiyetçiliğin, tacizin ve kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasına ilişkin rehber ilkeler](#). – IPU, 2019
- [Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Üzerine Bir Çalışma: Arap Dünyasında Parlamenterler: Bir Model](#) – Rula Al-Hroob, Rozana Al-Hroob ve Ala' Badr tarafından Arap Kadın Parlamenterler Eşitlik Ağı (Ra'Edat) için hazırlandı, 26 Aralık 2019.

SON NOTLAR

- 1 Birleşmiş Milletler (2021), *Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi için kadınların kamusal hayata ve karar alma süreçlerine tam ve etkili katılımının sağlanması ve şiddetin ortadan kaldırılması* 65. Kadının Statüsü Komisyonu Genel Sekreterinin Raporu, E/CN.6/2021/3; Birleşmiş Milletler (2018), 17 Aralık 2018 tarihinde Genel Kurulda kabul edilen, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin her türlüünü önleme ve ortadan kaldırma çabalarının yoğunlaştırılmasına ilişkin Karar: cinsel taciz (A/RES/73/148 17); *Birleşmiş Milletler* (2020), 17 Ocak'ta İcra Komitesi tarafından onaylanan Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddete İlişkin Temel Mesajlar ve Kaynaklar 2020, EC Karar 2020/02; ILO ve BM Kadın Birimi (2019), *El Kitabı: Çalışma dünyasında kadınlara yönelik şiddetin ve tacizin ele alınması*; Birleşmiş Milletler (2018), Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörünün Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddete İlişkin Raporu, A/73/301; BM Kadın Birimi ve UNDP (2017), *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi*; BM Kadın Birimi, OHCHR, Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörü (2018), *Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet: Uzman Grup Toplantısı Özeti ve Tavsiyeleri*; BM Kadın Birimi (2019), *Veriler ve Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet: Uzman Grup Toplantısı Özeti & Tavsiyeleri*; BM Kadın Biriminin dahili raporu (2016-2021).
- 2 Siyasetteki kadınlara yönelik şiddet (SKYŞ) büyük ölçüde BM Sistemi tarafından kullanılan terimdir; bununla birlikte, bazen farklı bağlamlarda diğer terimler ve kısaltmalar da kullanılır: Siyasetteki kadınlara yönelik şiddet (VAWiP); Latin Amerika'nın bazı bölgelerinde sıklıkla kullanılan siyasi şiddet ve taciz; Kenya'da sıklıkla kullanılan seçimlerde cinsel cinsiyete dayalı şiddet (ESGBV); ve kamusal hayatta kadınlara yönelik şiddete daha geniş bir atıfta bulunmak için, siyasi ve kamusal yaşamda kadınlara yönelik şiddet (SKYKŞ).
- 3 BM Kadın Birimi ve UNDP'nin (2017), *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberinde* BM Kadın Birimi tarafından tanımlandığı şekilde. Ayrıca bakınız Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörünün BM Genel Kuruluna sunduğu, *Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Raporu: not / Genel Sekreter tarafından*.
- 4 BM Kadın Birimi ve UNDP, BM Kadın Birimi ve UNDP (2017), *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi*.
- 5 a.g.e.
- 6 Birleşmiş Milletler (2018), *Kadına Karşı Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları* BM Özel Raportörünün BM genel kuruluna sunduğu, *Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Raporu: not / Genel Sekreter tarafından*.
- 7 Parlamentolar Arası Birlik (IPU), "Kadın parlamenterlere yönelik cinsiyetçilik, taciz ve şiddet", bilgi notu (2016).
- 8 IPU ve Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi, "Avrupa'daki parlamenterlerde cinsiyetçilik, taciz ve kadınlara yönelik şiddet" (2018).
- 9 IPU, "Yıllık IPU rakamları, başta kadın milletvekilleri olmak üzere, parlamenterlere yönelik artan şiddeti ortaya koymaktadır", basın açıklaması, Cenevre, 3 Aralık 2020.
- 10 <http://colombia.nimd.org/wp-content/uploads/2016/11/El-feno%CC%81meno-de-la-Violencia-contra-las-Mujeres-en-Poli%CC%81tica-Agosto-2017.pdf>.
- 11 BM Kadın Birimi ve UNDP (2017), *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi*.
- 12 a.g.e., BM Kadın Birimi ve UNDP (2017).
- 13 Bu bölüm kapsamının ötesinde, geniş bir bölgesel çerçeve bulunmaktadır. Örneğin, bölgesel düzeyde kadınlara yönelik şiddete müdahale etmeye yönelik kapsamlı, tutarlı ve uyumlu yaklaşımlar geliştirmek için birçok çalışma yürütülmüştür. Bazı örnekler yasal olarak bağlayıcı olduğu için dikkat çekicidir: *Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi, Cezalandırılması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Amerikalılar Arası Sözleşme* (Belem do Para), Afrika'da Kadın Hakları konusunda Afrika İnsan ve Halk Hakları Sözleşmesi Protokolü (Maputo Protokolü) ve *Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi)*, 2014 yılı Ağustos ayında yürürlüğe girmiştir.
- 14 Birleşmiş Milletler (2018), 17 Aralık 2018 tarihinde Genel Kurul tarafından kabul edilen 73/148 Sayılı Karar, *Kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin her türlüünü önleme ve ortadan kaldırma çabalarının yoğunlaştırılması: cinsel taciz, A/RES/73/148*.
- 15 Bakınız Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları BM Özel Raportörünün BM Genel Kuruluna sunduğu, *Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet Raporu: not / Genel Sekreter tarafından*.
- 16 Birleşmiş Milletler (2013), *Çalışma Grubu'nun hukukta ve uygulamada kadınlara yönelik ayrımcılık konusunda raporu, A/HRC/23/50*.
- 17 Çatışmaların öncesinde, çatışmalar sırasında ve çatışmalar sonrasında kadınların durumu hakkında CEDAW'ın 30 Sayılı Genel Tavsiyesi 2013, CEDAW/C/ GC/30.
- 18 BM Genel Kurulu tarafından 2012 yılında kabul edilen Kadınlar ve Siyasi Katılıma İlişkin Karar (A/RES/66/130).
- 19 Birleşmiş Milletler (2018), *Kadına Yönelik Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları* BM Özel Raportörünün *siyasetteki kadınlara yönelik şiddete ilişkin raporu, A/73/301*.
- 20 2019 veri raporuna ilişkin Uzman Grup Toplantısı. <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/08/egm-report-data-and-violence-against-women-in-politics>.
- 21 Kılavuz Notu. *Kadınlara Yönelik Şiddetin Ölçülmesi. Kadınlara Yönelik Şiddete Son Verilmesine İlişkin Bölüm* BM Kadın Birimi 2016. <https://unwomen.sharepoint.com/sites/roesa/EVAW%20Document%20Library/Guidance%20Note%20on%20Measuring%20VAW%20-%20EVAW.pdf#search=Guidance%20Note%2E%20Measuring%20Violence%20Against%20Women>
- 22 Dünya Sağlık Örgütü, *Kadın sağlığı ve kadınlara yönelik aile içi şiddet hakkında çok ülkeli çalışma, Rapor - Yaygınlık, sağlık sonuçları ve kadınların müdahalesi hakkında ilk sonuçlar* (2005). <https://www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/24159358X/en/>.

- 23 Dünya Sağlık Örgütü, *Kadınların ön planda tutulması: Kadınlara yönelik aile içi şiddet hakkında araştırma için etik ilkeler ve güvenlik önerileri* (2001). https://www.who.int/gender-equity-rights/knowledge/who_fch_gwh_01.1/en/.
- 24 Birleşmiş Milletler, *Kadınlara Yönelik Şiddete İlişkin İstatistiklerin Üretilmesine İlişkin Rehber İlkeler: İstatistiksel Anketler* (2017). https://unstats.un.org/unsd/gen-der/docs/Guidelines_Statistics_VAW.pdf.
- 25 Örneğin, Seçimlerde Kadınlara Yönelik Şiddet Dahil Uluslararası Seçim Gözleminde Toplumsal Cinsiyetle İlgili Hususlar Hakkında Rehber İlkelerle bakınız, https://www.ndi.org/sites/varsayilan/dosyalarACFrOgCOeYyMoi8uw5xL8BeRjCJJOTpKzdDrwst-48Kkz09DgvNDpdWMJdofN0TWkWnBGpgIFjMx1trv91KXtwwGUuDnZ9IwdIXJ65AE_n6mOyu6bu2edqQPAHTnQXflq1POOWZ-V3PQcP7SrFT-.pdf
- 26 Lucina Di Meco, “Kadınların Siyasi Katılımına Yönelik Çevrim İçi Tehditler ve Bunları Ele Almak İçin Çok Paydaşlı ve Uyumlu Bir Yaklaşımın Duyulan İhtiyaç” başlıklı uzman çalışması, Kadının Statüsü Komisyonunun (CSW 65) altmış beşinci oturumunun Uzman Grup Toplantısı için 2020 yılı Eylül ayında hazırlanmıştır. https://www.unwomen.org/-/media/headquarters/attachments/sections/csw/65/egm/di%20meco_online%20threats_ep8_egmc-sw65.pdf?la=en&vs=1511
- 27 ONU Mujeres, *Historias de violencia hacia las mujeres en la política en América Latina* (2019). <https://lac.unwomen.org/es/digiteca/publicaciones/2019/12/historias-de-violencia-hacia-las-mujeres-en-la-politica-en-america-latina>.
- 28 Christine Alai, “Şiddet Döngülerinin Kırılması – Kenya’da Seçimle İlgili Cinsel Şiddetin Önlenmesi ve Şiddete Müdahale Edilmesi ile İlgili Eksiklikler”(Breaking Cycles of Violence: Gaps in Prevention and Response in Electoral-related Sexual Violence in Kenya”), 17 Aralık 2019, s. 2. <https://phr.org/our-work/resources/breaking-cycles-of-violence-gaps-in-prevention-of-and-response-to-electoral-related-sexual-violence-in-kenya/>.
- 29 BM Kadın Birimi, *Lübnan Seçimlerinde Kadınlara Yönelik Şiddet Anketi* (2018).
- 30 BM Kadın Birimi ve UNDP, *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi* (2017).
- 31 A/73/301.
- 32 BM Kadın Biriminin dahili raporu.
- 33 Latin Amerika’da SKYŞ ile ilgili yasal ve kurumsal reformların tam analizi için bakınız *Latin Amerika’da Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet: Yasaların Haritalandırılması ve Parlamento Projeleri* <https://lac.unwomen.org/es/digiteca/publicaciones/2020/10/mapeo-legislativo-violencia-contras-las-mujeres-en-politica-america-latina>.
- 34 <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2017/8/news-tunisia-law-on-ending-violence-against-women>.
- 35 Jennifer M. Piscopo, “Ulusal Cinsiyet Gözlem Ajansları: Latin Amerika’da Kadınların Siyasi Katılımını İzleme”, Gözlem Ajansları hakkında arka plan çalışması, New York, BM Kadın Birimi, 19 Kasım 2018.
- 36 Sivil toplum tarafından kurulan ve yönetilenler, genellikle toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili diğer konuları (örneğin sağlık gibi) kapsar.
- 37 Jennifer M. Piscopo, “Toplumsal Cinsiyet Ulusal Gözlem Ajansları” (bkz. son not 37).
- 38 BM Kadın Biriminin dahili raporu, 2019.
- 39 Ulusal uzman grup toplantısı.
- 40 2017 yılında, Seçim Mahkemesi; (aday olan, seçilmiş ve/veya kamu görevindeki) kadınlara yönelik taciz ve siyasi şiddet şikâyetlerini ele almak ve işlemek/yönetmek için PEO’nun yaptığı düzenlemeyi onaylamıştır. Bu düzenleme, kadınların görevden zorla istifa ettirilmesini önlemek için bir tedbir olarak kabul edilmiştir. <https://www.scribd.com/document/355465671/Reglamento-para-el-tramite-de-recepcion-de-renuncias-y-denuncias-por-acoso-y-violencia-politica-de-mujeres-candidatas-electas-o-en-funcion-politica-p>.
- 41 <http://observatorioparidaddemocratica.oep.org.bo/Eje-Tematico-01-Datos/Indicadores>
- 42 BM Kadın Biriminin Dahili Raporu, 2019.
- 43 <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=23747&LangID=E>.
- 44 <https://news.abs-cbn.com/spotlight/11/26/19/un-special-rapporteur-calls-on-ph-govt-to-protect-philippine-women-in-politics>.
- 45 ILO ve BM Kadın Birimi (2019), *El Kitabı: Çalışma dünyasında kadınlara yönelik şiddetin ve tacizin ele alınması*.
- 46 A/73/301.
- 47 a.g.e.
- 48 a.g.e.
- 49 Parlamentolar Arası Birlik, *Parlamentoda cinsiyetçiliğin, tacizin ve kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasına ilişkin rehber ilkeler* (2019). <https://www.ipu.org/resources/publications/reference/2019-11/guidelines-elimination-sexism-harassment-and-violence-against-women-in-parliament>.
- 50 Općinsko vijeće Stari Grad uvodi sankcije za seksualno uznemiravanje, <https://www.klix.ba/vijesti/bih/jasmina-mrso-opcin-sko-vijece-stari-grad-uvodi-sankcije-za-seksualno-uznemiravanje/180426076>.
- 51 <https://www.ourcommons.ca/About/StandingOrders/Appa2-e.htm>.
- 52 IPU araştırması, 29 Haziran 2017 ve 9 Kasım 2017 tarihli toplantılar da dahil olmak üzere Senato Bürosu’nun yargı kayıtları. (Parlamentolar Arası Birlik, *Parlamentoda cinsiyetçiliğin, tacizin ve kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasına ilişkin rehber ilkeler* altında, 2019).
- 53 Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi (OHCHR) ve BM Kadın Birimi (2018), *Siyasetteki Kadınlara Yönelik Şiddet: Uzman Grup Toplantısı raporu ve tavsiyeleri* (2018). <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2018/9/egm-report-violence-against-women-in-politics>.
- 54 <https://lac.unwomen.org/en/digiteca/publicaciones/2016/06/marco-paritario>.
- 55 <https://www.ipu.org/resources/publications/reference/2019-11/guidelines-elimination-sexism-harassment-and-violence-against-women-in-parliament>.

- 56 a.g.e, Di Meco 2020.
- 57 BM Kadın Birimi, Veriler ve siyasetteki kadınlara yönelik şiddet: Uzman grup toplantı raporu ve tavsiyeleri (2019). EGM Aralık 2019.
<https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/08/egm-report-data-and-violence-against-women-in-politics>
- 58 Ulusal Demokrasi Enstitüsü, *Tüyler Ürperten Tweetler: Siyasetteki Kadınlara Yönelik Çevrim İçi Şiddetin Analizi* (2019).
- 59 BM Kadın Birimi ve UNDP (2017), *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi*.
- 60 a.g.e.
- 61 Dahili rehberlik notu, BM Kadın Birimi 2019.
- 62 Alıntı; BM Kadın Birimi ve UNDP (2017) s. 92, *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi*.
- 63 BM Kadın Biriminin dahili raporu, 2020.
- 64 BM Kadın Biriminin dahili raporu, 2018.
- 65 Alıntı; BM Kadın Birimi ve UNDP (2017) s. 92, *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi*.
- 66 BM Kadın Biriminin dahili raporu, 2018.
- 67 a.g.e.
- 68 A/73/148.
- 69 Belém do Pará Konvansiyonu olarak da bilinen 1994 Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesi, Cezalandırılması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Amerikalılar Arası Sözleşme kapsamında kadınlara yönelik şiddet tanımlanır ve kadınların şiddet içermeyen bir yaşam sürme hakkına sahip olduğu kabul edilir.
- 70 OHCHR ve BM Kadın Birimi (2018).
- 71 <https://www.bbc.com/news/world-australia-50541277>.
- 72 Bununla birlikte yaklaşık 30 ülke kongresi, kadınlara yönelik şiddetin ortadan kaldırılmasıyla ilgili mevcut yasalar dahilinde SKYŞ'yi resmen tanımak amacıyla yerel yasalarda yapılan reformları onaylamıştır.
- 73 OHCHR ve BM Kadın Birimi (2018).
- 74 <https://www.oas.org/es/mesecvi/docs/DeclaracionViolenciaPolitica-EN.pdf>
- 75 Birleşmiş Milletler (2021), Genel Sekreterin Kadınların Statüsü Komisyonunun 65'inci oturumunda sunduğu *Toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadınlar ve kız çocuklarının güçlenmesi için kadınların kamusal hayata ve karar alma süreçlerine tam ve etkili katılımının sağlanması ve şiddetin ortadan kaldırılması* başlıklı raporu, E/CN.6/2021/3.
- 76 <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/ojos-que-aún-no-ven.pdf>.
- 77 BM Kadın Birimi ve UNDP (2017), *Seçimlerde kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi: Programlama rehberi*.
- 78 Sadece BM seçim yardımının onaylandığı yerlerde. Seçim yardımı, üye ülkenin talebi üzerine yapılır. Seçim Yardım Bölümü tarafından desteklenen Siyasi İlişkiler ve Barışın İnşası Dairesi Genel Sekreterliği Müsteşarı, BM'nin ne zaman seçim yardımında bulunacağına karar veren İrtibat Noktasıdır. BM'nin tüm seçim yardımı bir Güvenlik Konseyinin veya Genel Kurulun görevine ya da üye ülkeden veya bölgeden gelen resmi bir talebe dayanmalıdır.
- İrtibat Noktası tarafından ilgili BM kuruluşlarıyla istişare edilerek bir ihtiyaç değerlendirilmesi yapılmalıdır. Kadınların eşit haklarının ve siyasi katılımının savunulması, önceden hiçbir talep veya ön değerlendirme gerektirmez, ancak seçim sistemlerine ve süreçlerine atıfta bulunan savunuculuk mesajları BM'nin politika çerçevesine uygun olmalıdır. Daha fazla bilgi için bakınız <https://dppa.un.org/en/elections#Requesting%20Assistance>.
- 79 Birleşmiş Milletler 2018 (A/73/301) ve BM Kadın Birimi ve UNDP (2017).
- 80 BM Kadın Birimi ve UNDP (2017).
- 81 BM Kadın Birimi ve UNDP (2017).
- 82 Bakınız <https://www.facebook.com/1571472223102417/posts/2111460069103627/>.
- 83 Daha fazla bilgi için bakınız <https://www.facebook.com/1571472223102417/posts/2131101990472768/>.
- 84 Katılımcılar arasında seçim yetkilileri, seçilmiş kadınlar, yerel yönetim kurumlarının her kademesinden temsilciler, kolluk kuvvetleri, gazeteciler, STK'lar, akademisyenler, gençler lideri, kadın ağı ve aktivistlerin yanı sıra Mymensingh, Kurigram, Rangpur, Rajshahi, Barishal, Khulna, Jessore, Chattogram ve Cox's Bazar'dan üniversite öğrencileri ve izciler yer almıştır.
- 85 <https://conocetucandidata.com/>.
- 86 Paydaşlardan bazıları şunlardır: Bağımsız Ulusal Seçim Komisyonu, Federal Kadın İşleri ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı, Demokratik Kalkınma Merkezi (CDD), Nijerya Kadın Güven Fonu, Genç Yıldızları Geliştirme Girişimi, Nijerya Değişim Yöneticileri, Barış ve Özgürlük için Uluslararası Kadınlar Birliği gibi STK'lar; Partiler Arası Danışma Konseyi (IPAC), Siyasetteki Kadınlar Forumu (WIPF) ve Nijerya Kadın Güven Fonu (NWTf).
- 87 BM Kadın Birimi ve UNDP (2017).
- 88 A/73/301.
- 89 <http://observatorioparidaddemocratica.oep.org.bo/Destacados/El-TSE-presenta-el-proyecto-de-Ley-de-Organizaciones-Polasticas>.
- 90 a.g.e.
- 91 BM Kadın Birimi, "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Seçim Gözlemi: Doğu ve Güney Afrika için Metodolojiler ve İyi Uygulamalar Bölgesel Forumu", toplantı raporu. 2018.
- 92 Birleşik Krallık İşçi Partisinin Cinsel Taciz Politikası ve Prosedürü, <https://labour.org.uk/wp-content/uploads/2019/02/Sexual-Harassment-Procedure-ApprovedNEC290119.pdf>.
- 93 Avustralya İşçi Partisinin Geçici Cinsel Taciz ve Zorbalık Politikası, <https://www.alp.org.au/media/1978/sexual-harassment-bullying-policy-updated-2-august-2019.pdf>.
- 94 <https://www.youtube.com/watch?v=QR22gwXszcQ&fbclid=IwAR0aEJPFpyhSgC3D71abjeJBwm4QdIfX5JYfdORiEDhiD3ti6f807A1KiNQ>.
- 95 <https://lac.unwomen.org/es/noticias-y-eventos/articulos/2020/06/elecciones-genero-y-covid-19>.
- 96 2007 yılında kurulan iKNOW Politics, Uluslararası IDEA, IPU, UNDP ve BM Kadın Biriminin ortak projesidir, <http://iknow-politics.org/en>. ©2021 UN Women. Tüm hakları saklıdır.

BM KADIN BİRİMİ, TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ VE KADINLARIN GÜÇLENMESİ ALANINDA FAALİYET GÖSTEREN BİR BM KURULUŞUDUR. KADINLAR VE KIZ ÇOCUKLARI İÇİN KÜRESEL BİR ŞAMPİYON OLAN BM KADIN BİRİMİ, DÜNYA ÇAPINDA KADINLARIN VE KIZ ÇOCUKLARININ İHTİYAÇLARININ KARŞILANMASINDAKİ İLERLEMeye İVME KAZANDIRMAK AMACIYLA KURULMUŞTUR.

BM Kadın Birimi, BM Üye Devletlerini toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik küresel standartların belirlenmesinde desteklemektedir. Ayrıca bu standartların uygulanması ve dünya çapında kadınların ve kız çocuklarının bunlardan yararlanabilmesi için gerekli yasaları, politikaları, programları ve hizmetleri tasarlamak amacıyla hükümetlerle ve sivil toplumla birlikte çalışmaktadır. BM Kadın Birimi, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları vizyonunu kadınlar ve kız çocukları için gerçeğe dönüştürmek ve kadınların hayatın her alanına eşit katılımının arkasında durmak için dünya çapında çalışmaktadır ve bunun için dört stratejik önceliğe odaklanır: Kadınların yönetim sistemlerindeki liderliği, katılımı ve bunlardan eşit bir şekilde yararlanması; kadınların gelir güvenliği, insana yakışır işlere sahip olması ve ekonomik özerkliği; tüm kadınların ve kız çocuklarının şiddetin her türünden uzak bir yaşam sürmesi; kadınların sürdürülebilir barış ve dayanıklılığın inşasına katkıda bulunması ve bu konuda daha fazla etki sahibi olması; ve doğal afet ve çatışmaların önlenmesinden ve insani yardım eylemlerinden eşit bir şekilde yararlanması. BM Kadın Birimi, aynı zamanda BM sisteminin toplumsal cinsiyet eşitliğini ilerletme çalışmalarını da koordine etmekte ve desteklemektedir.

220 East 42nd Street
New York, New York 10017, USA
Tel: +1 646 781-4400
Fax: +1 646 781-4444

www.unwomen.org
www.facebook.com/unwomen
www.twitter.com/un_women
www.youtube.com/unwomen
www.flickr.com/unwomen
www.instagram.com/unwomen